

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

17. XI. 1938.

Uppsala

NENNE MOBERG

1336

KURT

RUDNÄS

Helsingfors

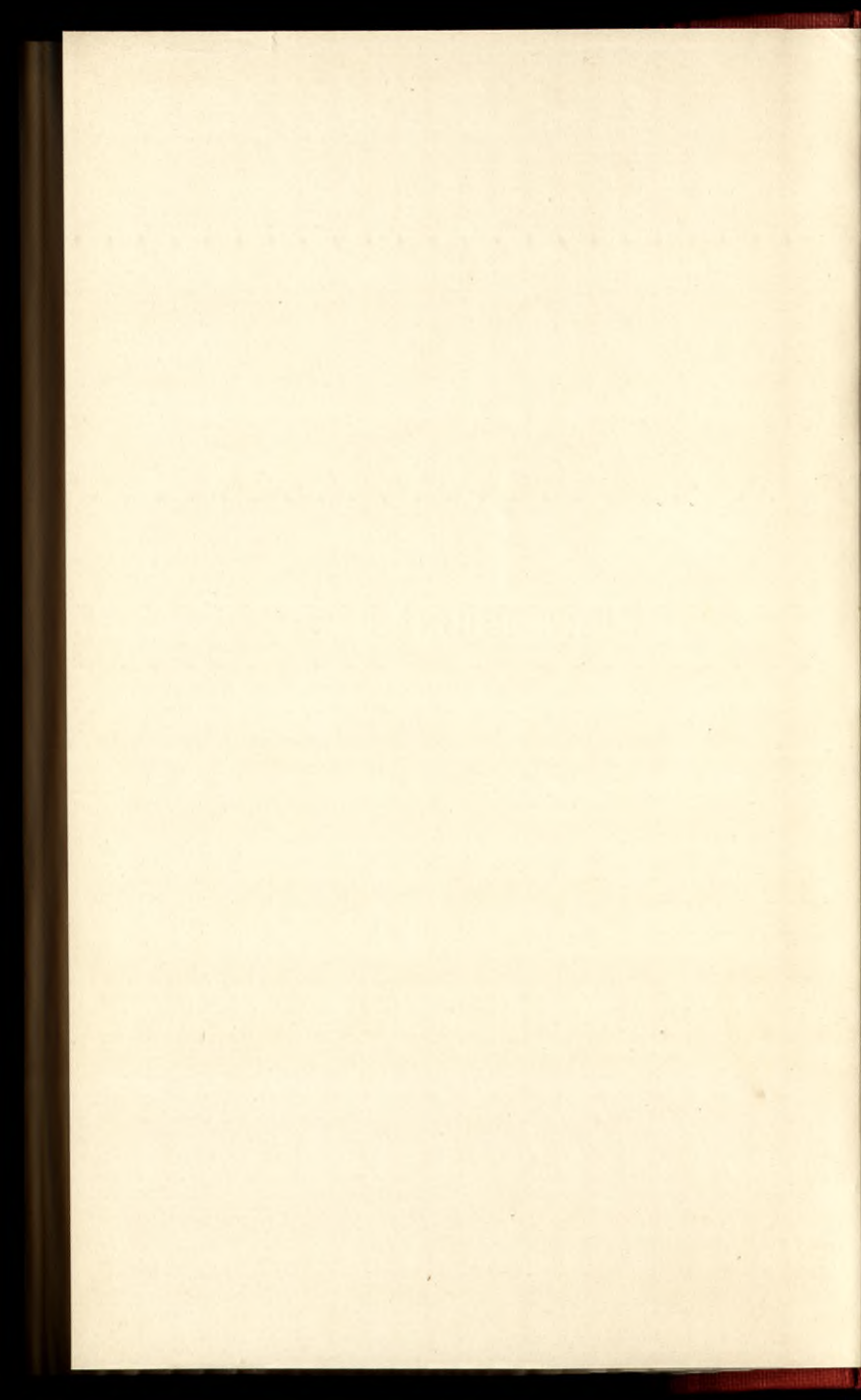
Söderström & C:o Förlagsaktiebolag

Blank page with faint bleed-through text from the reverse side. The text is illegible but appears to be arranged in several lines or paragraphs. A faint rectangular border is visible around the central text area.

Hanna Notmann

julen 1897.

KURT RUDNÄS

NENNE MOBERG

KURT RUDNÄS

~~~~~
I

SÖDERSTRÖM & C:o
FÖRLAGSAKTIEBOLAG
HELSINGFORS

HELSINGFORS 1896
HELSINGFORS CENTRAL-TRYCKERI.

I.

Pastor Rudnäs och hans unga fru voro ett ståtligt, vackert par. Hon var aderton år då de gifte sig och hon trodde sig med hängifvenhet älska den unge, smärte pastorn med det energiska utseendet och den klangfulla rösten. Af världen där ute kände hon föga.

Mannen var sträng på ett mildt sätt och gjorde vissa eftergifter i småsaker, för att sedan, då det gälde något viktigare, taga revanche och vara obehaglig i sin mildhet. Och hustrun var tvungen att böja sig för hans vilja.

En gång, under det första året de voro gifta, hade hon rest sig upp emot honom med sin naturs hela styrka. Hon väntade att han skulle blifva häftig tillbaka, men han gick med ett lugnt, sorgset uttryck in i sitt rum, utan att säga ett ord.

Då blef hon förtviflad. I sin barnslighet trodde hon mannen skulle skrifva till hemmet och bedja

fadern komma efter henne. Och hon som efter några månader skulle blifva mor. För barnets skull måste hon förödmjuka sig och då hon gick till grunden med sig själf, älskade hon ändå mannen.

Hon gick in till honom, där han skenbart lugn satt och arbetade. Han sade, att han gärna förlät henne, men hoppades, att hon aldrig mer skulle så förgå sig mot honom. Hans ord och uppträdande lugnade henne och hon gick genast bort för att ej störa honom.

Men då var det han, som brast ut i gråt. Han älskade lidelsefullt sin unga hustru och kände ett starkt behof af hennes genkärlek. Han insåg, att hon ej kunde älska honom så helt, då hon haft hjärta att kalla honom en helig tyrann. Kanske han stötte henne ifrån sig genom sin fanatism, ty fanatiker var han, det hade han hört folk säga och det var, på sätt och vis, hans stolthet.

Han trodde det behöfdes fanatiker för att rycka upp folket ur dvalan. En brinnande önskan att värka för sin sak dref honom framåt. Ibland kunde han till och med låta ändamålet hälga medlen. Då det gälde en lifssak, ansåg han att segern måste vinnas.

Hans hustru led af det milda tryck, genom hvilket han tvang henne att böja sig för hans åsigter och antaga dem som egna. Först gjorde detta tvång

ej åsyftad värkan, men långsamt, nästan omärkligt kunde han dock få henne att foga sig efter honom. Hon önskade, att han hällre varit elak, ja brutal, ty då hade hon åtminstone kunnat resa sig upp emot honom, men nu gjorde hans milda vapen hennes kamp fruktlös. Hon insåg det löjliga i att rasa mot en människa, som alltid var vänlig och förekommande. Och hon hade ej hjärta att säga, det hon kände sig bitter emot honom.

Hvarför tillät hon honom att förtrycka sig? Var hon ärligare än mannen, hvilken hon trodde endast låtsade vara ödmjuk; hon spelade ju en liknande roll inför honom. Hvarför tog hon hänsyn till förhållandena, då hon led af att han gjorde det? Hon hatade all skenhelighet och ändå anlade hon själf en mask, på det mannen ej skulle se, huru hon afskydde hans ödmjukhet.

Hon led af sin tillvara och vämjdes af detta spel, men inseende det omöjliga i att blifva fri, sökte hon resignera. Och hon gjorde det ganska lätt, vid tanken på barnet, som skulle komma. —

Samuel föddes och växte upp. Han var ett friskt barn med öfvervägande goda tendenser. Modern sökte inplanta gudsfruktan hos honom ända från hans spädaste barndom.

Då han var fem år, föddes tvillingsflickorna Marta och Maria, som endast lefde ett dygn. Modern gret och var förtviflad, men fadern stod tröstande vid hennes säng. — Vi hafva ju Samuel, vår förstfödde, kvar; icke må vi klaga.

På grafstenen lät han hugga in: Herren gaf och Herren tog, välsignadt vare Herrens namn. Då kände sig modern åter förtviflad; hon kunde ej nu välsigna Herrens namn och hon fruktade, att det låg mer andligt högmod än verklig ödmjukhet i det uttryck mannen gaf sin sorg. Hon sade intet, lifvet hade redan lärt henne att tiga. Men hon kände upprorsandan växa inom sig, ehuru hon bad Gud att han skulle ödmjuka henne.

År efter år svann hän. Pastor Rudnäs blef teologiedoktor, utnämndes till kyrkoherde i en större församling och erhöll prostetitel. Samuel skickades i skola till närmaste stad. Prosten och hans hustru voro åter hänvisade till hvarandra. Då började hon blifva mjältsjuk och anse sitt lif förspildt. Hon trodde sig haft betingelser att blifva något, om icke mannen alldeles förtryckt henne. Att hon ej fick flere barn, syntes henne ock hårdt.

Prosten Rudnäs åter kände sig väl till mods, där han satt i sin stora studiekammare i medvetandet att hafva nått sitt länge eftersträfvade mål, att blifva teologiedoktor.

Han var väl känd bland sina ämbetsbröder för sin bärghfasta tro och det stora nit han lade i dagen vid sitt arbete. Hans värksamhet var mångsidig så till vida, att han med lika stort intresse och framgång forskade i de bibliska urkunderna och i sakrika vetenskapliga uppsatser framlade resultaten af sina jämförande studier, som han, då det gälde att enkelt och populärt föredraga något, var rätte mannen härtill.

Bibeln var hans lifs idol, för den kämpade han och till samma kamp ville han rusta sin son. Han bad innerligt, att denne hans son skulle blifva en sann kristen. —

Tretton år efter tvillingarnas födelse var fru Rudnäs åter hafvande, till sin egen öfverraskning och glädje. Hon kände sig nu lyckligare, än de två föregående gånger hon varit i välsignadt tillstånd.

II.

Samma vår den lille gossen föddes, blef Samuel student. Fadern skref till honom, att de uppsköto barnsölet, till dess han var redo att komma hem.

Prosten Rudnäs kände sig stolt öfver att redan hafva sändt en son till universitetet. Och efter sjutton eller aderton år skulle han kanske hafva nöjet att se den lilles nattmössa utbytt mot en studentmössa. De skulle blifva präster, hans söner, och Samuel hade redan lofvat skrifva in sig i teologiska fakulteten.

Fadern ville, att den lille liksom hans andra barn skulle få ett bibliskt namn, men Samuel var emot det.

— Kära pappa, det är ju nästan löjligt att fästa så stort afseende vid namnet, antingen det är af bibliskt ursprung eller ej. Låt oss gifva gossen ett vackert namn. Jag föreslår Kurt.

— Tycker du ej Abel är lika vackert?

— Nej, sannerligen. Hällre då Kain, sadē Samuel med ett för honom eget godmodigt leende, som till och med afväpnade fadern. De gingo sedan för att vädja till modern.

— Icke sant mamma, att Kurt är ett vackrare namn än Abel?

— Ja, men pappa tyks vilja, att liten skall heta Abel.

— Åh, pappa gifver nog med sig. Vi kunna döpa honom Kurt Abel, men kalla honom Kurt. — Härvid blef det.

Kurt blef snart hela familjens älskling. Hans drag voro ej formsköna och fint mäjslade, men han hade ett par underbart strålände, vackra ögon. Isynnerhet var fadern alldeles betagen i pilten, och det var honom en ständig tjusning att blicka in i dessa klara barnaögon.

Kurt var liflig i sina rörelser, men blef dock ej bullersam i sina lekar, ehuru han ofta kunde blifva häftig, då det gick honom emot. Esomoftast var där ett klokt, själfullt uttryck i hans blick, och tankar och känslor voro ovanligt lifliga för ett barn. Fadern tykte sig till och med spåra ett drag af hän-gifvenhet i dessa mörka, skiftande ögon. Han trodde

Kurt med lif och själ skulle egna sig åt kyrkans sak. Han skulle omvända många människor till Guds rike, för hans värme och hängifvenhet skulle folks tvifvel och ligiltighet falla till föga.

För detta barn, som ännu gick omkring på ostadiga ben, för honom drömde fadern stolta framtidsdrömmar. Och han hade ej andra grunder härför, än Kurts strålande, sjäfulla ögon och den hängifvenhet, med hvilken han slog armarna om faderns hals.

Modern hade aldrig sett något barn, sådant som han. Ehuru af ett lifligt temperament, kunde han dock timme efter timme sitta i hennes famn och luta hufvudet stadigt mot hennes bröst. Han satt alldeles stilla, rörde endast då och då armen, för att sluta den fastare kring moderns hals eller sakta smeka hennes kind.

Dessa stunder voro för henne en högtid. Hon älskade detta barn, så hon led af det, ty hon fruktade alltid att mista honom. Blotta tanken härpå kostade henne många bittra tårar. Hon bad Gud, att han skulle beskydda hennes älsklingsbarn från allt ondt.

Föräldrarna hade kommit ur rollen att hafva småbarn; det var kanske mycket därför de hade stor

benägenhet att skämma bort den lille. Deras bekanta sade sinsemellan, att förhållandet mellan Kurt och föräldrarna liknade det, som brukar förefinnas mellan barnabarn och far- eller morföräldrar.

Kurt älskade blommor. Modern drog aldrig i betänkande att klippa af de skönaste rosor för att gifva åt honom. Fru Rudnäs hade i många år odlat rosor, som voro hennes stolthet, men nu var det hennes största glädje att plocka af dem för Kurts skull.

— En så vacker ros, mamma, kunde han säga och med strålande ögon se från rosen till modern. Begärde han den ej, så frågade hon i alla fall, om han ej ville hafva den. Hon älskade att se det soliga leende, som då upplyste hans ansikte. Så snart han fått en ros, ville han genast hafva ett glas vatten att ställa den i. Sedan lämnade han ej för mycket godt glaset ifrån sig. Han bar det med sig öfveralt, men ofta föll han och då glaset gick sönder, gret han så bittert, att ingen hade hjärta att förebrå honom. Men då han nästa gång fick en ros, var han åter färdig att begära glas och vatten.

— Märkvärdigt, att icke skadan gör honom vis, sade fadern, men jag beundrar hans energi att ej lämna ifrån sig de blommor han fått.

Han blir kanske professor i botanik, då han så högt älskar blommor, sade den person till hvilken fadern hänvände sig.

— De flesta barn älska ju blommor. Nej, Kurt skall blifva teolog, det är min önskan.

Fadern såg honom i andanom stiga högre upp på ärones trappa, än han själf hunnit. Kurt skulle en dag blifva biskop. Detta var faderns fixa idé, som han ej ville frångå, men han talade ej härom med någon, icke ens med sin hustru. Det var, liksom hade han skämts härför; möjligen kunde det förefalla någon, som led han af storhetsmani för barnets räkning.

Kurt läste sina böner med värme och öfvertygelse; så snart han kommit i säng, bad han modern komma att bedja. Var fadern i närheten, erbjöd han sig att komma. Det var honom en säregen njutning att hafva barnets korslagda händer i sina och värligen bedja tillsammans med hjärtebarnet. »Gud som hafver barnen kär» hade aldrig förr klingat så i hans öron, som då Kurt bad denna bön.

Den lilles utveckling följdes med största intresse af föräldrarna och brodern. Han visade alltid en ovanlig uthållighet i sina lekar.

— En ihärdig natur, sade fadern och lyste upp af belåtenhet. — Det är just sådana det behöfs. Samuel hör ej till dem, ehuru han eljes är en dugande man.

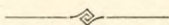
Då Kurt var fyra år, föddes en gosse, som gjorde honom rätten stridig att kallas lille bror. Fru Rudnäs var öfver fyrtio år och började finna det besvärligt att sköta småbarn. Öfver Kurts födelse hade hon mycket gladt sig, men denna gång tog hon det med resignation.

Kurt älskade sin bror med sällspord hängifvenhet. Han återgäldade på honom all den kärlek, som kommit honom själf till del.

Till den lilles barnsöl kom Samuel ej hem, föräldrarna satte det ej ens i fråga. De voro smått generade öfver att numera se sin familj ökas, ehuru väl fadern sade, att man bör tacka Gud för hvart barn.

Gossen döptes Joel. Det var, liksom hade han en instinktiv förnimmelse af, att han ej var född till någon glädje. Han sof och åt, skrek sällan och fick sina tänder i all tysthet och ej med lifsfara såsom Kurt.

Kurts mörka hufvud smög sig ofta smksamt till fars och mors bröst och Samuel bar honom i triumf på sina axlar. Joel var skygg, han gick sällan af egen drift i någondera af föräldrarnas famn och då Samuel ibland lyfte upp honom, jublate han ej såsom Kurt, såg endast skrämnd ut.

III.

Det var en händelse af stor vikt i prosten Rudnäs familj, då Kurt första gången reste till skolan. Både fadern och Samuel hade läst med honom och de voro öfvertygade att han med glans skulle taga sin examen. Men modern gret, Kurt var hennes största glädje. —

Kurt hade blifvit en vacker gosse. Näsan och öfverläppen voro kanske altför korta i förhållande till den höga pannan, men många ansågo, att just detta bidrog till att gifva honom det säregna utseende, som genast skilde honom från andra. Ögonen hade blifvit än mer sjäfulla och mörka, de talade om en snabb uppfattning och ett lefvande intresse, och ögonbrynen tecknade sig alt djärfvare och märkbarare mot den hvita pannan. Egendomligt var, att han liknade hvarken far eller mor.

Det var rörande att se den omtanke, som Samuel slösade på Kurt. Förhållandena gjorde att de ej kunde bo tillsammans, men de stälde det dock så, att de alla dagar råkade hvarandra. Samuel var mer mån om det än Kurt, ty för denne existerade knapt annat än kamraterna, skolan och lille bror där hemma. Han saknade ej far eller mor ens när- melsevis så mycket som Joel. Kurt längtade efter den tid, då han i sin tur finge införa Joel i skolan.

Det gick bra för Kurt. Han var alla lärares gunstling och de funno alltid hans svar fyndiga. Han läste knappast på sina läxor, såg endast igenom dem, men det gick ändå. — Denna taktik höll dock ej i längden, i tredje klassen blef han kvarsittare. Det hade hvarken han eller någon af hans egna väntat.

Kurt sökte antaga en ogenerad min och ton, då han berättade det åt Samuel. Men då han såg, huru svårt brodern tog det, kastade han sig gråtande om hans hals.

Det var just detta impulsiva Samuel beundrade hos Kurt. Och det, att han aldrig var generad öfver att låta sin verkliga natur träda fram. Samuel tänkte på hvilken omedveten skådespelare han själf var redan vid tolf, tretton års ålder.

Nu hade Samuel ej hjärta att förebrå Kurt, han sökte endast lugna honom med att de tillsammans skulle läsa under sommaren.

Men fadern var uppbragt, då han fick Samuels bref med underrättelsen att Kurt blifvit kvarsittare. Det rufvade inom honom en dof vrede öfver att Kurt, som han hoppats så mycket af och som hade de bästa betingelser att gå långt, hade hjärta att så bedraga sin gamle far. Hade han ej älskat denne son så högt, skulle ej känslan af missräkning varit så bitter.

Då bröderna kommo hem, kände Kurt instinktivt att fadern var mycket ledsen. Det kostade Kurt verklig ansträngning, att hålla tårarna tillbaka. Han hade tänkt kasta sig i faderns armar, hviska förlåt och samtidigt ett löfte att aldrig mer stanna kvar. Men han uppgaf tanken härpå, då han mötte faderns nära nog hatfulla blick. — Jaså, det är så du lönar din fars kärlek. Det är skam, vet du, att inte hafva plikt- och hederskänsla, du saknar bägge delarna.

Kurt kände sig så underbart stolt, ehuru han blifvit förödmjukad inför hela familjen, eller kanske just härför. Tårarna svedo i halsen, men han höll dem tillbaka. Han ville ej unna fadern glädjen att se huru djupt hans ord sårat honom.

Moderns, Samuels och Joels förenade ansträngningar att söka mildra värkningarna af faderns vrede, gjorde intet intryck på Kurt. Den kvällen väntade han med otålighet att Joel skulle somna. Då han var säker härpå, började han gråta. Förödmjukelsens heta tårar trängde sig första gången fram ur dessa klara barnaögon och hans känsliga själ hade fått erfara den första bitterheten. Lifvet syntes honom hårdt.

Men med ens ändrades hans sinnesstämning och han började bedja. Han bad Gud hjälpa honom att blifva en stor man, hvars lärdomar ginge vida öfver faderns. Kurt önskade, att fadern en gång skulle få ångra sitt förödmjukande sätt gentemot honom. Detta beslöt han i trotsig stolthet att aldrig glömma, skulle han än blifva en gammal man och sitt lands mest framstående professor. Huru han skulle njuta af att blifva berömd! — Han somnade i en angenäm sinnesstämning.

Samuel uppgjorde en läseplan för Kurt under sommaren. Hans ambition var nu väckt och de ofta rätt svåra uppgifter brodern gaf honom, fann han aldrig för långa eller svåra, utan löste dem med största lätthet.

Man blir ej en stor man utan ansträngningar, filosoferade han, och i tanken härpå uppoffrade han

alt annat, ja, fann det ej ens som en uppoffring, då det gälde att blifva stor. —

Under sommaren firades en folkfest och Kurt bad fadern gifva honom pengar, så att Joel och han finge gå dit.

— Du kunde gärna stanna hemma. Den som inte läser under terminerna, den behöfver ej håller roa sig under ferierna. Medan han talade, tog han fram pengar och lade dem på bordet.

Kurt hade velat kasta dem på golvet, för att visa huru han föraktade dessa pengar, men för Joels skull måste han behärska sig. Han tog dem, tackade och sprang ut. I bersån kastade han sig på knä och bad. — Gud, låt mig aldrig mer vara lat, så pappa har rätt att förolämpa mig. Låt mig en dag blifva en berömd man, som ingen vågar förödmjuka. Men kan jag ej blifva det, tag mig då gode Gud till dig, ty jag kan ej lida förödmjukelse utan bitterhet. Jag kan ej blifva en ödmjuk människa efter ditt sinne, om man hånar mig. Låt mig dö! Kanske pappa då ångrar sin hårdhet emot mig. — Kurt gret, så lifligt hade han föreställt sig faderns sorg. —

Samuel sade åt fadern några dagar innan Kurt och han reste, att brodern värkligen läst flitigt hela sommaren.

— Bra, bra, men se nu efter honom. Du kan knapt förstå, huru det tagit på mig, att han blef kvarsittare.

— Tror pappa ej det tagit på honom själf?

— Knappast, pojkar äro pojkar.

— Men Kurt är ej en vanlig pojke. Har pappa verkligen ej fäst sig vid huru dystert han tidtals sett ut?

— Ja, kanske. Mamma har ofta beklagat sig bäröfver. Se nu du efter pojken. Jag litat på dig, Samuel.

— Och jag litat på Kurt. —

Till jul blef Kurt primus i klassen, men han bad, att Samuel ej skulle skriva härom till fadern.

Då Samuel och Kurt kommo hem till jul, var faderns första fråga, hurudant betyg Kurt hade. Förut hade han alltid genast visat det för fadern, men nu ville han öfverraska honom och samtidigt själf förefalla lugn.

— Hämta nu ditt betyg sade fadern för andra gången.

Det var just det Kurt väntat på och nu sprang han för att låsa upp kappsäcken. Då han lämnat betyget åt fadern, gick han till matsalen och talade med modern och Joel. Efter en stund ropade fadern honom.

— Ja, ser du Kurt, det kallar jag att vara en duktig karl. Du kommer att gå långt i världen, om du blott själf vill. Tack skall du ha, min gosse för det här betyget. Må Gud välsigna dig, kära barn.

Kurt kände sig rörd af stolthet öfver att fadern tackade honom. Detta och förödmjukelsen från sommaren skulle sporra honom att alltid komma hem med lika goda betyg och alltid vara primus i sin klass.

Fadern och Samuel sutto sedan under kvällen tillsammans och pratade. Efter det Samuel delgifvit fadern sina framtidsplaner, började de tala om Kurt. Samuel berättade hvad han hört om honom.

— Hans lärare i ämneskrifning nämde för mig, att Kurts krior alltid vittna om en ovanligt själfständig uppfattning. Och läraren i religion sade, att Kurt ibland under hans timmar gör de djupsinnigaste frågor. Han anmärkte, att Kurt enligt hans förutsättning, blir antingen en varmt troende eller ock en stor tviflare. — Utom att han är en framstående elev, är han en god kamrat.

Det skimrade tårar i faderns ögon, då han hörde detta.

— Samuel, vet du, om han är en troende gosse?

— Det vet jag ej, men en tid syntes hans tro åtminstone vara ovanligt stark. Det var ju pappa

själf, som en gång öfverraskade honom bedjande med händerna hopknäpta öfver ett vattenglas och bibliska historian uppslagen vid bröllopet i Kana.

— Ja, jag mins. Den gången visste jag inte, om jag skulle glädja mig öfver det eller ej. Tror han värkligen så starkt på bönens makt och blir han gång efter annan besviken, så fruktar jag han snart kan kasta alt öfver bord.

— Jag hoppas pappa ej vill tvinga också honom att blifva präst.

— Lider du så mycket af att jag bad dig välja denna bana?

— Nej, jag har redan fogat mig häri, men jag tror detta skall blifva nära nog omöjligt för Kurts natur. Jag är en medelmåttig teolog och, sanningen att säga, så sträfvar jag ej högre. Den som en gång låtit förtrycka sin individualitet, den blir vanligen likgiltig efteråt. Så är det med mig. Jag föraktar mig själf, men krafterna svika, då jag vill resa mig. — Rösten skalf vid de sista orden.

Fadern såg förskräkt på sin annars så godmodige son. Det var ytterst sällan Samuel lät någon förstå, att det också kunde jäsa inom honom.

Samuel var lång, blond och groft bygd. Oakadt han ej hade utseendet för sig och trots sin ovan-

liga tystlåtenhet, var han omtyckt af alla. Modern kände sig alltid trygg i hans närhet, hos honom fans ej ett spår af fanatism.

Han hade blifvit präst i en liten församling och snart skulle han gifta sig och slå sig ner där. Fadern sökte förmå honom att studera till teologiedoktor, men han ville det ej. Hans äregirighet var knäkt.

För Kurts skull hade han gärna stannat ännu en tid i staden, men brodern redde sig godt ensam, och nu var det dennes tur att vaka öfver Joel.

Det var för Kurt ett särskildt nöje att uppträda som beskyddare för sin yngre bror. Dess värre fann Joel ej någon glädje i läxläsning och ville alltid, att Kurt skulle hjälpa honom. Denne gjorde det gärna, men det ville ändå ej gå.

Joel beundrade Kurt och var stolt öfver hans vänskap, ehuru han ogärna lade den i dagen. Han förstod för öfrigt icke Kurt och kunde exempelvis ej fatta den jublande fröjd, med hvilken brodern hvar år hälsade våren. Joel tyckte att, då våren regelbundet återkom, den ej kunde vara en öfverraskning för någon.

Fadern sade en gång om Kurt, att han var ett naturbarn, och detta tog Joel som förklaring på, hvarför han gladdde sig åt våren. Hvad ett naturbarn var,

kunde den elfvaårige gossen ej förstå, men han bildade sig en egen föreställning härom. Från denna tid såg han något hemlighetsfullt hos Kurt och inlade alltid en dubbel betydelse i hans ord och handlingar.

Joel mottog med jämnmod både dåliga betyg och villkor. Han försvarade sig då alltid med att Kurt också en gång stannat kvar. Oaktadt Joel såg att Kurt var den gynnade både i skolan och hemmet, äggade detta honom ej att söka vinna samma erkännande. Han hade endast en bitter förnimmelse af att Kurt blef föredragen.

Under denna tid gick Kurt och längtade att brodern ej skulle vara så tvär emot honom. Han kunde ej förstå, hvarför Joel dragit sig undan honom. Och han tänkte med saknad på den tid brodern var liten och fann sig bäst i hans sällskap.

Modern trodde, att Joel skulle blifva en god människa, ty som barn var han stillsam och beskedlig.

— Han är trög och saknar karaktär, sade fadern ofta om Joel, men modern trodde det endast berodde på ett godt temperament.

Kurt skulle snart sluta skolan och blifva student. Tanken härpå tjusade honom, men det var

dock en sak, som till en viss grad värkade oroande. Samuel hade nämligen sagt, att fadern naturligtvis ville hafva Kurt in i teologiska fakulteten.

— Men tvinga mig kan han i alla fall ej, mot min vilja och öfvertygelse.

— Ja, nog tvang han mig att blifva präst. Utan hans påtryckning vore jag antagligen läkare vid det här laget. Först kostade det mycket på mig, men nu är jag redan van härvid.

Kurt hade blifvit alldeles röd medan brodern talade. Han visste ej om han beundrade eller föraktade honom, därför att han gifvit vika för faderns vilja. Men han kände på sig, att han aldrig skulle kunna bringa fadern detta offer.

Som barn hade han alltid reflexionslöst vändt sig till Gud och bedt brinnande böner. Men då dessa hans böner gång efter annan ej blefvo hörda, började han tvifla på bönens makt. Dessutom värkade faderns stränga religiositet och hans ständiga vädjan till Gud reaktionärt på Kurt. Det irriterade honom att höra faderns upprepade: om Gud vill. Och det syntes honom profanerande att alltid blanda Gud med i samtalet.

IV.

Några månader förrän Kurt aflade sin studentexamen, blef fadern utnämnd till biskop. Han tackade Gud för den utmärkelse, som kommit honom till del. Det hade han egentligen ej väntat sig, om ock han någon gång fantiserat härom. Hans utnämning åstadkom en genomgripande förändring i familjens lif. De skulle flytta till staden och komma in i aldeles nya förhållanden. Den nyutnämde biskopen tänkte med en viss saknad på sitt idylliska hem på landet, där han i ostördt lugn arbetat så många år.

Biskopinnan gladde sig föga öfver sin nya ställning, men var lycklig i medvetandet att härefter året om få vara tillsammans med Kurt och Joel. Landtlifvet behöfde de ej sakna, ty i familjens planer ingick att köpa sig en villa ute i skären.

Joel ansåg det som en utmärkelse att vara biskopens son. Han förargade sig endast öfver, att denna glans, enligt hans tycke, sken skarpast på Kurt.

Kurts kamrater förutspådde honom en lysande framtid såsom biskopens son, i det de mer på skämt än allvar framkastade frågan, om han inte nu skulle blifva teolog.

— Nej aldrig, sade Kurt och såg allvarlig ut. Ända sedan den gång Samuel berättat, att fadern tvang honom att blifva präst, hade Kurt med ett visst obehag tänkt härfpå. Det skulle blifva svårt att trotsa faderns vilja, men präst ville han ej blifva. Hela hans natur reste sig upp häremot.

Han emotsåg studentexamen med största lugn. Nu skulle han få skörda frukterna af samvetsgranna studier i skolan.

Modern beundrade honom dessa tider mer än någonsin. Oaktadt han hade sina tentamina, hjälpte han ändå henne att iordningställa det nya hemmet. Och han höll sig aldrig för god att göra hvilket arbete som hälst. Kurt var hennes glädje och stolthet. Hon ansåg sig i honom hafva ersättning för alla de illusioner, som blifvit krossade. Han var henne nu kärare än mannen.

Den kväll Kurt första gången kom hem med sin studentmössa, kunde hon ej hålla tårarne tillbaka. Det låg något så rent och oskyldigt öfver denne unge student. Det fans nog dem, som voro vack-

rare än han, men ändå kunde ingen jämföras med honom. Han liknade en blomma, men samtidigt vittnade hans utseende och uppträdande om sann manlighet. —

Från studentsexan bröt han upp tidigare än de andra.

— Icke går du väl ännu, Rudnäs?

— Jo, luften här inne gör mig tung i hufvudet. — Några kamrater följde honom.

— Skola vi ej fortsätta; denna kväll tycker jag vi kunde tömma nöjets bägare till botten? — Det var en storgärd, ljus gosse med gryende mustascher som talade.

Kurt såg på honom, han visste ej om det var förakt eller medlidande han i denna stund kände.

— Han I pängar nog, framkastade någon; han hade hört, att dylika utsväfningar voro dyra.

— De få nöja sig med hvad de få. Vi äro nybörjare och känna ej taxan ännu.

Efter den sista anmärkningen skrattade alla, utom Kurt. Deras bländande hvita studentmössor gjorde kontrasten så stor. Han tänkte på, huru deras föräldrar skulle sörja, ifall de hörde dem.

Då Kurt sedan gick, kände de sig mer fria. —

Följande dag reste biskop Rudnäs med familj ut till sin nya villa. Kurt njöt vid tanken på huru han där skulle segla och simma.

Ute på Eksjö arbetade han med stor ifver. Han målade sjelf slupen, som han fått af fadern som belöning för sin flit. Dag efter dag satt han ute på balkongen med studentmössan i nacken och sydde med stor omsorg sina segel. Han kände sig så genomgående lycklig. Först saknade han, mer än han trodde, den stora, fredliga prästgården, men här hade han hafvet med dess friska, salta vindar.

Han hade förblifvit ett naturbarn och såg tingen från en enkel, naturlig synpunkt. Detta bidrog i hög grad att göra honom omtykt.

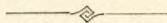
Kurt drog sig för att utlägga sina framtidsplaner för fadern och det såg ut, som denne från sitt håll ej häller var ifrig att taga notis härom. Fadern fruktade, enligt Samuels uttalanden, att Kurt ej utan stark opposition ville blifva präst. Han hade ibland hört sonen yttra sig frisinnadt, men aldrig irreligiöst. Önskade Kurt skrifva in sig i en annan fakultet, beslöt fadern låta det gå för någon termin framåt. Sedan skulle han förmå honom — dock så att det

ej kunde se ut som ett tvång — att ingå i teologiska fakulteten.

Kurt hade emellertid beslutat sig för att studera naturvetenskap. Då han talade med fadern om sina planer, tyktes denne ej hafva något särskildt häremot. Han sade visst, att han önskat, det Kurt velat ställa sig i ledet bland dem, som kämpade för lifvets högsta sanningar. Och han hoppades, att den tid skulle komma, då sonen själfmant sällade sig till dem. Kurt tviflade härpå, men ville ej framkomma med några protester.

Det kyrkliga, dogmatiska kunde aldrig tilltala Kurt. När han genomgick skriftskolan och blef konfirmerad, var han ännu så outvecklad, att han reflexionslöst följde med strömmen. Visst syntes det honom obehagligt att afgifva dessa löften, men han trodde det vara nära nog en omöjlighet att draga sig undan.

Samuel förvånade sig öfver faderns liberalitet, då det gälde Kurts val af studier, men det glädde honom uppriktigt, att fadern ej sökte tvinga brodern.

V.

Ungdomens friskhet och tro på egna krafter slog emot den, som kom i beröring med Kurt. Det var något så kärnsundt i hans åsikter och i hela hans uppträdande.

Kurt var mycket flitig, men gjorde aldrig något väsen häraf. Han skydde ej häller att sitta med i ett gladt lag och drog sig aldrig från kamratkretsen, under förevändning, att han ej gaf sig tid härtill.

Det var en lycklig natur han hade, att alltid se tingen i deras bästa belysning. Då pessimisterna talade om lifvets uselhet, fann han det omotiveradt, ty lifvet kunde ändå vara så härligt.

Biskop Rudnäs såg med glädje, huru hans son blef framskjuten såsom idealet för en ung man. — Han är ett söndagsbarn, vår Kurt, brukade han ofta säga, då han såg huru afhållen och uppuren sonen

var. Men Kurt hade ock sina sorger. Joel, som han var så varmt fästad vid, ville ej arta sig till en bra människa, utan svek gång efter annan de sinas förhoppningar.

En af Joels lärare hade en dag talat allvarligt med Kurt om brodern. Han ansåg, att gossens benägenhet för osanning genast borde tagas itu med och att Kurt såsom bror skulle göra det.

Kurt gick flere dagar med ett tryckande obehag efter alt det lärarn sagt. Han var fast besluten att tala med Joel, men denna gång kunde han ej vara impulsiv som vanligt. Och ju längre han sköt upp härmed, dess svårare föreföll det honom.

Joel såg ut som en martyr, då han var hemma, men bland kamraterna kunde det ofta vara han, som angaf den muntra tonen. Kurt sökte förmå honom att vara mer meddelsam inom hemmet, men utan framgång. Det var ock så olyckligt, att fadern icke kunde vara jämn mot sönerna, och Kurt led af att se sig favoriserad, samtidigt med det han hyste medlidande för brodern.

Kurt talade sedan en dag med Joel och bad honom framför alt, att aldrig säga en osanning. Joel hörde först på med en viss likgiltighet, men då Kurt började utlägga, huru svårt det var att komma bort

från lögnen, om man en gång börjat, då blef Joel häftig.

— Jag kan värkligen ej förstå, hvarför icke du blef präst, då du ändå kan predika och lägga ut likaså väl som pappa. Om jag ljugit ett par gånger för mina lärare, så äro de ej bättre värda.

— Jag talar ej nu om deras värde, utan om ditt värde såsom människa. Det är för din skull jag ville, att en osanning aldrig ginge öfver dina läppar. Joel, jag har tykt om dig från den dag du föddes och jag ville ej, att du skulle slå in på en dålig väg.

— Sköt du om dig, nog sköter jag mig. Hvad det beträffar, att det ej vill gå framåt för mig i skolan, så vill jag endast påminna dig, att till och med du en gång stannade kvar i klassen, oaktadt du är så utmärkt.

— Joel, hvarför skall du vara elak emot mig. Det vore så roligt, om vi två bröder kunde vara vänner. Efter några år är ju du också student och sedan skola vi arbeta tillsammans, om ock i olika fakulteter. Då du var liten gosse, brukade du alltid sluta dig till mig.

— Den tiden förstod jag ej ännu hvilken stor skilnad det var mellan oss. Du är ju den vackre,

begåfvade Kurt Rudnäs, medan jag endast är en »lång räkel».

— Hvarför är du bitter, Joel? Du vet att vi alla hålla af dig. — Kurt blef tankfull, det var kanske så, att några procent af broderns bitterhet bestodo i afund. —

Samuel var den ende, med hvilken fadern talade om Kurt och återupptog de planer han hade för denne.

— Måne det ej vore bäst, om pappa skulle låta honom hafva sin fria vilja? Han kan ju nog blifva en bra karl, utan att vara teolog, och en framstående vetenskapsman blir han bestämdt, han har stora anlag åt det hållet.

— Men jag vill, att mina söner skola blifva teologer.

— Ja, men om sönerna ej själfva vilja det, fins det ingen paragraf i lagen, som kan tvinga dem.

— Du ville ju ock blifva läkare. Ångrar du dig nu, att du är präst? — Denna fråga kom och återkom.

— Beträffande mig har det slagit ganska bra ut, men jag var också en böjligare natur än Kurt. Dessutom var jag bra nog outvecklad och utan omdöme då jag blef student. Kurt har alltid varit ett

par år före mig i utveckling. Jag vill gifva pappa det rådet, att ej söka tvinga honom.

— Det var orätt af mig att först gifva honom lösa tyglar, nu är han redan van vid friheten.

VI.

Biskop Rudnäs invigdes med alla öfliga ceremonier i sitt ämbete. Han kände sig öfverväldigande tacksam mot Gud, som ansett honom värdig att bekläda en så hög post. Då han vid frukostbordet sade detta, vågade Kurt betvifla, att det varit Gud, som valt honom.

— Tror pappa ej denna utnämning mer beror på ämbetsbrödernas val, än på Guds vilja?

— Utan Guds vilja sker intet här i världen. -- Fadern såg med en bedröfvad, förebrående blick på sonen.

Samma kväll biskopen blifvit installerad, förvånade sig en af hans ämbetsbröder öfver att ej Kurt var teolog.

— Du sade förr, att alla dina söner skulle blifva präster, men ungdomen vill nu för tiden opponera sig mot föräldrarna.

— Kurt blir nog präst ännu, ehuru jag till en början låtit honom studera naturvetenskap, då det så synnerligen intresserar honom. Det ena behöfver dessutom ej utesluta det andra. Exempel gifvas därpå, att präster varit ifriga naturforskare.

— Åhja, och Kurt är ännu ung.

— Ja, bara barnet. Den tiden ha ens åsikter knapt hunnit stadga sig.

Fadern kunde i Kurts frånvara tala härom med stoiskt lugn, men led vid tanken att upptaga spörsmålet med sonen.

Hos biskop Rudnäs firades den sedvanliga Karlsdagen och Kurt var aftonens hjälte. Han var kanske strängt taget ej vacker, men det låg något klart öfver hans höga, hvita panna och i hans blick fanns ett kriterium på oskuld. Hans uttryck skiftade hastigt och gaf honom ett lifligt utseende, medan hans uppträdande eljes var dämpadt och anspråkslöst. Man lyssnade med intresse på honom.

-- Filantropin, sade han, är något som jag mycket tänkt på. I de flesta fall är den ju värd beundran, men äfven ofta förundran.

— Du måste närmare motivera ditt påstående, sade härads höfding Brandt, en skolkamrat till Kurt.

— Jag menar, att det är en aktningsvärd sträfvan att vara god mot de fattiga och vanlottade, men jag har hört och äfven själf gjort den märkvärdiga erfarenheten, att dessa filantroper ofta äro ovänliga, ja nästan afvogt sinnade mot de lyckliga och rika. Häraf ser man genast, att de taga det som en uppgift, icke som ett kärleksvärk, ty den som har den rätta kärleken, den låter denna känsla leda sig i umgänget med alla människor. Det fins lyckligtvis sådana filantroper också, men de bedrifva det ej yrkesmässigt, utan det ligger i deras natur ett behof att vara goda mot alla. Dem måste man högakta, men jag kan ej lika obetingadt skänka min beundran åt yrkesfilantroper.

— De lyckliga och rika behöfva ej denna kärlek, interfolierade någon.

— Huru kan man veta, att de ej behöfva den. Jag hörde berättas om en ung, religiöst entusiastisk präst i England, hvars ögon strålade, då han gick omkring bland fattiga och sjuka, men när han inbjöds till de aristokratiska hemmen, var han styf, ja bitter mot dessa oskyldiga människor, som ej ville honom annat än godt. Jag kan ej finna något stort häri, ehuru många beundrade hans värksamhet, isynnerhet därför att han var af adlig släkt. Jag ville

hålla före, att hans godhet ej var naturlig, utan upparbetad. Han skadade icke dessa aristokrater genom sin bitterhet, utan endast sig själf. Om människorna ändå litet oftare skulle tänka därpå, att alt det bittra och elaka de slunga ut mot andra, dock i grunden ej träffar någon annan än dem själfva.

— Men, käre Kurt, nog skadas äfven andra af folks elakheter, inföll härads höfdingen.

— Ja, skenbart, det synes oss så, därför att vi ej kunna tränga djupare in i orsak och värkan och alt det, som betingar det goda och onda här i världen. —

Modern hörde med förtjusning på, huru Kurt talade, men faderns panna mulnade mer och mer.

Kurt hade redan sina själfständiga och mogna åsikter och uttalade dem med värlig öfvertygelse. Det var egentligen första gången fadern hörde Kurt yttra sig i en större samling och han förvånade sig öfver sonens lediga och säkra sätt.

Detta skulle blifva honom till stor nytta såsom präst, tänkte fadern, men hans uppsyn ljusnade ej härvid, ty han insåg, att en svår strid skulle förestå.

Fadern beslöt att upptaga striden vid första lägliga tillfälle. Tanken härpå upptog honom så helt den senare delen af kvällen, att han knapt mer in-

tresserade sig för något annat. Samuel sökte upp honom.

— Kurt har utvecklat sig mycket sedan jag sist var hemma.

— Ja, Gud gifve han rätt skulle förvalta sitt pund, sade fadern och gick bort. Han var rädd, att Samuel ville förmå honom att ej söka tvinga Kurt in på den teologiska banan. Och det var just det han nu tänkte på. Det behöfdes eldsjälur för att sprida Kristi lära och Kurt hade alltid varit och skulle väl alltid förblifva en af dem.

Kurt höll nu på med sin doktors afhandling. Att den skulle blifva djuptgående vetenskaplig, hade han klart för sig. Det var med en säregen tjuuning den unge, ännu i många afseenden barnlige kandidaten tänkte härfpå.

Han var i flere fall ojämt utvecklad. I skolan och sedermera vid universitetet hade kamraterna alltid rådgjort med honom i viktigare frågor, men i hemmet blef han vanligen behandlad som ett barn. Till och med Joel tykte ofta, att Kurt föreföll barnsligare än han.

SjälF kände sig Kurt som en äkta pojke och njöt häraf, men ibland var det en tillfredställelse för honom att se äldre personer med uppmärksamhet och förståelse lyssna till honom.

Då han talade med Joel, skedde det alltid i medvetandet, att han var den äldre brodern, som borde varna och beskydda den yngre. Han visste ej huru han skulle vinna Joels vänskap. Och han insåg att brodern i honom borde se en vän, för att lyssna till hans varningsord.

Joel var endast aderton år, men det oaktadt hade Kurt hört, att han redan börjat lefva om; han tykte sig dessutom se det på honom. Kurt hade ej haft en tanke på och aldrig känt sig frästad att besudla sig. Han fruktade, att Joel reflexionslöst kastat sig i fördärfvet och beslöt rädda honom. Skulle ej medvetandet om alla de faror som hotade, afhålla honom härifrån?

Joel blef ond och sade, att Kurt ej behöfde blanda sig i hans görande och låtande, ty yngre gossar än han voro med och de sågo alla friskare ut än bokmalarne, som endast läsa, utan tanke på att lefva. Kurt utlade då saken närmare för brodern och förklarade åtskilligt, som Joel ej ens förut fattat

eller haft en aning om. Det var med ett snålt intresse han nu slukade den äldre broderns ord.

Fadern, som befann sig i rummet bredvid, hade delvis kunnat följa med samtalet mellan bröderna.

Vid första lägliga tillfälle vände han sig till Kurt och förebrådde honom det orätta i att inviga Joel, som ännu var ett barn, i detta mänskliga elände. — Kurt blef alldeles röd.

— Ovetenhet är icke oskuld, det borde pappa veta. Det är ej för att besudla Joel, som jag delgifvit honom farorna af att gifva vika för frästelserna.

— Du hade kunnat låta mig göra det, ty samtidigt med det man varnar för frästelserna, bör man tala om gudsfruktan, som stålsätter en emot dem.

— Pappa kan tala med honom härom, min tro och lifsåskådning är en annan.

— Det vet jag, det har jag hört från alla håll. Du är fattad af den moderna tidsandan, du tviflar på allt och alla.

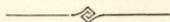
— Jag ville ej beteckna tviflet som den nuvarande tidsandan. Tvärtom tror jag, att det just i dessa tider går en stark religiös väckelse genom ungdomens led. Jag har aldrig hört någon af mina kamrater håna Gud och bibeln, men en äldre generation gör det ofta nog.

— Och du själf, känner du ej i ditt inre behof af frälsning?

— Jag vet, att jag *själf* skall svara för mina handlingar och att jag därför under hela mitt lif bör vinnlägga mig om att, så vidt möjligt, följa det godas och sannas väg.

— Och du tror dig kunna frälsa dig själf, du dåre!

— Ja, man måste väl lita på sina egna krafter, då man har fri vilja. Men för att återgå till Joel, så ville jag, att pappa skulle taga honom under sin speciella uppsikt. Pappa borde allvarligt, men vänligt tala med honom.

VII.

Biskop Rudnäs var mycket nitisk också i missionsens tjänst och hade ofta skänkt medel till befrämjandet af missionsarbetet. Han satt en dag och talade med mycken värme om denna uppoffrande värksamhet.

— Ja, pappa må förlåta mig, sade Kurt, men jag förstår endast delvis idén med missionsarbetet. Det är nog stort af dessa människor att söka utbreda civilisation bland hedningarna, men att de vilja tvinga kristendomen på dem, anser jag som ett oberättigadt ingrepp, hvilket hellre borde stärfas än uppmuntras. De stackars hedningarne, hvarför kan man ej låta dem hafva sin religion i fred.

— Huru kan du tala så, sade fadern, och rösten skalf af harm. Det du nu säger är hädiskt, förstår du ej det?

— Hädiskt, huru kan pappa påstå det. Hedningarna hafva också liksom vi, sin bästa religion i

sitt eget samvete. Och hvad är samvete, om icke just samvetande med ett högre väsen.

— Hvar har du lärt dig håna kristendomen och jämföra den med hedendomen? Kan du verkli- gen ej inse, huru kristendomen höjer sig öfver alla andra religioner? De andra äro ett intet i jämfö- relse med den.

— Jag ville aldrig håna någon religion, hvilken den än vore.

Faderns uttryck var olycksbådande, men Kurt kände sig alldeles lugn.

Efter middagen bad fadern Kurt komma in till sig. Modern hade velat uppmana honom att vara försiktig i sina yttranden, men han följde omedel- bart efter fadern.

— Nu komma de visst att munhuggas duktigt, sade Joel och såg skadeglad ut. — Pappa har blif- vit van att med sin vilja behärska hela huset, och mamma och Samuel tror jag aldrig sagt annat än ja och amen till alla hans idéer. Det är så godt att han en gång får lära sig, att icke alla ändå tänka böja sig för hans vilja.

— Men käre Joel, nog blir du väl präst, om pappa vill det? — Modern sade det med en trött resignerad ton.

— Nej, det blir jag då bestämdt inte. Så pass mycket karl måste man vara, att man ej låter andra välja lefnadsbana för sig.

Modern gick ut i köket och bad dem skynda med kaffet. Hon ville afkorta mannens och sonens samtal. —

Inne i sitt rum satt biskop Rudnäs i gungstolen och Kurt gick af och an.

— Enligt alt det du sagt inser jag klart, att du ej godvilligt tänker blifva präst.

— Nej, jag har ej haft någon tanke därpå.

— Men jag har hyst denna plan för dig, ehuru jag en tid låtit dig studera enligt godtfinnande.

— Kära pappa, jag kan aldrig blifva präst. Och jag hoppas pappa ej vill, att jag skall hyckla inför Gud och människor.

— Du är ännu ung, dina åsikter kunna förändras med tiden.

— Nej aldrig, pappa.

— Du vill då värligen göra mig den sorgen. Och denna din hallstarrighet är belöningen för all den kärlek jag slösat på dig och alla de pengar jag offrat på dina studier.

— Jag trodde pappa ej numera tänkte härpå. Denna önskan har åtminstone ej på länge gifvit sig

uttryck. Jag kan ej låta invärka på mig i detta afseende.

— Ja, det är en skam för mig att hafva en son, som respekterar hvarken religionen eller sin fars vilja.

Då fadern såg Kurt blekna, insåg han, att han förgått sig mot denne son, som aldrig gjort honom någon annan sorg än den, att han ej ville blifva präst.

Tystnaden började redan blifva pinsam, då Joel kom in och bad dem komma att dricka kaffe. När fadern såg Kurt som vanligt servera sig kaffe och dricka det, var han honom tacksam för det lugn han lade i dagen.

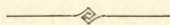
Kurt gick ut. »Det är en skam för mig att hafva en son, som respekterar hvarken religionen eller sin fars vilja.» Detta yttrande kunde han ej tänka på utan svidande bitterhet.

Skulle han kunna stanna hemma dag efter dag och år efter år och skulle han hafva samvete att taga emot faderns ekonomiska hjälp, då han ej rättade sig efter hans önskan? Men å andra sidan, huru bittert vore det ej att lämna studierna, för att själf förtjäna sitt uppehälle.

Under ett par dagar var Kurt oförmögen till alt arbete. Han gick och grubblade öfver hvad han egentligen skulle företaga sig. Tanken, att taga upp ett lån och flytta öfver till ett annat universitet, höll länge i sig, ty studierna voro honom kära. Dock trodde han detta möjligen kunde synas skeft i mångens ögon och då han närmare tänkte på saken, längtade han långt bort.

Kanske han i Amerika kunde bryta sig en bana? Då han sedan kommit sig upp och förtjänat pengar, skulle han där fortsätta sina studier. Tanken härpå började blifva till ett verkligt intresse för honom. Han beräknade nog, att han antagligen skulle få slita ondt en tid, men det afskräkte honom ej. —

Vid promotionen var Kurt primus, ehuru den yngste af alla doktorer. Då han stod där med lagerkransen kring sin höga, hvita panna, slogos de närvarande af den själfullhet, som omstrålade honom.

VIII.

Några dagar efter promotionen gick Kurt in till fadern. Det hade ej händt sedan deras sista samtal. Af hans vänliga, ja nästan ödmjuka sätt under de sista dagarna, hoppades fadern, på samma gång han tviflade därpå, att Kurt ändrat åsikt och möjligen nu var villig att foga sig efter faderns önskan. Det hade kommit något begrundande, allvarligt i sonens väsen. Han skämtade ej såsom förr och många hade anmärkt, att hans sprudlande goda lynne och humor endast glimtvis lyste fram på senare tider.

— Jag hoppas pappa ej har något emot, att jag i höst reser till Amerika?

— Till Amerika, skall *du* resa till Amerika?

— Ja, jag har tänkt göra det. Jag lider af att bero af pappa, då jag ej kan följa de vägar pappa velat utstaka för mig. Jag vill vara fri och sörja för mig själf.

— Icke kan jag tvinga dig till något, som strider mot din öfvertygelse. Då du är myndig karl, kan jag ej håller förbjuda dig att resa, men du förstår väl, huru det känns för mig, att se mina skönaste förhoppningar grusade.

— Huru kan pappa hafva så stora förhoppningar på mig. Jag vet ej hvilka betingelser hos mig, som skulle göra dem befogade.

— Kurt, min gosse, ända sedan dess du var barn har jag ansett dig, om någon, vara född till ordets förkunnare. Du har genom din varma entusiasm visat eminenta anlag just åt detta håll. Men jag har i det längsta velat undvika att öfvertala dig härtill. Jag hoppades, att du en gång af dig själf ville blifva en mänsklighetens välgörare.

— Jag anser ej prästerna som mänsklighetens välgörare, dessutom vet jag ej, huru pappa kunnat spåra minsta anlag hos mig åt det hållet, då jag aldrig själf haft någon förnimmelse häraf.

— Tyvärr inser jag, att det för mig ej gifves annat val än att säga: gör som du vill och res hvart du vill; men icke tror jag att naturvetenskapsmän hafva det bättre i Amerika än här. Och universitetslifvet faller sig säkert nog dyrare där än här.

— Det har jag tagit med i beräkningen. Och antagligen kan jag ej på några år ens tänka på att studera. Först måste jag arbeta och samla medel för fortsatta studier.

— Kunde du då ej lika gärna stanna här och i lugn fortsätta det arbete du börjat, på mitt ekonomiska bistånd kan du naturligen fortfarande räkna.

— Nej pappa, jag vill icke stanna hemma. — Kurt hade så lifligt satt sig in i resan till Amerika, att redan tanken att stanna hemma föreföll honom motbjudande.

— Kan och vill pappa låna mig respängar?

— Jag skall hjälpa dig, men anse ej min hjälp som ett lån. Kan du ej låta öfvertala dig att stanna?

— Nej, låt mig resa, pappa. Det sjuder inom mig af lust att komma ut i världen.

— Ja, hårdt och bittert är det för mig att du, min son, skall kasta dig in i detta osäkra, äfventyrliga lif. Du, som jag hoppades skulle blifva min själs förtrogna och den, som med mig skulle dela lifvets högsta intressen. Men du tvingar ju din gamle far till detta medgifvande. Gack i frid och må den Högste hålla sin hand beskyddande öfver dig.

Kurt, som beredt sig på, att detta samtal med fadern ej skulle aflöpa utan bitterhet, rördes nu af hans oväntade medgörlighet.

Den hittills oböjlige fadern kände sig för första gången besegrad. Och han insåg, att han på samma gång vunnit en seger öfver sig själf. Kärleken till sonen hade kämpat med stoltheten och kärleken fälde utslaget. Han tviflade nu på sin rätt att söka tvinga sonen till underkastelse. —

Från fadern gick Kurt in till modern, för att delgifva henne sina planer. Medan han talade om dem, såg hon tviflande på honom.

— Kära barn, det går aldrig, icke tror jag pappa låter dig resa.

— Jag har redan talat med pappa och han gaf mig sin tillåtelse.

— Min älskade gosse, du vet nog att jag ej är den, som nekar dig något; res du, men kom snart tillbaka, så jag ännu får se dig.

— Han satte sig bredvid modern och slog armen om henne. — Har du tålamod att vänta några år, så får du väl se mig åter.

— Jag hade tålamod att vänta på din födelse, till dess jag närmade mig fyrtio år. Ser du, jag hoppades alltid att få en son, just en sådan, som du

sedan blef. Öppen, ärlig, frisinnad, god och naturlig. Jag ville, att du skulle kämpa för det goda och sanna, med starkare och säkrare vapen, än dem pappa strider med.

— Mamma, gillar du då ej pappas lifsåskådning och hans värksamhet?

— Jag vet, att hans afsigter äro goda, men litet mer frisinne skulle ej skada. Missuppfatta mig inte nu, jag vill ej säga något ondt om pappa, men innan du reser, vill jag du skall veta, att din gamla mamma älskar mer dina unga fria idéer.

— Icke har jag kunnat ana, att du gillade dem.

— Jag har ej velat tala med dig emot pappas öfvertygelse. Du har ända hittills varit så ung, och för pappas skull hade jag gärna sett, att du blifvit teolog.

— Men mamma, du är i alla fall glad att jag ej är det?

— Ja. Kanske det är egoistiskt och fult af mig, men jag kan ej hjälpa det. Kan du förstå, huru det skall kännas för en mor, att se sina förkvädda ungdomsidéer spira upp hos sonen. Åh, vet du äfven jag har älskat friheten lidelsefullt, då jag var ung. Jag älskar den ännu. Icke så, att jag för egen del vill hafva den, men jag ville gifva den åt dig

och åt alla sedligt rena, varmhjärtade ungdomar. Friheten kan missbrukas, jag vet det, och den har missbrukats af moraliskt förfallna och samvetslösa människor.

— Mamma, nu ser jag dig i en helt annan dager. Men hvarför har du ej förut talat med mig härom? Jag är dock nästan säker på, att detta samtal aldrig kommit till stånd mellan oss, om jag stannat hemma och allt varit såsom förr.

— Ja, hade du stannat, skulle jag kanske aldrig sagt dig, att min lifsåskådning var en annan än pappas. Jag hade blygts för dig, därför att jag blottat mig själf. En gammal människa, som länge burit på något, det hon dolt för världen, något som af förhållandena blifvit förkväfdt redan i ungdomen, hon talar ej om det utan vidare, det skall vara något särskildt som framkallar det.

— Men mamma, icke har du väl dolt ditt innersta väsen för pappa?

— Nej, icke den första tiden vi voro gifta. Tänk, jag utslungade svåra beskyllningar emot honom, ehuru han alltid var så god mot mig. Kanske jag gjort det flere gånger, om icke just hans godhet afväpnat mig. Nu hafva vi ej på länge, icke sedan tvillingarnas död, talat i dessa frågor. Jag har numera

lärt mig beundra pappas varma, hängifna tro på det han predikar och lär, ehuru jag till en början inbillade mig, att det låg skenhelighet härunder.

— Också jag beundrar pappa. Det är rörande att se den glädje och hänförelse, med hvilken han talar om Guds godhet och nåd. Jag ville egentligen aldrig inlåta mig i diskussion med pappa härom.

— Jag har lagt märke härtill och känner mig tacksam mot dig. Jag vet att ungdomen, då den kommit ut i världen och insupit nya idéer, ofta anser sig hafva rätt att behandla sina föräldrar, som blifvit efter, med ett visst öfversitteri. Detta har jag aldrig funnit hos dig.

Kurt steg upp och började gå af och an. Han såg på modern, där hon satt i soffan med tillbakalutadt hufvud och ögonen riktade uppåt.

— Hvad tänker du på, mamma? — Han stannade framför henne.

— Jag undrar om jag ännu skall lefva, då du kommer tillbaka.

— Visst skall du lefva. Hvad det skall blifva härligt att komma hem, blott jag värkligen vunnit något med min resa.

— Kurt, jag vill bedja för dig.

— Tack, mamma. —

Han gick sedan och talade med Joel, som också först såg ytterst tviflande ut. Men då han hörde, att fadern redan gifvit sin tillåtelse och att Kurt skulle resa efter några dagar, blef Joel intresserad.

— Låt mig komma med, jag lofvar vara riktigt hyggelig?

— Käre Joel, du är alldeles för ung ännu. Du skall först blifva student och stadga dig litet, sedan kan du resa, om du då vill det.

— Ja, du får alltid din vilja fram.

— Tror du det är för mitt nöje jag reser? Tror du jag utan saknad lämnar mina studier här, för att kanske i Amerika få arbeta som en dagakarl?

— Hvarför reser du då?

— Därför att pappas och mina åsikter ej gå ihop och därför att jag ej mer vill studera på pappas bekostnad.

— Jaså, du reser till Amerika. När du kommer hem, är jag väl student och kanske något vidare också. Jag vet ej ännu, åt hvad jag riktigt skall egnas mig. Hvad tycker du?

— Ja, vet du, det är svårt för mig att säga. Kanske du kunde blifva präst, det skulle säkert glädja pappa.

— Det vill du ej själf blifva, du anser dig för god till det yrket, men åt mig tycker du det kan duga.

— Jag har aldrig ansett mig för god att blifva präst. Du har väl ej fått den idén, att jag på något sätt skulle missakta teologerna? Hufvudsaken är att blifva en bra karl, på hvilket område man än arbetar.

— Ja, du kan nog predika. Jag känner till det sedan gammalt.

— Nå ja, du skall slippa att höra denna predikan nu på en tid. — Kurt kände sig sårad af att brodern hade hjärta att vara sådan emot honom, då de snart skulle skiljas. Han hade velat gifva Joel några goda råd, men dennes ovänlighet afhöll honom härifrån.

Kurt gick in i sitt rum och satte sig i gungstolen. Skulle han värkligen resa till Amerika? Ja, efter ett par tre veckor kunde han möjligen redan landstiga där. Huru egendomligt skulle det ej kännas att lämna studierna, för att söka ett arbete, som genast inbringade pengar. Kanske han ej skulle finna det han önskade eller kanske han blefve hänvisad till grufvorna, där arbetet var hårdt och ofta lifsfarligt. Men hans lif var kanske ej mer värdt. — Han försjönk i pessimistiska tankar, efter det han förr sett alt i ljus dager.

Under afvaktan på ångbåtslägenhet reste familjen ut till villan. Kurt ville inpräglade hemtraktens natur i sitt minne, för att sedan, då han var borta, hafva till och med detaljerna klara för sig. Slupen låg så frästande och skvalpade vid stranden och då det blåste friskt, beslöt han att göra några slag i sundet. Det skulle blifva sista gången han seglade före sin resa.

Han skotade an seglen med all kraft, han ville pröfva sina armar, om icke de voro starka nog att, om så behöfdes, arbeta i grufvorna. Han tykte sig njuta af hvilket arbete som hälst, blott han finge komma ut.

Han vände båten och for hemåt med god fart. Och han tänkte: så ville också jag gå fram i världen. Jag ville hafva vindens drifkraft inneboende och styra min egen kurs. — Han förestälde sig den gyllene tid, som nu skulle börja. Detta härliga oberoende af alla.

Vid kvällsvarden satt han för det mesta tyst. Det sved dock i honom vid tanken att lämna sitt land och de sina. Han skärskådade dem och det föreföll honom för en stund, som voro de honom främmande, trots det de i årtal dagligen varit tillsammans.

Då Kurt sedan på kvällen blef ensam, började han skärskåda sig själf. Och han tyckte sig äfven här stå inför en främmande människa.

Han låg länge vaken och grubblade. Ute blåste en tung vind och bladens prasslande värkade i denna stund nedstämmande på honom.

Den sista dagen ströfvade Kurt omkring, för att ännu en gång se kära ställen, vid hvilka glada minnen voro bundna. Han tacklade af slupen, strök smeksamt öfver segel och tåg och undrade, när och hvar han nästa gång skulle segla och om han någonsin mer skulle ega en slup. Aldrig hade Urbanus synts honom så kär, som nu i afskedets stund. Han tog vimpeln, som slupen vunnit vid en kappsegling, och gaf den åt Joel.

— Här får du, lägg den i någon låda under vintern, och vill du segla nästa sommar, så res till gamla lotsen och bed honom hjälpa dig att ställa båten i ordning. Han har lofvat taga vara på segel och öfriga utensilier.

— Får jag slupen nu?

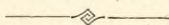
— Ja, naturligtvis. —

Kurt sof tungt och godt den sista natten på villan och då han vaknade, stod han länge och såg

tankfull ut öfver viken. Osökt började han gnola på sin älsklingsång.

Vid glittret af din bölja blå,
bland dina dunkla träen,
jag kunde uti drömmar stå
och aldrig längta hän.
Farväl, farväl, farväl du sköna dal.

Kanske han ännu i en framtid skulle sofva i detta rum, men hvad hade han ej under den mellanliggande tiden upplefvat? Tankarna stormade på honom. Han kunde ej föreställa sig, huru hans lif härefter skulle förflyta och hvarför då grubbla däröfver. Men han kunde ej leda sina tankar ur denna kretsgång.

IX.

Fadern hade växlat åt Kurt amerikanska pängar, hvilka han lagt i en plånbok, och på sitt visitkort hade han skrivit: Gud välsigne dig och bevara dig, min älskade gosse. — Kortet lade han i plånboken.

Det var modern, som ensam packade hans koffert. Huru lycklig var han ej, som fick resa ut till detta okända, för att där kämpa för sig. Hon visste, att icke nöden skulle afskräcka honom, det var endast en sak hon fruktade och det var sjukdomen. —

Alla hans egna och några af hans kamrater följde honom till båten. Då han sedan gick ombord, låg det öfver hans ansikte ett säreget lugn. De föregående dagarna hade det varit något nervöst, oroligt i Kurts uppträdande och utseende, men nu, då allt var klart och han stod uppe på däck, kände han sig lugn och nöjd. Han litade på sin starka fysik och sin viljekraft.

Modern hade gråtit mycket dessa sista dagar och fadern syntes fortfarande vek. Rösten var ej lika säker som vanligt. Då han lämnade Kurt plånboken, glänste det tårar i faderns ögon. Visitkortet ville Kurt alltid bära i plånboken, han såg i denna faderns välsignelse en god talisman på färden ut i vida världen.

Kurt var alldeles blek, då han tog afsked af sina föräldrar. Han fruktade i detta ögonblick, att fadern eller modern skulle dö medan han var borta. Tanken, att välkomnas af en mindre, syntes honom svår.

Då afståndet ökades mellan dem, kände han sig nedstämd. Och i denna stund förlorade han sina ljusa framtidsutsikter och tänkte endast på det ensliga lif han härefter skulle föra, bland alla dessa människor, hvilkas språk han knapt förstod. Han tänkte med saknad på hemmet och det lugn han där njutit och huru föräldrarna tagit hänsyn till hans vilja och önskningar. När han gick ner i sin hytt, kände han sig nästan yr, och då det redan var sent, lade han sig genast.

Ombord på båten studerade Kurt med stor ifver sina engelska böcker och resan till Hull föreföll honom relativt kort. Då han sedan gick ombord på

den väldiga oceanångaren, kände han sig väl till mods.

De flesta passagerare talade engelska, men Kurt förstod endast då och då något ord. Vid middagen presenterades han för några amerikanare, men då de vände sig till honom, fick kaptenen agera tolk. De frågade, om Kurt reste till Amerika såsom turist, och då han besvarade det nekande, ville de veta hvad han ämnade företaga sig där. Kurt måste blifva dem svaret skyldig, ty det syntes honom nu löjligt att säga, det han önskade någon befattning på ett kemiskt laboratorium eller att han, ifall detta ej lyckades, skulle nöja sig med hvilket arbete som hälst.

Kurt tykte sig se ett fint, humoristiskt småleende på de amerikanska herrarnes läppar, då de hörde, att han reste till Amerika, utan att veta hvad han egentligen ville där, och han inbillade sig, att de sågo medlidsamt på honom. De trodde kanske att han hörde till dessa vanliga lycksökare, som ej inom eget land kunde blifva något. Och han skämdes.

Amerikanarene beklagade emellertid sins emellan, att Kurt skulle komma till Amerika, för att antagligen få slita ondt där. Medan de talade, sågo de ett par gånger på Kurt. Dessa blickar brände honom. Han kände sig förödmjukad inför dem. Då

stack tviflet upp sitt månghöfdade hufvud och han började misströsta om denna kamp för tillvaran, som han hittills med glädje tänkt på.

En viss känsla af ensamhet kom ibland smygande öfver honom, men han sökte allvarligt tillbaka-visa dem. I och med denna färd realiserade han ju sina skönaste förhoppningar, dem han lefvat på den sista tiden. Borde han ej vara jublande glad öfver att redan hafva hunnit så långt? Hans själf tillit blef åter starkare och han försökte taga amerikana-renes medlidande med jämnmod.

Då ångaren landade i New-York en klar, kylig sommarafton, stod Kurt uppe på däck och sökte med all energi hålla tårarna tillbaka. Han väntade att kaptenen skulle få tillfälle att tala med honom. Under tiden observerade han sina medpassagerare, som rörde sig på kajen.

Där var en ung man, kanske lika gammal som Kurt själf. Han hade ett fint utseende, men var mycket blek. Han vände sig oroligt af och an och såg esomoftast på sin klocka. Då kom en ung dam åkande, hon bar ljus dräkt och mörkröda rosor. När han såg henne, ljusnade hans ansikte, och han gick

emot henne, tog hennes arm och lade den triumferande i sin egen.

En annan amerikanare stod nere på kajen och hvarje hans ord tyktes slukas med intresse af en äldre dam och herre, som stodo på hvar sin sida om honom. Det var möjligen deras ende son — kanske redan en framstående vetenskapsman — som varit på rekreationsresa till Europa. Kurt såg fadern lägga sin hand på sonens axel och skjuta honom ett stycke ifrån sig, liksom för att se, om han förändrat sig.

Kurt tykte, att desse båda unge män värkligen voro lyckliga. Men hade han ej själf varit lycklig, då han var hemma? Det föreföll honom så länge sedan han blifvit omhuldad och älskad af någon. Och ändå var det ej mer än två veckor sedan han lämnat föräldrar, bröder och kamrater.

Han blef afbruten i sin tankegång af kaptenen, som frågade om han väntade någon, som skulle vara honom till möte.

— Nej, jag känner ingen här, jag ville endast bedja kapten om anvisning på ett hotell. — Det fick han.

Då Kurt sedan reste, stod kaptenen och såg efter honom och undrade hvad det skulle blifva af

honom, den smärte, svenske gossen. Han var van att se åtskilliga uppenbarelser af olika nationer. —

Glädjen, att hafva kommit bort från beroendet af fadern, syntes ej nu för Kurt så öfvervöldigande stor. Och denna frihet, att helt få bestämma öfver sig själf, föreföll honom ej håller så tjusande, som han tänkt sig. Han kände sig ensam och öfvergifven på detta stora, fashionabla hotell.

Minnen från hans barndom stego upp och han stod i begrepp att bedja liksom då. Men Gud hörde ju ej böner. Från denna föreställning hade han länge varit fri. Nej, han skulle härefter finna sin lycka i arbete och pliktuppfyllelse, och kunde han härigenom blifva en stor man, då skulle han känna sig tacksam mot ödet.

Kurt stannade några veckor i New-York. Han läste flitigt engelska och studerade dagligen de amerikanska tidningarna. Känslan af ensamhet trodde han sig redan öfvervunnit och han var nu vid godt mod.

Men detta dagdrifvarlif var egentligen ej det han sträfvat efter och därför beslöt han fortsätta resan till Västern, hans långtans mål. Han gjorde

ej upp någon särskild resplan, utan for så långt det föll honom in och stannade, då det behagade honom. Han besökte universitetsstäderna, den ena efter den andra, men de kemiska laboratorierna behöfde ej hans assistens och de stora mekaniska värkstäderna afskräkte honom till en början.

En dag, då han åter kom till en af de större städerna, såg han utanför staden stora fabriksbyggnader och arbetarbostäder. Han iakttog med intresse denna byggnadskomplex och det hela tilltalade honom. Det föreföll honom skönt att bo där och ändå hafva staden relativt nära.

Han vände sig till en medresande och frågade, hvad det var för en fabrik, samt upplystes om, att det var en värkstad för elektriska vagnar. På frågan om arbetarens lefnadsvilkor svarade hans interlokutör, att han för sin del endast hört godt härom och att egaren, Mr Everett, ansågs som en god människa.

Kurt beslöt att söka få arbete vid denna fabrik. Han besåg staden, speciellt universitetsbyggnaden, tog in på ett hotell och bad att få se någon af plats-tidningarna. Efter middagen åkte han ut till fabriken.

Ute på Mr Everetts veranda satt ett helt sällskap herrar och damer. Först värkade detta obehagligt

på honom, men sedan fann han det löjligt att blygas öfver att han ville hafva arbete. En äldre herre kom emot honom och frågade hvad han önskade. Då Kurt sade, att han sökte arbete vid fabriken, såg mannen granskande på honom. Men då han hörde att Kurt var skandinav, ljusnade han upp och bad honom följa sig.

Förbi alla dessa eleganta damer och herrar måste Kurt nu gå och han inbillade sig, att de följde honom med ögonen. Men han höjde sitt hufvud och kände sig stolt, ty härefter skulle han vara en af kuggarna i det stora maskineriet.

— Ni önskar Er en plats, unge man. Javäl, Ni skall få en i min fabrik, men jag bereder Er på, att det ej är någon angenäm sysselsättning tillvidare. Ni måste först både fila och smida, men visar Ni Er vara en dugande arbetare och önskar Ni kvarstå, så kommer Ni småningom att stiga i graderna. Jag tror mig i Er se en bildad ung man, med allvarliga afsikter att verkligen arbeta. Jag önskar Er framgång, Ert namn om jag får be.

— Kurt Rudnäs.

Mr Everett skref några ord på sitt visitkort och bad Kurt gå med det till kontoret. Han kände sig tacksam mot Mr Everett, men var ej nog säker på

sin engelska, för att säga något mer än det allra nödvändigaste. Men han beslöt, att genom plikt-troget arbete söka vinna den gamle mannens bevägenhet.

Mr Hovey, Mr Everetts kassör och alt i allom, var ej lika älskvärd som denne. Hag tog alt mer affärsmässigt och såg endast ett par gånger under glasögonen på honom.

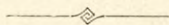
— Jag hoppas Ni ej har alltför fina vanor, Mr Rudnäs, ty arbetarbostäderna äro enkla. Ni är då redo att börja i morgon?

— Ja. — Kurt gick. Det var då för att hamna i dessa förhållanden, som han lämnat fosterland, hem och studier. Tviflet började åter spira inom honom.

Hans rum var snygt och familjen, som bodde i det närmaste huset, lofvade honom mat och upp-passning för tre dollar i veckan. Sex skulle han att börja med själf förtjäna, således en vinst af tre dol-lar för fyrtioåtta timmars arbetstid. Härliga utsikter!

Han reste efter sina effekter och köpte sig ett par omgångar arbetskläder. Nu var han åter fullt uppe i sin roll och hade knapt tid att tänka huru ensam han var. Han klädde af sig sin fina kostym

och försökte arbetskläderna. De voro stora och vida på hans smärta kropp, men han brydde sig ej om det. I morgon skulle han börja — i morgon. Han var barnsligt glad häråt.

X.

Det var en svår tid för Kurt, innan han blef van vid en arbetares torftiga lif. De första dagarne hade det nyhetens behag att gå klädd i blus, men sedan började arbetet trötta honom och han led af att vara tillsammans med obildade människor, att gå i grofva kläder och hafva denna rent mekaniska selsättning. Maten ville ej smaka honom, han hade svårt att få sömn på sin tarfliga bädd. Och händerna, dem han alltid egnat en synnerlig vård, började få en ingrodd grå färg.

Men småningom blef hans arbete mer kompliceradt. Han anlätades redan att placera de elektriska batterierna och då hans beräkningar voro koncisare än andras, behöfde han hvarken fila eller smida. Mr Hovey kallade honom upp till kontoret och sade, att hans lön skulle höjas och arbetstiden minskas.

Det var ändå ett steg framåt, en uppmuntran, och Kurt tog i med stärkt energi och allvar. Han

fann sig bättre i arbetsblusen, maten började smaka honom och han återfick sin goda sömn.

Men ofta, då han legat ett par timmar under vagnarna, för att ditsätta de elektriska batterierna, kände han sig trött, ja till och med slö. Då blef han likgiltig för all vetenskaplig värksamhet. Hvarför skulle han äflas efter detta intellektuella arbete? Var det därför, att det skänkte honom tillfredsställelse, eller låg där på djupet ett hopp om utmärkelse, en dröm att blifva en stor man?

Dessa äregiriga tankar strandade ofta nog mot tröttheten, som lade sig blytung öfver honom. Då sjönk hvarje tanke på utmärkelse till föga inför önskan att få hvila. Han drömde om ett komfortabelt hem med stora, luftiga rum, sköna sängar med fina lakan, bekväma länstolar och, framför alt, en angenäm sysselsättning. Det skulle ju vara en hvila att studera i denna omgivning.

Tanken på studierna kom och återkom, han kunde ej frigöra sig från dem. Nej, det var icke allenast äregirighet, som framkallade den, det var ett lefvande intresse, en tärande längtan efter intellektuellt arbete.

Han undrade, om andra kände det liksom han. Om tröttheten förlamade deras själfmedvetande, så

att de arbetade mekaniskt och i en viss dvala. Han insåg, att det låg dådlöshet i detta tillstånd af omedveten existens, men han hade ej energi nog att arbeta sig härur.

Ofta låg han nästan hela söndagen på sin säng och kände sig sedan om måndagen tröttare än någonsin. Ibland rykte han upp sig och reste in till staden och drogs då oemotståndligt till universitetet.

Kurt trodde, att julen skulle kännas tragisk och ensam, men den gick förbi, utan att egentligen framkalla någon starkare känsla af saknad efter hemmet och familjen. Det kändes eget, att denna kväll drog bort liksom alla andra, men han var ju ej mer något barn, som behöfde gran för att framkalla julillusioner.

Nyårsdagen blef han inviterad till Mr Hovey. Han visste ej huru han skulle taga denna inbjudning. Voro alla arbetare vid fabriken bjudna, eller var det endast han? Huru skulle han kläda sig och huru skulle han få sina händer presentabla? Han hade nästan känt sig mer tacksam, om han sluppit att gå, men var dock samtidigt smickrad häraf.

Nyårsaftonen skurade Kurt sina händer tils de började svida och lade sig sedan för att läsa engelska. Han anlidade flitigt sitt lexikon och öfvade sig högt med uttalet.

Han sof illa. Tanken på nyårsvisiten hade bragt honom ur jämvikten. Hans frack var af en annan snitt än den amerikanska, och han visste ej, om han kunde taga den på sig.

Då han i spegeln tog en sista öfverblick af sin person, märkte han, att han var blek. Och han föreföll sig själf löjlig, som tog en nyårsuppvaktning med sådant allvar. Han, som smått hånlett åt amerikanarene och deras konvenans.

I tamburen möttes han af Mr Hovey, som önskade honom godt nytt år. Innan Kurt hann komma fram med sina lyckönskningar, sade Mr Hovey, att han ända sedan den dag Kurt kom, önskat lära känna honom. Han sade sig hysa ett särskildt intresse för skandinaver och beklagade endast, att han fått göra bekantskap med så få af dem.

— Jaså, skandinaver hafva godt rykte om sig i Amerika?

— Åtminstone här i Västern. Vi hade en kort tid två svenska arbetare här vid fabriken och voro

mycket nöjda med dem. Men de ville sedan pröfva på arbetet i grufvorna.

Kurt fann, att Mr Hovey hade ett helt annat utseende nu än de gånger han sett honom på kontoret. Det förvånade honom, att en amerikanare var så förekommande mot en utlänning. Han hade låtit sig berätta, att amerikanarene i allmänhet först efter långvarig bekantskap inbjuda en främling till sina hem och att de ytterst konservativt hålla på rangordningen.

Professor Hovey, hans son, kom in. Han var lång och föreföll oåtkomlig, men ögonen liknade faderns och hade ett forskande uttryck. Han började genast fråga om europeiska förhållanden. Frågor och svar följde på hvarandra och snart voro de helt inbegripna i ett intressant samtal. Då professor Hovey hörde, att Kurt oaktadt sin ungdom redan var promoverad doktor, steg hans intresse och aktning för honom.

— Men hvarför afbröt Ni Era studier för att komma hit? Icke tänker Ni väl kasta om och blifva elektrotekniker?

— Nej, det är nog min afsikt att fortsätta studierna.

— Men hvarför då detta afbrott?

— Tvingande omständigheter.

Professor Hovey antog först, att det var fattigdom, som dref Kurt härtill. Men då han betänkte den dyra öfverresan och huru opraktiskt Kurt rest, insåg han, att det ej var dålig ekonomi, som tvungit honom att ikläda sig arbetsblusen.

— Ni är ej obemedlad?

— Icke alldeles, enligt mitt sätt att se saken, då jag förtjänar tolf dollar i veckan och lefver med tre. Det roade Kurt, att icke genast tillfredsställa hans nyfikenhet.

— Ni gör Er naiv, men Ni spelar Er roll väl. Jag menar naturligtvis, är Er far förmögen?

— Det är han ej, åtminstone ej efter amerikansk måttstock, men han står sig bra, har god lön och liten familj.

Kurt kände sig så underbart frispråkig tillsammans med den stele professorn och förvånade sig öfver, hvarifrån han med ens fått idén att spela naiv.

— Vågar jag göra Er en närgången fråga, hvad är Er far?

— Biskop.

— Biskop — och Ni reser från ett land, där Ni naturligtvis såsom biskopens son har utsikt att gå framom många andra.

— Vår gamla gudalära säger, att stark ström med egna vågor gå genom hafvet.

— Vackert sagdt, visserligen — professorn bestod ett sarkastiskt leende — men Ni var ju på god väg att bryta Er en egen bana. Förlåt, att jag varit indiskret i mina frågor. Det har aldrig varit min afsikt, att mot Er vilja söka få reda på de motiv, som förmådde Er att lämna Era studier och komma hit. Men ni intresserar mig, vare detta nog sagdt.

Kurt såg på professor Hovey och hans ansikte syntes honom nu stelare än förut, det var endast ögonen, som med lifligt intresse forskande sågo på honom, men rösten föreföll hård och kall.

— Professor Hovey, om jag ej åt hvem som helst ville berätta, hvarför jag lämnat mitt fosterland, så säger jag det dock utan tvekan åt Er och Er far — han vände sig emot Mr Hovey, som satt i gungstolen. — Saken var den, att min far och jag ej kommo öfverens. Han önskade se mig såsom präst, men min öfvertygelse var en annan. Orden, som föranledde brytningen, föllo sig kanske något skarpa och jag kände mig sedan för stolt att studera på hans bekostnad. Jag kom till Amerika för att förtjäna pengar och sedan själf kunna bekosta mina studier.

— Och Ni och Er far skildes såsom ovänner, frågade Mr Hovey och såg på Kurt med en nära nog faderlig ömhet. —

— Nej, långt därifrån. —

Kurt blef inviterad till middagen och innan han gick, hade han redogjort för sina familjeförhållanden, hvilka lifligt syntes intressera Mr Hovey och hans son.

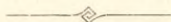
Då Kurt tog afsked, tackade han för en angenäm dag, och professor Hovey frågade, om Kurt tillät honom att besöka sig någon söndag, då han kom ut för att hälsa på fadern.

— Det skall blifva mig ett sant nöje, sade Kurt. Han kände sig åter som en annan människa, efter det han fått tala med professor Hovey, och han längtade efter den tid, då han alltid finge vara tillsammans med personer, som förstodo honom och med hvilka han kunde sympatisera. Det var endast en sak han beklagade, den nämligen, att Hovey ej var professor i botanik. Då skulle de haft flere gemensamma intressen och umgänget mellan dem hade kanske då blifvit lifligare. —

Kurt låg icke mer om söndagarne och lördagkväll brann det elektriska ljuset längre än vanligt inne hos honom; han låg och läste engelska.

Söndag efter söndag gick, men ingen professor Hovey hördes af. Kurt var honom i alla fall tacksam, för det han lofvat komma. Det var sorgligt, men sant, att han af detta dagsvärkararbete blifvit förslöad, han inbillade sig det åtminstone, men det behöfdes ej mer än denna väntan på professor Hovey, för att rycka upp honom. Då tio söndagar förgått, började Kurt blifva otålig, och han fruktade, att professor Hovey ångrat sitt löfte. Hela denna tid arbetade han som en träl. Han ville njuta i medvetandet af att göra sin plikt. Kanske det dock låg en sannare lycka i arbete och pliktuppfyllelse, än i beröm och utmärkelse.

Han försjönk i grubblerier, för att åter vakna upp därur och känna hvarje nerv och muskel spänd.

XI.

Kurt njöt söndagsfrid och söndagshvila. Hemma hade han ibland ondgjort sig öfver dessa hvilodagar, som ofta kommo olägligt, men nu insåg han klart den visa ordning, som låg häri. Den, som arbetade, behöfde söndagen, och det var naturligen just för arbetare hvilodagen inrättats.

Det hade kommit ett annat uttryck i hans ansikte på senare tider. Det var, liksom en ljusning bredt sig öfver honom, en ljusning, hvars reflexer gånge sig tillkänna i ögonens uttryck, i röst och uppträdande.

Han hade genomgått krisen utan bitterhet och hans existensvilkor voro nu betydligt bättre, sedan hans lön ytterligare höjts. Och det bästa af allt, han hade lärt sig arbeta och umgås med arbetare.

Från första början hade han vunnit sina kamraters bevägenhet genom sitt alltid älskvärda upp-

trädande. Han betänkte sig aldrig två gånger, då någon bad honom om hjälp.

Professor Hovey kom en dag ner till fabriken och hälsade på Kurt, men undvek ängsligt att tala om annat än fabriksarbete. Det var, liksom hade det fallit ur professors minne, att Kurt sagt, det han arbetade endast mekaniskt i fabriken, medan alla hans tankar och hela hans intresse koncentrerade sig kring studierna.

Sommaren kom detta år med en förlamande hetta och Mr Hovey sade mycket bestämdt åt Kurt, att han ej finge tillbringa mer än fyra timmar i fabriken. De heta dagarna var det ock omöjligt för honom att stanna där längre, ovan som han var vid dylika ansträngningar.

För Kurt voro dessa dagar en ständig kamp mot sömnen, men under nätterna arbetade han flitigt och beslöt att på hösten publicera ett arbete, som han påbörjat hemma. Han öfversatte början häraf och skref sedan direkt på engelska.

Men så kunde det igen gå dagar, under hvilka intet intresserade honom. Då förvånade han sig öfver att han ofta kunde glädja sig öfver alt möjligt.

Ibland, då han låg i sitt tarfliga rum och såg sig omkring där, fann han det nära nog löjligt att sträfva och arbeta. Om han efter några år lyckades blifva professor, var denna utmärkelse i själfva värdet då så stor?

Men var det endast efter utmärkelse han sträf-vade? Hans tankar stannade åter inför denna fråga, hvad han egentligen ville. Han ville frigöra sig, han beundrade dessa banbrytare, hvilka trots hån och förakt omutligt höllo på det de ansågo rätt.

Och han själf? Han liknade så föga en banbrytare. Gick han ej här dag efter dag och vecka efter vecka och ledde arbetet vid en elektrisk affär, ehuru det i grunden ej alls intresserade honom. Skulle han ej tagit hänsyn till förhållandena, hade han för länge sedan rest härifrån, till hvilket universitet som hälst. Kunde han ej vara impulsiv och resa på vinst och förlust? Hvarför skulle han sitta här och kalkylera huru mycket hans lif och studier kunde kosta? Vore det ej bättre att njuta denna korta tid? Kan-ske han sedan, då han trott sig hafva samlat nog, skulle stå där som en bruten man, oförmögen till alt andligt arbete.

Han hade velat frigöra sig från alt detta och bryta med sitt nuvarande lif. Det sjöd inom honom

af värksamhets begär, men det var ej detta fält han ville odla. Dock gick han skenbart lugn i fabriken. Och han insåg, att man ofta var tvungen taga hänsyn till förhållandena.

Kurt kände sig ensam, då han under mörka sommarkvällar promenerade i de dystra, ödsliga skogarne. Om han doge här, skulle han ej lämna något spår efter sig. De skulle endast gräfva ner honom i »ledet» på kyrkogården. Och efter någon tid visste kanske ingen, hvar hans graf fans.

Han grubblade öfver lifvet och döden. Lifvet syntes honom som en chimär, då döden när som hälst kunde komma. Sedan det förfärliga, att den är obeveklig. Hvarför har just den rätt att insvepa sig i detta mystiska mörker?

I årtusenden efter årtusenden hafva generationer dött, dock hafva människorna ej en aning om detta: efter döden. Då människoanden forskat och funnit så mycket, syntes det honom underligt, att den aldrig kunnat tränga öfver denna gräns.

Evigheten är en gång från lif till lif, tänkte han. Lif som likna detta och blifva bättre eller

sämre, beroende på huru människorna genomlevat de föregående. Gud är omutlig i sin rättvisa, och han fann en djup sanning i den tro, att ingen undgår följderna af sina gärningar. Ifall denna lära en gång blefve rätt förstådd och efterlefd, då vore det ett stort steg mänskligheten tagit framåt. Till en början ville kanske alla sträfva att blifva goda för undvikande af straff, men sedan skulle det väl småningom blifva ett behof för dem att vara det.

Ja, hvarför sträfva, då han ej hade några garantier att hinna och vinna något, innan döden kom och kallade honom? Men skulle alla tänka så, då blefve det ett stillastående inom alla områden, en beredelse till döden, hvilket visst ej var försynens mening. Människorna voro väl begåfvade med förnuft, för att de, hvar på sitt håll, måtte utveckla sig till alt större fullkomlighet.

Han kände sig försvinnande vid tanken på en oändlighet utan gräns och han fann sig själf löjlig, som tog notis om småsaker, och som sådana föreföllo honom då hans studier och alt det som intresserade honom. Ibland förlamade denna tanke honom, men ibland tyckte han, att just den bort sporra honom att arbeta med all energi. Hvarför skulle han låta

sin litenhet värka afskräckande, tvärtom borde han vara lycklig öfver att också få göra sin insats i det mänskliga lifvet.

Det var egentligen om kvällarna han grubblade öfver dylika frågor, under dagen tedde sig alt annorlunda för honom. Han ville egentligen ej sysselsätta sig med dessa tankar, men icke dess mindre trängde de sig ofta på honom.

Han kände sig lycklig med sin religion. Lycklig, då han fått stå människor till tjänst, eller eljes varit i tillfälle att göra en god gärning. Han trodde på Gud på sitt sätt, men gick aldrig i kyrkan eller till nattvarden och bad icke. Det hade aldrig fallit honom in att tvifla på ett lif efter detta, om ock han ej förestälde sig det så, som de så kallade sant troende.

Fadern hade en gång bedt honom följa med, då de gingo till nattvarden. Kurt hade lofvat komma, ifall fadern ej ansåg det orätt, om han tog hela denna akt endast som en åminnelsefest. Hans sunna förnuft, ja ej ens hans fantasi kunde fatta oblaten och vinet såsom Kristi lekamen och blod. — Fadern hade sett på honom, under dessa vilkor ville han ej, att Kurt skulle följa med. —

Han tänkte ofta på fadern. Moderns bild kom ej fram lika ofta som de första tiderna. Hennes be-
kännelse hade värkat starkt på honom, men dess
verkningar voro ej långvariga.

XII.

Mr Everett och Mr Hovey hade haft långa och många samtal angående Kurt. De kommo öfverens att det borde ställas trefligare för honom, ty föga ville han dröja kvar, i händelse han alt framgent var hänvisad till arbetarbostäderna. De insågo hans skicklighet såsom ledare och hans ovanligt snabba uppfattning. En man, sådan som han, borde bindas vid fabriken.

Kurt själf kände sig nu relativt nöjd med sin tillvara och var smått stolt öfver att hans inkomster ökats. Men ännu skulle han kanske få hålla på ett år, innan han kunde egna sig uteslutande åt sina studier. Detta år syntes honom så långt, då han tänkte sig det framåt.

Enligt hörsägen drog han den slutsatsen, att man vid de amerikanska universiteten i Västern icke var synnerligen fordrande. Kanske han här såsom svensk doktor ganska snart kunde skaffa sig en professur.

Och möjligen skulle hans publikationer vinna uppmärksamhet. Han var egentligen icke nöjd öfver att dessa universitet ej stodo högre i anseende.

Alltid, då han tänkte på sina studier och sin framtid, längtade han efter någon att tala med, någon som förstod honom och kände förhållandena vid stadens universitet. Men denne någon kom aldrig. Professor Hovey hade han hakat sig fast vid, men han var endast en stel, styf amerikanare. Kurt tykte sig i honom se den genuina amerikanska typen. —

Kurts uppsats var färdig och han vände sig till redaktionen af en vetenskaplig tidskrift, som genast införde den.

Öfver ett år hade Kurt nu varit i Amerika och led af att tänka på detta år. Han hade ej under denna tid kunnat förvärliga allt det han hoppats. Tiden hade glidit undan honom. Han hade ofta arbetat som en automat, i stället för att lägga in lif och själ i sitt arbete. Ibland kunde han om kvällarna timme efter timme stå vid det öppna fönstret och blicka ut öfver näjden, njutande af forsens dån. Så hade han ofta stått där hemma och sett ut öfver viken.

Trodde han ej förut, att han skulle bryta sig genom hvilka svårigheter som hälst, att han aldrig skulle finna sig i att i längden arbeta med något, som ej intresserade honom. Och nu gick han helt beskedligt här i fabriken och ledde arbetet. Han hade knapt känt sig stolt öfver, att från arbetare hafva blifvit upphöjd till arbetsledare, endast gladt sig öfver, att hans inkomster ökats och arbetstiden minskats. —

En afton, då Kurt kom hem, låg ett bref på hans skrifbord. Botanisten, professor Kendrick, skref, att han varit i tillfälle att läsa Kurts uppsats samt funnit den intressant och väl skrifven. Han anhöll det Kurt framdeles godhetsfullt ville sända honom sina publikationer.

Kurt blef glad öfver att hans arbete vunnit erkännande. Om han skulle skrifva till professor Kendrick? Kanske det fans någon ledig plats vid det universitet, där han var lärare? Han skref till professor Kendrick, men ref åter sönder brefvet.

Följande morgon gick han till fabriken som vanligt, ehuru han tykte sig hata alla dessa elektriska maskiner. Då han hänvisat hvar och en till sitt arbete, gick han bort.

Kurt hade fått en idé. Han ville skicka sin uppsats till professor Hovey, fastän denne ej var naturvetenskapsman. Han ville skicka den som ett bevis på att han ej glömt professorn, om ock denne ej tagit vidare notis om honom. Han skulle då åtminstone läsa i den och finna, att Kurt, oaktadt han skenbart gått upp i arbetet vid fabriken, ej svikit sina intressen.

Han erhöll åtskilliga bref och kort från de personer, till hvilka han skickat sin uppsats. Med otålighet väntade han hvad professor Hovey skulle säga om den.

Det kom slutligen ett bref från honom. Var det väl den stele amerikanaren som skrifvit det?

— Mr Rudnäs: —

Först vill jag lyckönska Er att hafva skrifvit denna uppsats så väl och på så god engelska. Ni betviflar kanske min förmåga att bedöma ett naturvetenskapligt arbete, men min gamle vän, professor Trumbull, har sagt, att det verkligt har vetenskapligt värde. Själf har jag naturligtvis äfven läst igenom det.

Det förvånar mig, att Ni sände boken till mig. Icke därför, att ämnet ligger utom mitt fack, utan

därför, att jag egentligen ej gjort mig förtjänt af denna vänlighet från Er sida.

Min far ville ej, att jag genom besök hos Er skulle draga Ert intresse till universitetslifvet. Han lade så stort värde på Er, att han ej ville det fabriken i Er skulle förlora sin egentliga ledare. Det har dessutom varit min fars plan, att få Er till sin efterträdare på kontoret, samtidigt med det Ni skulle hafva öfverinseendet vid ledningen af arbetet vid fabriken.

Jag sade min far, att Ert intresse härför sannolikt var ganska minimalt, men han hoppades det skulle tillväxa.

Jag tänker, att Ni ej härefter vill kvarstå vid fabriken, då en för Er angenämare plats väntar Er. Mr Trumbull, professor i botanik vid samma universitet som jag, är öfver sextio år och ville gärna träda tillbaka. Ni skall följa med mig till honom. Han intresserar sig redan för Er genom Er uppsats och lofvar kvarstå till dess Ni blir redo. Såsom professor kommer Ni att lefva ett i ekonomiskt afseende sorgfritt lif.

Ännu en gång min hjärtliga lyckönskan till det erkännande Ni vunnit genom Er publikation. Jag beundrar Er energi att, under det Ni varit i fullt

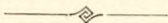

arbete vid fabriken, skrifva en så gedigen och sakrik uppsats.

Med högaktning

John Hovey.

Den skenbart stele professorn var ej så stel ändå. Kurt kände sig lycklig, icke hade han så snart hoppats på en ljusning.

XIII.

Efter sitt sammanträffande med Mr Hovey och Trumbull, hade Kurt beslutit öfvertaga den senares professur. Han hade hyrt sig lokal i staden och gick nu till kontoret för att säga farväl. Mr Hovey steg upp och kom emot honom.

— Jaså, Ni lämnar oss ändå, trots alla våra försök att hålla Er kvar.

— Ja, detta var endast ett interimarbete. Det, som nu börjar, skall blifva ett lifsintresse för mig och hålla mig bunden med starkare band. Farväl, Mr Hovey, tack för det förtroende Ni visat mig.

— Farväl, Mr Rudnäs, tack för Ert plikttrogna, dugande arbete.

Kurt gick sedan till fabriken och tog afsked af arbetarena. Där stod redan den nye ledaren och utdelade sina befallningar. Kurt kände det vemodigt vid tanken på, huru snart han blifvit ersatt.

Han kände sig underlig till mods, då han sedan packade in sina böcker. Den tid han lefvat här,

syntes honom som en dröm. Efter det han fattat beslutet att skriva sin uppsats färdig och låta trycka den, tänkte han ej mer på möjligheten att stanna kvar på sin post. Hans tidtals påkomna likgiltighet för framtiden hade ej sedan dess kommit och förslamat hans krafter. Huru trött han än ofta var, ansåg han ej arbetet på sin uppsats ansträngande. Han hakade sig fast vid detta relativt obetydliga arbete. För honom hade det stor betydelse, där han satt i sitt tarfliga rum.

Huru gärna hade han ej velat gifva ut ett arbete, som varit mångdubbelt digrare och mer djuptgående. Ett arbete, som genast tillerkänt honom en framstående plats. Men han kunde icke. Han hade ej stoff nog och han var ännu för osäker.

I tankarna genomgick han alla utvecklingsskeden han här genomgått. Hans fantasi målade ut triumfer och lagrar, dem han skulle vinna. I hans hjärna utspelades vetenskapliga orgier, i hvilka han alltid var hufvudmannen. I dessa stunder ansåg han sig mäktig att lösa de mest invecklade problem och göra de djärfvaste vetenskapliga spekulationer.

Endast upplifvandet af dessa tankar gjorde honom nu godt. Värkligheten skulle väl aldrig kunna realisera dessa drömmar om utmärkelse, denna läng-

tan att blifva stor, som han gått och burit på sedan han var barn.

Han fortsatte att packa, medan tankarna gingo tillbaka till den tid han hemma beredde sig för sin Amerika-resa. Då hade han känt sig orolig, för det lif, som skulle börja, men nu var han lugn, vägen låg klar för honom. Han tykte sig i denna stund kunna hata detta lugn och längta efter ett oroligt, men mer innehållsrikt och omväxlande lif. —

Hans rum såg öde ut, han längtade att genast komma bort. Han tog en sista öfverblick, låste sina koffertar och reste.

Han var fri. — Och han kunde börja sina studier med egna medel.

Då han kom till sin nya lokal i staden, kände han sig beklämd. Var icke detta amerikansk humbug, att han efter några månader skulle blifva professor?

Mr Trumbull var en godmodig, enfaldig man, som i många år varit professor i botanik. Hos honom gick nu Kurt »i lära» och första maj skulle professuren öfvergå till honom.

Det var ofta med blandade känslor han gick till professor Trumbull. Dessa lektioner föreföllo honom som en högst löjlig komedi, men han beslöt att aldrig låta någon veta det. Gubben var alltid mycket hyggelig och han bemötte Kurt med sådan aktning, att denne ej hade hjärta att på något sätt håna hans gammalmodiga idéer. Då Kurt började föreläsa, ville han låta en friskare fläkt blåsa. —

Andra maj stod Kurt första gången i katedern och utlade med ungdomlig entusiasm några af botanikens intressanta, moderna spörsmål. Han var blek och kände sig tidtals osäker, men inför auditoriet föreföll han lugn. Man hörde på honom med säreget intresse. —

De återstående föreläsningarna voro snart till ända och han beslöt att öfver sommaren fara till kusten, där han alla dagar kunde bada i Oceanen.

Han kom till en villa, inbäddad i grönska. Det var en förmögen farmare, som egde stället, och då han lofvade Kurt inackordering, stannade denne. Rummet var komfortabelt och utsikten härlig. Han inandades med välbehag den friska, salta luften.

Han njöt här ett dolce far niente, som kändes ljufligt. Detta hade han ej smakat sedan han var

hemma. Här trängde sig tanken på hemmet mäktigare än förr på honom.

Hvarför skref han egentligen ej hem? Denna tanke lämnade honom nu ingen ro. Var det ej både barnsligt och halsstarrigt att icke skrifva, då han visste huru föräldrarna längtade efter bref? Icke blef han ju härigenom ofriare eller på något sätt beroende af dem. — Tänk, om fadern eller modern dött utan att underrättelsen härom kunnat nå honom? Hvarifrån hade han fått denna barocka idé, att ej låta de sina följa med hans arbete här?

Men nu ville han skrifva. Skulle det ej glädja dem att höra, det hans framtid var säker. Och kanske kunde han nästa sommar resa hem.

Några dagar gick han ännu och funderade på detta bref. Men så fattade han ett raskt beslut och skref. Han berättade i korta drag om sitt arbete i fabriken och huru han, genom att publicera en mindre uppsats, blifvit uppmärksammas af ett par professorer, samt om sin utnämning till professor i botanik. I lifliga färger beskref han sitt sommarresidens och talade om, huru han badade och njöt. Han slutade med en bön om förlåtelse, att han ej tidigare skrifvit.

Brefvet var till föräldrarna gemensamt. Han föreställde sig, att det antagligen skulle värka som

ett evenemang. Och han fann det hårdt att få vänta i öfver en månad på svar. Han bäfvade nästan för svaret, som skulle komma.

Kanske de ej lefde mer, hans gamla föräldrar. Kanske biskop Rudnäs för länge sedan med pomp och ståt följts till grafven. Och kanske äfven modern, nedtryckt af bekymmer, dukat under. Kanske hon bad Gud, att han skulle sända hennes son hem från Amerika, på det hon finge se honom vid sin dödsbädd.

Han somnade sent den kvällen, då alla dessa fantasier döko upp för honom. Under natten drömde han, att han var barn och stod bredvid modern, då hon ansade sina rosor. Hon klippte af alla de vackraste och gaf dem åt honom. — Tag dem, älskade barn, för din skull har jag odlat rosor tjugu år innan du föddes. — Han såg undrande på henne, han förstod ej hvad hon menade. —

Följande morgon kände han sig beklämd. Det föreföll honom, som hade han värkligen behandlat föräldrarna vanvördigt, ja mer än så, då han ej skrivit till dem. Modern hade lofvat bedja för honom, men han hade ej varit villig att i gengäld gifva henne några underrättelser om sig. Han fann sig vara en hjärtlös egoist och led af det.

Lifvet här vid Oceanen stämde honom ofta allvarlig. Han hängaf sig åt denna stämning. Och åter gnolade han på sin älsklingssång.

Vid glittret af din bölja blå,
bland dina dunkla träen,
jag kunde uti drömmar stå
och aldrig längta hän.

Men han längtade *alltid* hän. Det var ej en längtan efter hemmet eller de egna, det var endast ett behof att få meddela sig med någon, som förstod honom.

Professor Hoveys vänskap hade han satt stort värde på, men han var rädd att synas efterhängsen. Han förstod dock, att professor Hovey, oaktadt sin skenbara stelhet och köld, hade ett godt hjärta. Det hade han bevisat genom sitt bref och den värme, med hvilken han sökte befordra Kurts intressen.

Men det var ej en sådan vän han egentligen längtade efter. Han ville förtro sig åt någon och samtidigt möta en annans förtroende. Tanken på kärlek och ett helt förtroende till en älskad kvinna syntes nu för honom såsom idealet af lycka. Men denna lycka trodde han sig ej kunna nå här.

Farmaren, hos hvilken han bodde, hade en dotter, som påtagligen gärna velat blifva professorska, men Kurt var ovillig att gifva henne denna titel. Fadern menade nog, att Kurt kunde få en fattigare hustru än hans Polly, men Kurt tillbakavisade vänligt hans anbud. Ännu hade han ej blifvit nog amerikansk, för att taga giftermålet som en affär.

Han ville älska sin hustru och uppoffra sig för henne. Icke så, att människorna kunde säga att han gjorde det, och icke håller så, att han själf skulle anse det som en uppoffring.

Kurt längtade efter ett föremål för sin kärlek. Han tyckte sig känna en stormande lidelse inom sig, som kunde bryta igenom alla hinder. —

Kväll efter kväll satt han nere vid Oceanstranden och fantiserade om kärlek och lycka.

XIV.

Biskop Rudnäs hade blifvit hårdt pröfvad. Nästan för hårdt, tyckte han själf, oaktadt han var van att ödmjukt taga emot de slag Gud af nåd gaf honom. Biskopsvärdigheten, som först gjort honom lycklig, hade numera knapt någon betydelse för honom. Han plågades af själfanfäktelser.

Kanske han varit hård mot sin hustru eftersom Gud tagit henne ifrån honom. Och Kurt, hjärtebarnet, hade han älskat så högt, men han kunde dock, när sonens framtid stod på spel, vara hård också mot honom. Och han, den rättrådige biskopen, fasade för domen, som en gång skulle falla öfver honom. Sedan hustruns död var han bruten. Hon hade aldrig riktat någon förebråelse mot honom i anledning af Kurts resa, men han förstod mer än väl att hon i sitt inre gjort det. Huru gärna hade han ej velat trösta sin hustru öfver Kurts resa, men han kände sig svag, han kunde det ej. Han behöfde själf tröst. —

Våren efter det Kurt rest, hade modern sjuknat i lunginflammation. Läkaren sade, att sjukdomen egentligen ej var svår, men intresset för lifvet var så litet, att det ej uppehöll krafterna. Hon dukade under i början af maj, efterlämnande en hälsning till Kurt, att hon mycket älskat och saknat honom och att hon troget hållit sitt löfte att bedja för honom.

Fadern tog emot denna hälsning under tårar. Modern och Kurt hade således talat med hvarandra om bönen, och kanske han var lycklig i medvetandet att hon bad för honom. — Han är icke gudlös, brukade hon ofta säga åt mannen, då de talade om Kurt, men fadern trodde henne ej. I hans ögon var Kurt en hädare, då han kunnat jämföra kristendom med hedendom.

Det slog alla, att biskop Rudnäs var böjd efter hustruns död. Han började skärskåda samlifvet med henne ända från de första åren. Han kom ihåg henne som alldeles ung, då hon med röda kinder och mörkt blixtrande ögon stod och utslungade mot honom sitt hjärtas mening. Hon var vacker då och bar sitt hufvud högt. Skilnaden mellan henne då och innan hon dog, syntes honom ofantlig. Han kunde

ej gå kvitt förebräelsen, att det var han, som böjt henne. Dock hade han älskat henne.

När han var ensam, hade han ofta svårt att hålla tårarna tillbaka. Samuel tog då tjänstledighet och stannade en tid hos fadern. Samtalet rörde sig då vanligen om Kurt. —

Joel hade icke stadgat sig. Samuel hoppades, att sorgen efter modern skulle värka godt på brodern, men han tog sig ej svårt af det, fruktade endast att hafva förlorat det enda medhåll han haft i hemmet. Fadern hade alltid varit sträng och Joel var rädd att denna stränghet nu skulle mångdubblas.

Men denna fruktan var ogrundad. I stället för en sträng far, stod där en bruten man. Nu syntes det honom, som hade hustruns död kommit så hastigt, ehuru flere veckors sjukdom förberedt den.

Utom denna tärande känsla, att på långt när ej hafva gjort hvad han kunnat för hennes lycka, kom tomheten och gapade mot honom, hvar han än vände sig i hemmet.

Tiden gick och hans sorg mildrades något, men tankarna böjde honom. Var det Guds vrede, som hvilade öfver honom?

Samuel var ofta under sommaren ute på villan och låg då i rummet bredvid faderns. Han hörde honom ibland klaga högt under natten. Genast efter Kurts resa hade fadern blifvit märkbart tystlåten. Denna resa värkade som ett slag och det sved synbarligen långt efteråt. —

Hösten och vintern släpade sig fram, och tack vare sitt arbete och sin bibelforskning fann biskop Rudnäs någon ro. Men litet mer arbete än vanligt gjorde honom trött. —

I början af juni foro fadern och Joel ut till villan och Samuel kom något senare. Det var på Samuels breda skuldror plikten låg att visa fadern sonlig vördnad. Han gjorde det så gärna, utan en tanke på, att det var en själfuppoftning att hela sommaren resa af och an mellan Eksjö och sin egen lilla församling. Men ibland hade det behöfts någon, som varit lifligare än han. Han kände sig själf trumpen, ehuru han försökte vara älskvärd.

Egentligen var det ej många, som riktigt förstodo sig på Samuel. Inför främmande kunde han ofta synas som en tvärvigg, men alla hans egna sågo i honom en godmodig man. Hans sätt var ej särskildt tilldragande, men den, som kom i närmare beröring med honom, kunde knapt undgå att tycka

om honom. Hans blå ögon blickade trofast och ärligt, och blef han någon gång häftig, var det vanligen en ädel vrede öfver något lågt och osant, som besjälade honom. Lifvets små motgångar tog han med stoiskt lugn. Han fann det oklokt att sörja häröfver och sökte alltid rödja undan stöttestenarna från fadern. Men han visste, att Kurt bättre kunnat göra det. Dessutom var han säker på att faderns lynne förbättrats, blott han fått veta, hvar Kurt vistades och huru han hade det.

Joel saknade också Kurt. Icke så, som en bror saknar sin bror, utan såsom en, den där känner sig rotlös, då han ej har någon att hålla sig till. Joel hade blifvit van att vädja till Kurt, då det gälde något viktigare. Nu stod han här och visste ej hvilken bana han borde välja. De juridiska studierna intresserade honom, kanske mest därför att han då kunde föra ett rörligt lif och öfveralt stifta nya bekantskaper. Han visste nog, att fadern var tillräckligt varnad genom Kurts resa, så han ej vågade ingripa i valet af hans studier.

I slutet af juli kom Kurts bref. Fadern öppnade som vanligt postväskan. — Från Amerika, sade

han och sköt glasögonen upp i pannan. — Det är Kurts stil, icke sant, frågade han vändande sig till Samuel.

— Från Kurt, ja. Vi skola gå in i pappas rum, för att ostördt få läsa brevet.

— Gud gifve det vore goda underrättelser från min gosse. — Det är till mamma och mig. Du kan läsa det högt Samuel.

Samuel läste. Det berörde dem smärtsamt, för hvar gång moderns namn nämdes och Kurt vände sig till henne, men eljes var brevet egnadt att göra dem glada. Då Samuel slutat, vände han sig till fadern.

— Det är ett godt bref, pappa.

— Ja, det är ett godt bref. Tänk, att han redan är professor och föreläser på engelska. Det har gått fort för honom, men han har ock ett ovanligt godt hufvud. Få se, om jag skall orka lefva till nästa sommar.

— Huru skulle ej pappa orka det? Det vore kanske orätt att bedja honom komma hem, innan han ens riktigt börjat på.

— Min stackars Kurt, huru han skall sakna mamma, så fästade som de voro vid hvarandra. —

Då Samuel såg Joel taga ner seglen och göra slupen i ordning till natten, gick han för att möta honom med den glada underrättelsen.

— Vi ha fått bref från Kurt. Han är nu professor i botanik i Amerika.

— Är det värkligen sant?

— Ja visst är det sant, gå till pappa och bed att få läsa brefvet. Han lofvar komma hem nästa sommar.

— Lofvar han det, men det gör han nog ej ändå.

— Åhja, för pappas skull kommer han säkert. Pappa har fallit af mycket sedan mamma dog. Han har blifvit både gammal och böjd. Stackars pappa, försök Joel, att ej göra honom sorg.

— Nå ja, inte har jag tänkt göra det. Har Kurt skrifvit något särskildt till mig också?

— Nej, men han tar för gifvet, att du vid det här laget är student. Och han vidhåller sitt påstående, att du ej är dum.

— Hvem har sagt, att jag är det?

— Det har sett illa ut, då du ej velat komma bort från skolbänkarna. Det är hederligare, tycker jag, att vara dum än att vara lat. — Han sade det med sin vanliga godmodiga ton och Joel fann ej på något passande att försvara sig med.

Kurt frågar ock hvad du tänker blifva. Har du redan fattat ett definitivt beslut?

— Jag blir jurist och tänker sätta upp en advokatbyrå.

— Håll ord med det och blif en hederlig karl. —

Följande dag besvarade Samuel Kurts bref. Sanningsenligt berättade han, att fadern fallit af mycket, men att dock ingen lifsfara var för handen. Han lofvade hålla Kurt med regelbundna underrättelser och bad honom göra det samma.

Samuel hade mycket att skrifva om. Hans oro för Joels framtid tog sig ock uttryck i brefvet. Han fruktade dennes böjelse för kamratlifvet, isynnerhet i förening med hans svaghet i karaktär och vilja. Han berättade, att fadern en tid hållit Joel i strama tyglar, men efter moderns död blifvit likgiltig härför. Och Joel hade, dess värre, dragit växel härpå.

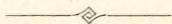
Till sist kom hans hjärtliga lyckönskan till Kurt, för de lagrar han skurit, och hans varma förhoppning att det alltid skulle gå brodern väl.

Fadern skref och gret, gret och skref. Det var svårt för honom att tala om hustruns död. Han gjorde en hänsyftning på, att han kanske ej varit sådan mot henne, som han bort vara. Han talade om, huru stor deras saknad efter Kurt var och att

han fruktade, det sorgen efter honom möjligen påskyndat hennes död. Han bad honom ej taga detta som en förebråelse, det var ju han själf som var anledningen till resan. Med pinsam noggrannhet omtalade han allt det hon under sin sjukdom sagt om Kurt. Och hälsningen till honom hade fadern ord för ord hållit i minnet. —

Kurts bref lästes många gånger både af fadern och bröderna. De tykte alla, att de velat höra ännu mycket mer om honom själf. Fadern förargade sig öfver det ringaktande sätt, hvarpå Kurt talade om sin professur.

— Hvarför skulle Västerens universitet vara sämre än våra, sade han åt Samuel. Men Kurt har värligen, liksom du, aldrig velat skryta, men Joel — stackare — som har rakt intet att vara stolt öfver, han yfs öfver allting, som i grunden är ingenting.

XV.

Kurt fick samtidigt faderns och Samuels bref. Han bröt först faderns och beredde sig på en njutningsrik stund. Men med en blick på första sidan fattade han redan alt — modern var död. Det kom en tryckande beklämning öfver honom, en känsla, som förorsakade honom fysisk smärta. Modern död. Och mer än ett år hade hon redan legat i jorden.

Så öfvergick han till Samuels bref. Här funnos ställen, som rörde honom till tårar. Tanken att fadern, hans stolte, raske far, var en bruten man, syntes honom bitter. Och att Joel ej stadgat sig var sorgligt.

Han kunde ej föreställa sig hemmet utan modern. Det var ej mer det samma, då hon var borta.

Den kvällen satt han nere vid Oceanstranden och gret. Men tanken att hon nu var lycklig, att hennes ande var fri, lugnade honom något.

Påföljande dag måste Kurt resa. Tiden var inne att börja föreläsningarna. —

Ungdomen slöt sig med entusiasm kring sin lärare. Han var alltid villig att gifva goda råd och hans hus stod öppet för alla. Det bildades klubbar och diskussionsföreningar och Kurt var alltid den ledande anden. —

En kväll, då Kurt kom till professor Hovey, såg denne mer än vanligt allvarlig ut. Kurt hade ännu stor respekt för honom, men stelheten afskräkte honom ej. Efter det de växlat några alldagliga ord, vände sig professor Hovey med ens till Kurt.

— Professor Rudnäs, har Ni någonsin varit kär?

Kurt såg upp med en förvånad min.

— Nej, det har jag aldrig varit.

— Då är Ni visst lycklig?

— Tror Ni då, att kärleken gör en olycklig?

— Ja, i de flesta fall, men på olika sätt. Jag antar, att det ej kunde falla någon in att tro, det också jag varit kär. Professor Rudnäs, vill Ni mottaga mitt förtroende och söka förstå mig? Jag är en sluten natur och anses bland kamrater som en enstöring, men jag är ej den jag visar mig vara. Jag ville Ni skulle förstå mig, Ni en annan nations barn. Vet Ni, huru man ibland kan längta efter förståelse?

— Jag känner till det. Professor Hovey, så hör då också mig. Den tid jag var vid fabriken, var det Ni, som var hufvudpersonen i mina tankar. Jag beundrade Er, och Er skenbara köld eller stelhet smärtade mig.

— Värkligen. Ja, Ni må ej förvåna Er öfver att jag synes stel. Den lycka jag en tid drömde om är förspild. Ni vet kanske af erfarenhet, att den lycka man drömt om och icke vunnit alltid hägrar skönare och större för en, än hvad värkligheten kunnat bjuda. Hade jag nått den, skulle den möjligen synts mig hvardaglig — jag söker tidtals trösta mig härmed. Därför, akta Er för kvinnorna, det är de som kunna göra oss lyckliga, men oftast göra oss olyckliga.

— Det tror jag ej.

— Säg hållre, att Ni ej vill tro det. Jag älskade den kvinna, som hade makt att genom sitt lifliga, glada lynne jaga hela min stelhet på flykten och förvandla mig från en regelrätt ung man till en öfverdådig pojke. Och jag trufdes utmärkt i min nya roll. Men förstå kvinnorna, den som kan. I stället för att glädja sig öfver den makt hon hade öfver mig, började hon efter vår förlofning skämta öfver min liflighet. Jag skrattade tillsammans med henne åt

mig själf, jag förstod ej, att hennes leende redan då hade en viss anstrykning af försmädlighet, under det mitt endast var gladt, godmodigt. Så en gång i ett sällskap, där jag var liflig och glad, började hon inför alla göra narr af mig.

— Han förändrar natur likaså hastigt som kameleonten byter om färg, jag vet ej om jag skall våga lita på honom. — Den kvällen sade jag att hon var fri och gaf henne ringen tillbaka.

— Har Ni ej sedan dess hört något från henne?

— Jag hörde berättas, att hon sagt, det hon älskade mig då jag föreföll stel, oåtkomlig, men att tjusningen försvann i och med detsamma jag blef liflig och glad. Jag tror hon älskade mig i den stund jag gaf henne ringen och sade att hon var fri, ty så hastigt kan ej en människa blekna, utan att starka känslor stå på spel. Då, om någonsin, var jag kall, oåtkomlig.

Kurt satt och betraktade professor Hoveys stela ansikte och undrade huru det sett ut, då han varit liflig. Det hade aldrig fallit honom in, att professor Hovey kunnat vara annat än en allvarlig vetenskapsman.

— Har Ni sett henne sedan den kvällen, frågade Kurt efter en lång tystnad.

— Flere gånger, men jag har endast gått förbi och hälsat stelt, oåtkomligt. Jag förstår mig ej på kvinnor och tänker ej håller lägga mig vinn om att studera dem. Jag älskade henne med min naturs hela hängifvenhet, jag har intet kvar att gifva en annan kvinna. Dessutom, hvad har man för garantier för deras nycker och tycken.

Kurt endast såg på professor Hovey. Han hade nu medlidande med honom.

— Ni ser fundersam ut, professor Rudnäs. Kom ihåg mitt råd, akta Er för kvinnorna.

— Jag för min del tror ej det behöfs. Ser Ni, det är skilnad på kvinnor och kvinnor. — Farväl, professor Hovey, jag måste gå till ett diskussionsmöte.

— Farväl. Jag hoppas Ni en gång skall blifva helt, fullt lycklig. Lika lycklig som jag en gång hoppades blifva.

— Tack, sade Kurt och gick.

Kurt hade fortare än han trott vunnit denna professur. Ibland kände han sig till freds härmed, men ibland längtade han att blifva mer bemärkt. Äran, att vara professor vid den amerikanska Vä-

sterns universitet, föreföll honom då ganska tvifvelaktig. Men han hade arbete nog och en tillräckligt stor lön att hålla ett komfortabelt hem och kunna skaffa sig rikhaltig litteratur. —

Tiden gick och Kurt öfverhopades allt mer med arbete. Han skref nu på en större afhandling och detta arbete upptog och intresserade honom mycket. Han satt ofta långt in på nätterna och skref, han behöfde nattens stillhet för att kunna koncentrera sina tankar. Till föreläsningarna behöfde han knapt mer bereda sig och dock sade ungdomen, att hans föreläsningar voro de liffullaste och mest intressanta.

Kurt och fadern korresponderade regelbundet med hvarandra. Faderns bref voro rörande, det föreföll, liksom hade han i hvart bref velat bedja Kurt förlåta.

I brefven talades mycket om den tid Kurt skulle vara hemma. Han hade lofvat stanna öfver två somrar, såsom Samuel föreslagit. Kurt tänkte med glädje på denna tid och skref till fadern, att detta år i hemlandet skulle blifva en arbetstid för honom på den vetenskapliga publicitetens fält.

Fadern svarade, att han till fullo förstod Kurts längtan efter ro, då han skulle skrifva, och berättade huru han själf i den gamla, oförgätliga prästgården

suttit uppe natt efter natt för att fullborda sina kära skrifter.

Kurt kom ihåg, att han hört sin far omtalas som ett värkligt undantag, i betraktande af det stora arbete han nedlagt på sina skrifter. Det var vanligt att präster, då de lyckats vinna ett pastorat, slogo sig till ro. De utöfvade sitt ämbete, som gaf dem ringa arbete, odlade sin jord och besvärade sig sällan med några studier, efter det de vunnit sin bärgning. Det gladdde Kurt, att hans far höjt sig öfver sina ämbetsbröder. —

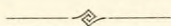
Kurts regelbundna arbete och strängt upptagna tid gaf honom sällan tillfälle att reflektera öfver något vidare än sin älskade botanik, antingen det sedan gälde hans uppsats, föreläsningarna eller examina. Han var blifven en vetenskapsman ex professo och lifvet utanför hans egentliga värksamhetskrets hade föga tjusning för honom. —

Kurt tyckte ofta, att hans lif här försvann utan egentliga växlingar af vare sig glädje eller sorg. Och han tänkte, att det kanske alltid var så, att man, då man blifvit något äldre och vunnit den värksamhet man sträfvat efter, kände en viss tillfredsställelse, men ej vidare.

Det var ej detta lif han längtat efter. Han hade velat värksamt ingripa i händelsernas gång. Han hade velat köra med tandem genom lifvet, upp för backe och ned för backe i ljungande fart och på obanade stigar, men nu reste han med en häst på jämna, allmänna landsvägen. Han for samma väg och på samma sätt som många andra och ingen kunde väl ana, att han inom sig ofta kände en sjudande längtan att köra förbi dem, skaffa sig ett annat åkdon med flere hästar efter hvarandra.

Hvarför fann han sig i detta lif, så frågade han sig ofta själf. Lugnet gaf honom ingen ro, han ville tumla om i lifvet.

Ofta måste han öfvertyga sig själf, att han hade det väl stäldt för sig, att det egentligen ej var något han saknade. Tomheten fans inom honom själf, ty lifvet här var ju omväxlande nog. Men arbete och pliktuppfyllelse skulle väl säkrast fylla denna tomhet. Han trodde och hoppades det.

XVI.

Kurt firade sin tredje jul i Amerika och denna gång under goda auspicer. Man gjorde egentligen ej så mycket affär af julen här, men nästa jul skulle han vara hemma. Tanken härpå gjorde honom dock ej oblandadt glad, i medvetandet af att saknaden efter modern just vid denna högtid skulle göra sig mer kännbar än vanligt. —

Kurts uppsats tog nu alla hans tankar och krafter i anspråk. Han arbetade denna termin med större ifver än någonsin och han njöt vid blotta tanken på huru han skulle arbeta hemma. Det skulle blifva en lycklig tid. Och om sommaren finge han åter segla med sin käre, oförgätlige Urbanus.

Liksom lifvet i Amerika ofta hägrat ljust för honom innan han reste, lika ljus syntes honom nu tanken på vistelsen hemma.

Terminen nalkades sitt slut och Kurt var tvungen att än mer forcera sitt arbete. På tryckeriet väntade man på hans manuskript, och han måste offra natt efter natt till detta arbete.

Formeln: jag har icke tid, fans ej i hans lexikon, han hade tid för alt och alla. Därför kunde han timme efter timme sitta och tala med dem, som kommo till honom och önskade klarhet i någon dunkel fråga. Han tog ej detta som en uppoffring, tvärtom fann han alltid ett särskildt nöje häri.

Ingen kunde ana att han arbetade om nätterna, han talade aldrig därom. Det var strängt taget ett oförstånd och ej något att skryta med. Han hade en god fysik och ett spänstigt lynne, så han utan risk kunde stå ut med både nattvak och öfveranstängningar. Då han någon gång kände sig trött, tröstade honom tanken att han sedan hemma finge hvila. —

När Kurt sista gången före sin afresa stod i katedern och efter föreläsningens slut riktade några varma, förhoppningsfulla ord till ungdomen, hade dess entusiasm ej några gränser. Man applåderade och skrek. Men efter det han ännu en gång äskat ordet och med skälfvande stämma riktat några allvarsfulla ord till dem, mottogo de det med förstående tystnad.

Det syntes ungdomen, som hade den nu först insett, hvilken ädel man, som varit dess ledare. Nu, då han reste bort, för att kanske ej mer återvända. Visst hade ju alla han kommit i beröring med, förstått hvilken ädel personlighet han var, men hans tal hade ej förut gjort samma värkan på dem som nu, då han inför dem alla i afskedets stund blottade en del af sin inre människa. Därtill kom, att han själf var rörd och talade med denna underbart djupa stämna, som var honom egen.

På kvällen ställes det till en ovation för honom och han kunde ej med bästa vilja i världen hindra studenterna från att i triumf bära honom på sina armar.

Han hade ej ännu rustat sig för resan, då han gick till kollationen. Hela dagen hade gått åt att expediera afhandlingen till jordens olika delar. Han kände sig väl till mods öfver att äntligen hafva detta arbete färdigt. Då han jämförde denna uppsats med den han skref för doktorsgraden, så syntes hans doktorsdisputation, som en gång varit hans stolthet, relativt obetydlig. Men då denna ark efter ark kom från trycket, kände han sig jublande glad, då log lifvet rosenrödt mot honom.

Hade tiden kunnat så dämpa hans entusiasm, eller hvarför jublade han ej äfven nu? Hade arbetet

och försakelserna förmått nedslå hans glada mod, eller hade han redan kommit till den åldern, då man ej mer kan glädja sig lika omedelbart? Kanske han dock ännu kunde blifva som förr, blott han finge hvila sina öfverspända nerver.

Han packade med feberaktig ifver. Innan alt var färdigt, var det redan ljusan dag. Han kastade sig på sängen. Åter syntes han sig själf som en dubbelgångare. Kurt Rudnäs, ja, det var han och likväl ej den han velat vara. Hvad hade han ej gifvit, för att åter vara den samme som förr.

Han såg på klockan, reste sig dröjande och gick ännu ett slag genom sina rum. Caben väntade utanför.

Nere vid stationen stodo hans studenter in corpore. De önskade honom välkommen åter, men han själf tviflade på sin återkomst. Skulle han hafva hjärta att lämna fadern, som var svag och sjuk?

Då tåget sedan rusade af, tänkte han, att han gärna velat göra om dessa tre år i Amerika. Han hade velat värka mer godt än han gjort. Det var så många tillfällen han låtit gå obegagnade förbi, under den tid han endast själfviskt arbetat på sin egen framtid och sin eventuella ryktbarhet. —

Kurt sof på tåget och sof på oceanångaren. Han fann det härligt att resa och samtidigt hvila. De andra passagerarena, speciellt damerna, började göra narr af honom för hans oerhörda kraf på hvila. Men han log endast godmodigt åt deras insinuationer och fortfor att sofva och bada. Han behöfde nu så väl hvar timmes sömn, ty han ville känna sig uthvilad, då han återkom hem.

Från London telegraferade han till fadern. Då tåget sedan brusade in på hemstadens station, såg han genom kupéfönstret fadern, Samuel och Joel. Han hoppade vigt ner från tåget och gick emot dem med hastiga steg.

Han blef slagen af den förändring fadern undergått. Det gjorde honom hjärtängslig att återse honom som en bruten man. Och han beslöt med det samma att stanna hemma, om fadern så önskade. Samuels hår hade glesnat och grånat och de breda axlarna dragit sig framåt. Joel hade tagit sig, tack vare sina stilliga mustascher, sina pincenez och sin högst tidsenliga dräkt.

— Du har förändrat dig mycket, Kurt, sade fadern.

— Ja, kära pappa, tre år gå ej spårlöst förbi.

— Nej, nej, det synes nog på mig också.

Då de sedan åkt upp och kommit in i hemmet, kände Kurt saknaden efter modern slå emot sig ur hvarje vrå. Han hade talat och berättat under vägen, men då han kom in, tystnade han med ens. De sågo alla den förvandling han undergick och förstodo honom, men ingen sade ett ord. Tystnaden blef den mest värtaliga.

Kurt och Samuel gingo sedan under aftonen ut tillsammans. De hade behof af att tala ostörtdt.

Samuel berättade, huru han bäfvat för fadern under dessa år och att han så lifligt bedt Gud beskydda hans lif.

— Har pappa verkligen varit så dålig, eller är han så dålig?

— Ja, det är ingenting att bygga på, säga läkarene. En huru lindrig förkylning som hälst kan med ens göra slut på hans lif. Du kan ju förstå, att jag skulle känt mig olycklig, om du ej ens blifvit välkomnad af honom vid din hemkomst.

— Ja, saknaden efter mamma käns bitter nog. Det synes mig ofattligt, att hon redan så länge legat i jorden. Låt oss gå till hennes graf.

— Mamma sade en gång under sin sjukdom till mig: jag håller mycket af dig, Samuel, men Kurt är ändå mitt hjärtebarn, säg honom det. Jag älskar

eder nog alla, huru skulle jag ej göra det, men det är något särskildt, som binder mig vid Kurt.

— Mamma och jag hade ett allvarligt samtal innan jag reste. Jag tror det var detta samtal, som än fastare knöt oss till hvarandra. Det var egentligen första gången jag riktigt förstod henne. Kan du tänka dig, att hon var frisinnad i religiösa frågor?

— Jaså. Detta belyser till fullo pappas samvetsqual. Han försökte säkert tvinga henne till en mer dogmatisk tro.

— Ja, men alltid med mildhet, så hon ej kunde eller hade hjärta att resa sig emot honom. Jag vet nog, att mamma ej haft något emot att delgifva också dig detta, men jag tror hon drog sig för att säga det åt dig som teolog.

Vid moderns graf stannade de. Kurt gaf där uttryck åt sin vissa förhoppning om ett återseende.

— Du tror då verkligen detta, Kurt? Du litar obetingadt på lifvet efter detta?

— Ja, det gör jag. Utan denna tanke skulle lifvet synas mig meningslöst, ja rent af som en chimär.

— Försök att någon gång få detta ämne till tals med pappa, han skulle säkert blifva lycklig öfver att höra dig säga detta. Han tviflar, att du tror på något.

— Det har han alltid gjort. Hör du, har pappas intelligens på något sätt blifvit förslöad under de sista åren? Det förefaller mig, som skulle han ej genast fatta hvad man säger.

— Ja, det är tyvärr så, tänk att du genast fäste dig vid det. Åh, vet du, jag ville dölja det för alla och jag tror ej håller, att många fästa sig vid det, men att du gjorde det, är ju ej underligt. Stackars vår gamle pappa! Jag tror, att biskopskräklan ofta synes honom tung att bära.

— Jag tycker vi borde förmå honom att taga afsked och förbereda det genom att först uppmana honom att anhålla om tjänstledighet.

— Det skulle säkert vara bäst, om du säger det. Han ser upp till dig, som till ett högre väsen, och kan ibland göra sig löjlig, genom att för alldeles främmande människor berätta om dig och skryta med din intelligens. För personer, som han ser första gången, kan han genast börja tala om *Kurt*, utan någon vidare bestämning. Nu vädjar jag till ditt goda hjärta. Res ej tillbaka till Amerika, förrän pappa hvilar trygt i jorden.

— Genast, då jag såg pappa, beslöt jag stanna, ifall han så önskade.

— Godt. Enligt mänskligt sätt att se, behöfver du nog ej vänta länge.

— Åh, Samuel, säg ej så. —

Kurt kände det så underbart fridsamt att åter vara hemma. Efter några dagar skulle de resa ut till villan. Han längtade dit.

Följande dag kommo flere af hans forna kamrater och hälsade honom välkommen hem. Notisen om hans hemkomst hade varit synlig i tidningarna. Alla tykte, att han mycket förändrat sig, både till utseende och röst. Amerikas sol hade bränt honom och endast lämnat pannan oberörd, som bländande hvit stack af mot det i öfrigt mörka ansiktet. Den ungdomliga rundningen på kinderna fans ej mer. Ansiktet såg nu tärdt ut, men den friska, starka färgen och de lifliga ögonen förtogo delvis detta intryck.

Kamraterna bestormade honom med frågor och det blef ett jubel, då de hörde, att han skulle stanna hemma åtminstone ett år. Han hade ännu kvar samma tjuskraft som förr. De frågade, om ej de amerikanska damerna i massa friat till honom.

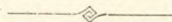
Mången af desse unge män afundades Kurt den nimbus, af hvilken han var omgifven. Han sade dock högst öppenlyst, att det egentligen ej var någon

så alldeles stor ära att vara professor vid ett amerikanskt universitet i Västern.

— Men det låter alt vådligt styft, anmärkte någon.

— Åhja. Icke vill jag heller säga, att det är så bara humbug. Det är visst sant, konsten att blifva professor där är ej stor, men vill man taga saken plikttroget, gifver denna professur arbete nog.

— Ja, det märks nog på dig att du varit plikttrogen också i Amerika, du kan ju byta natur, om ock du byter världsdel.

XVII.

Första aftonen ute på villan stod Kurt vid det öppna fönstret och såg ut åt viken. Han mindes klart den sista kvällen innan han reste, huru han också då stod här. Han kom ihåg både stämningen i naturen och sin egen sinnesstämning. Då hade han hoppats mer af sin Amerika-resa, än det han i själfva verket vunnit. Utmärkelse hade han fått, på sätt och vis, men känslan af lycka följde ej därmed.

När skulle han få den? Som ung student hade han erfarit den, men sedan åter förlorat den. Dock misströstade han ej härom, detta låg egentligen ej i hans natur. Optimist var han, både af natur och öfvertygelse, fastän det äfven för honom ibland reste sig upp hinder för hans önskan att gå framåt. Och målet för denna sträfvän framåt var honom ej häl-
ler alltid klart.

Vetenskapen var hans idol, som spände hvarje nerv och kunde förmå honom till ett öfvermått af

arbete. Intresset och energin tilläto ej nerverna att slappas af.

Då han första kvällen blef ensam i sitt rum, som var oförändradt sedan han reste, och då han hörde prasslet i de gamla, kära ekarna, då först kände han riktigt med hela sin varelse, att han åter var hemma. När han under natten vaknade i medvetandet att vara på Eksjö, kände han det så fridsamt, att efter ett jäktande lif ute i världen åter njuta landtlig ro i dessa för honom kära trakter.

På morgonen saknade han modern. Huru ofta brukade hon ej om morgnarne komma in och prata med honom. Hon gjorde värkligen alt för att skämma bort honom, hämtade kaffe åt honom på säng och bad honom ej göra sig någon brådska att stiga upp. — Du behöfver så väl hvila, du med ditt dryga tankearbete, sade hon, och Kurts senfärdighet om morgnarna var en allmänt känd sak.

Han behöfde värkligen sofva längre än andra, ty det var ett undantag att han någon gång lade sig före midnatt. Till ett och två satt han ofta och arbetade, och med en skarp modersblick mätte hon huru långt ljusen brunnit ner.

Han låg ännu en stund. Långsamma steg hördes i trappan, han lyssnade med återhållen ande-

dräkt. Kunde det vara fadern, eller var det möjligen Joel, som redan varit nere och nu kom upp?

Fadern kom in med tre hvita rockar på armen.

— Godmorgon, min gosse, huru har du sofvit?

— Tack, ljufligt vid det gamla, kära, välkända prasslet af eklöfven.

— Det var roligt. Tänk, att just detta prassel på senare tider skall enervera mig. — Ja, här har jag nu tre hvita rockar åt dig, som jag låtit tvätta och mangla, ifall du såsom förr vill gå med dem.

— Tack, kära, kära pappa. Tänk, att jag just innan pappa kom, låg och tänkte på dessa rockar och om de möjligen ännu funnos till.

— Ja, det har ju alltid varit mamma, som haft dem omhand, men då hon är borta, ville jag hämta dem åt dig. Gör dig ej någon brådska att stiga upp, utan hvila nu riktigt ut. Joel brukar sällan vara färdig vid det här laget. Det är så lugnt att åter hafva honom på landet, då han är i staden, vet man aldrig hvar han håller till. När han sedan kommer hem ser han eländig och förstörd ut. Hvad skall det också i världen blifva af honom?

— Men dåligt hufvud har han ej. Möjligen kan det ännu blifva något dugande af honom.

— Gud gifve det, men jag tviflar. Jag hade ju en bror, som mycket liknade Joel både till utseende och skaplynne, och han gick i kvaf. Jag kan nu ej håller leda Joel, såsom jag borde, och Samuel är ju här endast på resor. Kanske du ville tala med honom, möjligen kunde dina ord åstadkomma någon värkan.

— Det skall jag göra, men här behöfs mer än ord, det fordras handling. Jag känner till Joel, han ondgjorde sig öfver mina predikningar och hade åtminstone förr ej någon ambitionskänsla. Nej, Joel måste man söka upp och hämta hem, ifall ej annat hjälper. Jag skall försöka denna taktik. —

Det var nu Kurts sak att hålla fadern sällskap och om möjligt söka muntra upp honom. Han skulle känna sig för, hvad fadern menade om att taga tjänstledighet, och sedan med största försiktighet söka förmå honom härtill.

Han lyckades hastigare än han trott. Fadern sade, att han själf tänkt härpå, ty han kände sig ofta trött och då blefvo tankarna oklara. Han var villig att genast ingå med anhållan härom.

— Kanske jag sedan ej mer inträder i min tjänst. Krafterna svika allt mer och jag tror, att hvilan här ej mer skall kännas som hvila för mig.

Jag längtar efter den eviga hvilan. Det är endast den, som numera kan gifva mig ro.

— Och jag som i min egoism hoppades, att pappa skulle glädja sig öfver min hemkomst.

— Det gör jag, kära barn, huru skulle jag vara så otacksam mot vår Herre och ej göra det. Visst är jag glad öfver att hafva dig hemma, men ser du, glädjen har icke mer samma betydelse för mig som förut. — Han sänkte hufvudet.

Kurt satt där tyst. Icke kunde han trösta eller uppmuntra, där ingen tröst egentligen fans. Det syntes honom hårdt, att en rättvis Gud tillät människorna att öfverleva sig själfva.

Kurt seglade mycket, ibland med Joel, men oftast ensam. Den fart båten sköt i frisk vind tju-sade honom.

Från hösten skulle han börja på med en diger växtfysiologisk uppsats. Den hoppades han skulle vinna fackmäns erkännande. Skulle han besluta sig för att stanna hemma, och skulle det någon gång yppa sig en ledig professur i botanik, ville han göra sig kompetent härtill. —

Då hösten kom med sin tunga blåst och bladen massvis föllo af, reste biskop Rudnäs in till staden med sina två söner.

Biskop Rudnäs anhöll om tjänstledighet, och det var, liksom hade han känt sig bättre till mods efter det.

Kurt hade alt ännu på lager af sina amerikanska historier och det fans många af dem han måste berätta ett par gånger, ty fadern glömde fort nu för tiden. Professor Hoveys personlighet intresserade honom, äfvenså en indiansk teolog, som Kurt sammanträffat med. Då fadern en dag frågade, om Kurt sett många negrer, och fick det besked, att det vid de amerikanska universiteten vanligen fans någon eller några, hade hans förvåning ingen gräns.

— Men äro de ej slafvar för det mesta?

— Nej, Lincoln befriade ju dem.

— Ja, ja, ja, sade fadern och Kurt såg, att han blef alldeles röd. —

För stadsborna var det en daglig syn att se biskop Rudnäs gå med stapplande steg, ledd af sin son professorn.

Många voro de unga damer, som längtade att få göra Kurts bekantskap. Stor syntes dem den gloria han förvärfvat i främmande land, genom att arbeta sig fram genom svåra förhållanden.

Alla visste, att det på sätt och vis var fadern, som indirekt drifvit honom till denna resa. Medvetandet häraf gjorde, att Kurts nimbus syntes dem ännu större, då de sågo och hörde talas om den rörande omsorg, med hvilken han alltid behandlade fadern. Redan det, att han lämnat sin inbringande och antagligen mycket intressanta professur i Amerika för att komma hem och sköta sin gamle far, syntes dem som en stor själfuppoftning.

Han själf gick där omedveten om den beundran han uppväkte. Arbetet på hans uppsats och faderns hjärnanemi voro de intressen, kring hvilka hans tankar företrädesvis rörde sig. —

En dag stod han inför Ester Falk. Vacker var hon egentligen ej, men ibland kunde hon stråla öfver alla andra, för att en annan gång knapt kunna skiljas från mängden. Det var detta skiftande både i utseende och väsen, som först slog så särskildt an på Kurt. Hon var stämmingsmänniska såsom få och i öfrigt en orolig, sökande ande.

Ester Falk hade, liksom de flesta flickor, beundrat Kurt på afstånd, men nu då hon kom i närmare beröring med honom, växte denna beundran

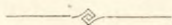
till en mäktigare känsla. Och att Kurt sökte hennes sällskap, kunde hon ej undgå att märka.

Det hade aldrig varit någon så kallad flirtation mellan dem, de hatade redan detta ord. Men från första stunden hade den enas yttranden värvat sympatiskt på den andra.

Kurt torgförde ogärna sina åsikter i livvets viktigaste frågor, men då och då lyste hans frisinne fram. Ester höll honom räkning för denna tystnad. Hon hade fått nog af desse män, som skröto med sitt frisinne.

Hon visste genom hörsägen, att Kurts frisinne var bärgfast, att han värkligen offrat något för att få stå vid det, men han talade icke härom. Själftyckte han ej det var något stordåd han utfört genom att resa till Amerika. Tvärtom hade han visat sig hafva mer mod, om han stannat hemma och mot faderns vilja där gått sin egen väg.

Arbetet i Amerika och hans tidtals påkomna känsla af öfvergifvenhet, allt syntes honom nu i ljusare dager, då han efteråt tänkte därpå. Och han välsignade minnet, som vanligen har det goda med sig att lättare glömma motgång än medgång.

XVIII.

Det vitzades i staden, att Kurt gick omkring och »falkade». Då vitzen kom till hans öron, log han helt godmodigt.

Ester Falk studerade handelsvetenskap och gick därför sina bestämda timmar till lektionerna. Just dessa timmar syntes Kurt i samma farvatten.

Ester lyssnade alltid med synbart nöje på honom. Det var så mycket af intresse han upplefvat i Amerika. När han ibland detaljerade sina berättelser och lät en viss humor spela öfver det hela, fann hon honom öfverdådigt kvick. Det föreföll henne så säreget att höra, huru han arbetat som en vanlig dagakarlar. Och då han berättade, huru han skurade sina händer tils de svædo, fann hon det både komiskt och intressant.

Kurt måste i detalj berätta, huru han hade det i sin arbetarbostad och huru tarfliga hans måltider voro, alt ville hon höra. Sin beundran för professor

Hovey talade han ock om och huru hans äregirighet reste sig upp, efter det han blifvit bekant med honom. Han sade, att han tyckte sig knapt kunna lefva af idel längtan, att själf en dag blifva professor.

— Men Ni blef ju professor relativt snart.

— Relativt snart, ja. Men vet Ni, fröken, hvad det vill säga, att vilja rusa till målet och så komma dit först efter månader, ja år. Jag vore säkert mycket lyckligare, om jag ej hade denna våldsamma natur, denna intensiva längtan att gå fram som en stormvind. Och det besynnerligaste är, att mitt lif sedan i värkligheten synes mig flyta fram långsamt och lugnt.

— Men icke kan Ni väl klaga öfver lugnet exempelvis i Amerika?

— Åhja, tänk Er, att dag efter dag gå där i fabriken, då hvarje fiber i min kropp längtade att slippa detta arbete. Därtill medvetandet, att staden och universitetet lågo så nära. Ibland hade jag velat rasa af förtviflan öfver att gå där som en slaf eller automat, huru jag må kalla det. Men jag rasade ej, utan gick där skenbart lugn. Jag, som hatade all tålmodig resignation under ödet, all den hänsyn som vanligen tages till förhållandena, jag lärde mig där, att detta hat endast hör den yngste, oförvägne ung-

domen till. Det gick ej mer an för mig att rasa, jag hade denna sturm- und drangperiod bakom mig, jag måste uppträda värdigt såsom det egnar och anstår en man. Jag lärde mig inse, att manligheten ofta kan ligga just i att kunna resignera och, om så erfordras, böja sig. Detta syntes mig först som en förödmjukelse, men sedan förstod jag, att det ofta med större rätt borde kallas själföfvervinnelse.

— Ja, det är väl så, det synes mig alldeles klart, då Ni säger det, men det vore ibland roligt att ej behöfva taga hänsyn till förhållandena.

— Roligt ja, men det skulle kanske efteråt hafva ledsamma följder. Lagarna trycka endast dem, som vilja öfverträda dem, ville jag säga, i motsats till Nordaus påstående, att lagarna trycka endast dem, som ej tänka på att sätta sig öfver dem.

— Hvad tycker Ni egentligen om Nordau?

— Som alldeles ung student läste jag honom bitvis med förtjusning, men vid mognare år finner jag honom i många afseenden barock. Det fins i hans böcker många präktiga sanningar, men man måste finna det hån eller förakt hvarmed han exempelvis talar om Gud och bibeln rent af motbjudande. Jag förstår ej dem, som kunna känna sig lyckliga genom att förfäkta dylika åsikter.

— Men intelligent är denne Nordau. Åh, jag älskar människor med skarpt intellekt.

— Jag också, men det fins ändå något jag ställer framom intelligens.

— Ni menar gudsfruktan, sade hon med låg röst.

— Godhet, sanning och sedlighet, svarade han lika lågt. — Jag tror på godhetens och sanningens seger öfver våld och förtryck. Och jag tror att goda, sanna, sedliga människor tjäna sin Gud bättre än andra. Min religion innefattas i dessa tre egenskaper. Men en religion utan tolerans är en chimär, därför måste man söka att aldrig döma andra. Och vill man framhålla sin egen dygd genom att påpeka andras fel, då visar man genast en stark lutning åt den månghöfdade egenrättfärdigheten.

— Men tycker Ni ej, att just prästerne göra det?

— Ja, våra präster vilja ju hålla före, att kristendomen är den enda saliggörande religionen. Jag beklagar eljes prästernas svåra ställning. Det förefaller mig, som skulle de ofta med ungdomlig entusiasm hoppas värka godt i världen, men då de sedan inse sin vanmakt och kanske äfven ofta nog sin vacklande tro, gör detta dem likgiltiga för den sak de först med värme omfattat. Kanske de ofta i brinnande böner bedja Gud om hänförelse och inspiran-

tionens eld under sina predikningar, men då de sedan söndag efter söndag finna dessa sina predikningar lika stela och fria från all inspiration, kanske de då börja tvifla på bönenas makt. Kanske sedan detta tvifvel följes af andra, svåra för dem att utstå. Är icke deras ställning svår, om de en gång gifvit sig till att söka tolka Guds ord för människorna och sedan ej kunna det, därför att de ej själfva hafva tron? —

Kurt och Ester fördjupade sig gång efter annan i dessa religiösa spörsmål. Hon insöp med ifver och intresse hans åsikter, och då han uttalade dem, syntes det henne ofta, som vore det hennes egna tankar han tolkade.

Hon tykte lika mycket om att se på honom, som att höra honom tala. Det låg genialitet öfver honom. Man måste fästa sig vid honom, fastän hans sätt egentligen var tillbakadraget.

Han för sin del älskade att i henne se en stämningmänniska såsom få. Han tykte om hennes slanka växt, denna smidighet i förening med kärnsundhet. Det låg något energiskt i hennes utseende, ett drag som var ganska sällsynt hos flickor, som blifvit uppfostrade i öfverflöd.

Ester hade velat blifva student och studera medicin, men fadern var emot det. När hon vid sjut-

ton års ålder slutade skolan, skickade han henne till Paris på två år för att där glömma sina medicinska griller. Men då hon varit hemma ett år, började de gamla grillerna åter gro i henne.

Då fadern ej gaf med sig, föreslog hon att blifva hans kontorist, och det hade han ingenting emot. Handelsvetenskapens mysterier lyckades till en tid intressera henne och hon fantiserade om att resa till Berlin och vidare utbilda sig där.

Det sades allmänt, att Ester Falk hade så kalladt karltycke. Ingen kunde dock beskylla henne för koketteri. Hennes sätt var naturligt och oberäknadt och hennes utseende skiftade efter olika sinnesstämning och belysning, ibland kunde hon synas nästan ful. Var det något, som ej intresserade henne, kunde hon i ett sällskap sitta alldeles tyst, och det såg ut, som skulle hon ej ens hört hvarom det talades. Men kom man in på något ämne, som för henne var af intresse, då var hon genast med. Hon kunde då med ens stråla upp och blifva entusiastisk och varm. Det var just i sådana stunder hon vann allas hjärtan.

Man kunde någon gång se henne sitta på värds-hus tillsammans med någon eller några herrar, men det fans äfven då, liksom alltid, något fint och rent kvinligt i hennes sätt.

Damerna klandrade henne för det »otvungna» sätt hon hade gentemot herrarna, de kunde ej med skäl använda något starkare uttryck.

Men å andra sidan hade hon varma försvarare, förnämligast bland herrarna. Hon skydde ej häller att påstå, det hon vanligen föredrog dem, isynnerhet upprepade hon det med förkärlek i fruntimmerssällskap. Hon höll före, att kvinnorna i allmänhet voro mera osanna och småaktiga än männen.

För Kurt hyste hon ett alldeles särskildt intresse. Icke så, att hon precis kunde säga, att hon älskade honom, men det var visst ej långt därifrån. Eller kanske det möjligen gjorde något till saken, att han utmärkte henne framom alla andra.

Då hon var tillsammans med honom, slog hon bort alla dessa tankar. Hon njöt af att vara i hans sällskap, det var väl hufvudsaken. Han var ojäfaktigt den intressantaste man hon träffat. Dessutom såg han bra ut, ja hon tyckte han var vacker ännu, ehuru hon hörde alla säga, att han förlorat sig mycket i Amerika. Hon förestälde sig att han måtte varit bedårande som ung student.

En solig vinterdag var Kurt åter ute och »falkade». Ester kom emot honom rosigt och frisk.

— God dag, fröken, hvarför var Ni ej på soarén i går?

— Därför att jag ej hade lust.

— Men Ni hade ju ämnat gå?

— Ja, men då mamma kom och sade, att det var tid att kläda mig, förlorade jag med ens all lust för hela tillställningen. Det föreföll mig motbjudande att vara där hela aftonen och halfva natten i det dam och den hetta, som består vid dylika tillfällen. Jag känner så väl till alt detta och har småningom fått nog.

--- Och jag — stackare — var där.

— Ni — hon stannade och såg på honom. — Ni, som i arbete och pliktuppfyllelse finner Ert sanna nöje.

— Det var i Amerika, ser Ni.

— Jaså, Ni byter åsikt, då Ni byter världsdel.

— Nej, icke det men förhållandena —

— Jag förstår. Tiderna förändras och vi med dem.

— Just så. Men huru skall jag efter Er uttalande aversion för baldam och balhetta våga komma fram med mitt förslag. Det är så, att vår nation

firar sin årsfest nästa fredag och jag har blifvit anmodad att hålla föredraget. Jag hoppades få nöjet att inbjuda fröken.

— Tack, jag kommer gärna. —

Kurt kände sig lycklig, han behöfde ej mer gå utanför och se på andras lycka, snart skulle han ega den själf. Han litade så fast härpå och tänkte med glädje på den tid, som sedan skulle komma. Ett samlif med en förstående kvinna, var ej det idealet han en gång stälde upp. Snart skulle han stå vid målet. Lifvet hade gifvit honom en viss säkerhet och segervisshet.

XIX.

Då Kurt första gången sprang uppför trapporna till Esters hem, var det ej ett spår af älskarens svårmod öfver honom.

Konsul Falk kom emot honom i tamburen och presenterade sig.

— Jag har känt professor Rudnäs sedan den tid Ni var ung student. Men Ni har förändrat Er mycket i Amerika.

— Alla säga det, vore jag en kvinna skulle det visst såra mig mycket djupt, men nu måste jag bära det som en man. — Medan han talade kom Ester in.

Hon var hvitklädd. Och Kurt tyckte det var synd, att hon nu skulle gå på bal och blifva dammig och varm. Han hade velat hålla henne för sig, uteslutande för sig denna kväll. Där hon stod framför honom i sin hvita dräkt, förekom det honom, som hade hon blifvit profanerad, genom att alla dessa många par ögon riktades på henne. Men ännu var

hon ej hans, ännu hade han ej rätt att ensam råda öfver henne.

Då Ester tog afsked af föräldrarna, sökte Kurt föreställa sig huru det skulle kännas, ifall hon vore hans brud och de stodo i begrepp att företaga sin bröllopsresa.

Hästen väntade utanför och han satte sig segerstolt bredvid henne, med armen om hennes lif. Så ville han resa igenom lifvet.

— Fryser Ni, fröken, sade han och tryckte henne lätt intill sig och såg på henne.

— Åhnej, huru skulle jag frysa, det är ju ej alls kallt.

Detta var det enda de sade hvarandra under vägen, men det föreföll henne, som hade hans röst ett ömt tonfall. Han åter märkte, att hon ej drog sig undan honom. Han hade velat sluta henne intill sig och resa med henne långt bort, där ingen kände dem. Men nu stannade kusken, enligt order. Och Kurt måste föra henne in bland alla dessa människor.

Hvarför kunde han ej följa sin fria vilja? Hvarför måste han alltid handla under trycket af yttre förhållanden? Hvarför kunde han ej vara impulsiv och drifva igenom sin egen ursprungliga vilja, utan

att taga hänsyn till den allmänna opinionen? Kanske hon då bättre skulle förstå honom. Kunde han ej vädja till henne? — Fröken, låt oss resa bort härifrån, bort från alla dessa människor och detta intensiva ljus, låt oss resa till ödsliga slätter, endast svagt belysta af himlens stjärnor. Älskar Ni mig, så bevisa det genom att lämna all denna ståt och glans bakom Er och i Er hvita, sida klädning följa mig ut i världen. —

De kommo sent och en marskalk frågade Kurt om han vore villig att genast hålla sitt tal.

Kurt steg upp och talade om den rörelse, som under de sista åren gick genom Amerika, arbetet för indianernas civilisation.

Talet var ej långt, men det var alt igenom fram-sagdt med verklig öfvertygelse. Medvetandet att Ester var bland hans åhörare, gjorde ock sitt till. Då han från estraden såg henne med intresse lyssna på honom, kände han åter sin kärlek mäktig och stark.

Då han sedan slutat och applåderna ljödo, gick han till henne.

— Tack, sade hon endast, men han kände sig berusad af detta enda, lilla ord. Han frågade henne högst banalt, om hon hade mod att dansa med honom, trots han ej öfvat sig på många år.

— Tycker Ni det behöfs mod till det?

— Ja, en viss portion — konventionelt mod.

— Anser Ni detta mod värdt något?

— Åhja, men icke tycker jag numera om att trotsa konvenansens lagar. Det kunde vara i min allra grönaste ungdom, som det var ett nöje. Dessutom förefaller mig detta trots egentligen som ett effektsökeri, ett oftast misslyckadt försök att skilja sig från andra.

— Förlåt mig, men jag trodde det var ett slags amerikanskt snobberi af Er att ej dansa.

— Nej, jag har aldrig varit road af dans och har håller aldrig kunnat dansa.

— Det förvånar mig, att Ni då vill göra det.

— Det är för att få vara tillsammans med Er. Jag har nog ock mina beräkningar.

— Vet Ni, då är jag ännu mera beräknande. Jag tycker vi ej alls skulle dansa.

— Men om någon sedan kommer och bjuder upp Er? — Han såg komiskt olycklig ut, så hon var tvungen skratta åt honom.

— Då säger jag, att jag är uppjuden.

De fortsatte ännu en stund att tala utan egentligt innehåll. Han kände sig som en karikatyr af sig själf, där han satt och försökte hålla balkonver-

sationen vid makt. Men så blef det händelsevis fråga om motgångar och pröfningar och då yttrade han sig varmt härom.

— Pröfningar luttra och förädla. Icke den pröfning, som man tager med bitterhet, utan den, som tages med sann resignation och höjer en öfver hvardagslifvets småaktigheter och stärker ens själförtroende. Lycklig den, som kan taga pröfningar och svikna förhoppningar med lugn. Pröfningarna hafva stärkt mig och lärt mig lita på mig själf.

— Ja, Ni är lycklig, som alltid fått hafva Er frihet.

— Lycklig. — Ja, kanske Ni ej skulle säga så, om Ni visste huru jag ofta lidit, exempelvis af ensamheten där i främmande land. Där kunde jag med ens en dag hafva svåra samvetskval öfver att jag rest bort från hemmet och de mina. Friheten att göra hvad man vill och huru man vill, kan äfven ibland förefalla ledsam. Men om man härigenom stärker sin själf tillit, är ju i alla fall ett mål vunnet. För den, som alltid måste lita på andra, ligger faran nära till hands att förlora sin individualitet.

Hon svarade honom ej. Hon hade aldrig haft sin frihet och hon hade aldrig fått pröfva sina krafter såsom hon velat. Men hon bar ej detta med

sann resignation. Hon tyckte Kurt gärna kunde säga, att pröfningarna luttra, han som varit lycklig nog att få genomgå värkliga pröfningar. Men hon hade endast känt dessa irriterande små motgångar, detta ständiga tryck från föräldrarnas sida, för hvar gång hon velat företaga sig något. Hade de låtit henne följa sin egen vilja att studera, hade hon nu varit en annan människa.

Hon skämdes ofta inför sina herrbekanta. Alla, eller åtminstone de flesta, hade sin mission att fylla, men hon hade ingen. Hon hade störtat sig öfver handelsvetenskapen som ett slags surrogat, för att möjligen i en framtid kunna blifva kontorist på faderns kontor. Men ej håller detta tillfredsstälde henne. Alt föreföll henne nu så meningslöst, isynnerhet efter det hon blifvit bekant med Kurt och hört hvad han genomgått. Han syntes henne så lycklig, denne begåfvade professor.

I de följande danserna var Ester mycket med, men roligt fann hon det ej. Det enda nöje hon hade häraf, var medvetandet, att Kurt stod och såg på. Hon visste att hon dansade väl, att hon var väl klädd och att hvitt passade henne bäst, det hade modern sagt. Hon trodde sig hafva sett en viss beundran i Kurts ögon, då hon först kom emot honom.

När de åter råkades, talade de endast om all-
dagliga, likgiltiga ting, men de gjorde det ej nu lika
otvunget som förr. Det låg något i luften, något
inom dem, som gjorde det nästan pinsamt för dem
att tala till hvarandra, liksom till vanliga människor.
I blickarna som de växlade låg det förståelse, men
så snart de möttes, skildes de genast. De vågade
ej låta dem stanna i hvarandras, de voro ju omgifna
på alla sidor, men de visste, att det var endast det,
som afhöll dem.

Senare på aftonen såg Ester Kurt gå omkring
och se mystisk ut.

Hon gick till honom, där han stod och lutade
sig mot en dörrpost.

— Ni ser icke glad ut i kväll, professor Rud-
näs. Baldam och ballhetta tyks menligt invärka också
på Er sinnesstämning.

— Fröken Falk, nu kan jag ej vara glad, i kväll
passar jag ej i en balsal. Jag ville vara ute eller
inne, det är det samma, blott jag ej hade alla dessa
människor omkring mig.

-- Kanske Ni störs af att jag talar till Er?

— Fröken Falk, om Ni ändå ville förstå mig.
Ni kan aldrig störa mig.

Hon såg på honom med en hastig blick. Han såg upprörd ut och hans röst var djupare än vanligt. Då förstod hon, att han älskade henne. Och hon kände sig med ens så lycklig, som aldrig förr. Denna känsla blef henne så öfvermäktig, att blodet rusade nedåt.

Då han såg hvilken värkan hans ord hade på henne, då han såg henne blekna i stället för att rodna, förstod han, att hon rätt fattat innebörden af hans ord. Han var lycklig, stormande, jublande lycklig, men det kunde ingen se på honom. Sina innersta känslor hade han lärt sig dölja för världen. Han såg tankfull ut där han gick, men då hans blick hvilade på Ester, låg det hängifvenhet i den. Hon *var* redan hans, utan ett ord hade hon blifvit det. Men han led af att se henne gå där ibland alla de andra, då hon ändå var hans, uteslutande hans. —

Ändtligen voro de ensamma, men det var ute på gatan och luften var disig och tung. Han led af att hon ej nu förstod honom utan ord. Han hade velat, att hon förtroendefullt lagt sin arm inom hans och stadigt hvilat på hans arm, liksom för att hos honom söka skydd för alt obehag, som kunde möta utifrån världen. Hade hon gjort det, då vore den disiga, tunga luften ej mer obehaglig för dem. Hela

deras omgifning vore dem likgiltig, inför denna jublande tanke, att de egde hvarandra.

Kurt fantiserade om denna lycka och njöt af den, för att åter blifva obehagligt berörd af huru det egentligen var, då han tänkt sig det helt annorlunda. Ester gick ett stycke ifrån honom. Vid skenet af lyktan såg han att hennes hvita klädning blifvit smutsig af de våta gatorna. Han blef nedstämd. Denna hvita klädning, som han velat skydda för hvart stoftgrand, den var nu alldeles förstörd.

— Fröken, Er hvita klädning släpar i gatan.

— Nå ja, en hvit klädning kan man sällan hafva på sig mer än en gång. —

De hade redan kommit till hennes dörr, innan han blef i tillfälle att säga något af allt det, som låg och grodde inom honom. Reflexionslöst framkastade han den jargonmässiga frågan: har Ni haft roligt i kväll, fröken?

— Ja, än Ni själf då?

— Jaaa, sade han och såg tankfull ut. — Fröken, jag måste ännu i dag få tala med Er.

— Ni vet ju hvar jag bor.

— Nej, allvarligt, när kan jag få träffa Er?

— Är detta då af så stor vikt för Er?

— Ja, det är en lifssak för mig. Säg, fröken, förstår Ni mig inte, vet Ni inte att jag älskar Er?

— Kurt, sade hon sakta och vekt — jag älskar dig.

XX.

En oanad lycka hvilade öfver Kurt då han kom hem. Ester, Ester, han upprepade namnet ett par gånger för sig själf.

Han ville förvärkliga hennes förhoppningar, att han blefve en berömd man. Hon hade ofta sagt, att hon trodde, det han om någon skulle blifva det. Då han frågat, hvarför hon trodde det, hade hon svarat: Ni har alla de betingelser, som skapa stormän. Ni har en intuitiv instinkt, som säkert skall föra Er framåt mot något nytt och stort, där andra begrundande stanna.

Dessa ord hade bränt sig in i hans minne. Han visste ej om han var förmäten, men han trodde sig märka, att hon såg beundrande på honom den gången.

Åh, han ville arbeta och forska med all makt. Han skulle ej sky några mödor, då det gälde att vinna klarhet i någon af vetenskapens dunkla punkter. Nu beklagade han, att han sysslat så litet med

kemi, ty det var en vetenskap, som kanske mer än andra äggade till nya idéer och upptäckter. Han hade velat vara med öfver alt och tränga djupt in i alt. Var icke astronomin vetenskapernas vetenskap, och här stod han okunnig inför dessa mäktiga naturlagar.

Men han ville vara trogen den vetenskap han en gång hängifvit sig åt. Kanske det ännu, om ock med drygt arbete, skulle lyckas honom att föra denna vetenskap framåt. Var det ej en lön stor nog, att se Ester stråla emot sig, då han nått målet? Skulle det ej klinga som musik i hans öron, att höra henne säga: jag visste ju att du skulle blifva en banbrytare.

Hans förlofningstid skulle ej blifva en dådlös ro vid den älskades sida. Nej, han ville kämpa för vinnandet af höga mål. Utom hennes kärlek, ville han hafva hennes beundran. —

En docentur vid universitetet kunde han ju söka och möjligen sedan gifta sig. Men Ester ville nog hållre till Amerika och själf längtade han ock tillbaka dit. Tillsammans med henne skulle lifvet där blifva idealiskt, och han förestälde sig, hvilken härlig känsla det vore att komma hem trött från föreläsningarna och sedan finna denna absoluta ro i hemmet hos henne. Han visste, att hon skulle använda all sin förmåga för att göra hemmet varmt och

godt och att hennes omtanke för honom knapt skulle hafva några gränser.

Han älskade denna hängifvenhet, som han visste fans på djupet af hennes själ; han ville, att denna känsla också skulle besjåla alla hans handlingar gent emot henne. —

Kurt kände ett behof att meddela sig med sin far och gick till honom.

Hade du roligt i går på årsfesten, min gosse.

— Pappa, mitt lifs lycka är gjord.

— Har du utsikt att få någon professur?

— Nej, Ester Falk har lofvat blifva min hustru.

— Ester Falk — jasanya, ja jag vet, det är en bra flicka. Jag kände hennes mor då jag var ung. Jasanya, att du är förlofvad. Guds välsignelse önskar jag dig, kära barn, i denna för dig så viktiga sak. Var alltid god emot henne Kurt, så har du ingenting att ångra.

— Åh pappa, man kan ej vara annat än god mot henne.

— Mätte du alltid vara lycklig, så lycklig att du glömmet de pröfningar jag förorsakat dig.

— Säg icke det, pappa. Denna resa till Amerika anser jag numera som en stor lycka.

Då lyste fadern upp och sträkte ut handen mot Kurt.

— Du är då ej ledsen på mig, du förbannar mig ej för den hårdhet jag begick emot dig?

— Kära pappa, huru kan pappa ens tänka på något sådant.

— Men domen kommer dock en dag för oss alla.

— Den, som ej gjort något ondt, den kan ej dömas.

— Domen kommer dock, ty vi äro alla syndiga och skola genomgå skärselden.

— Men den som ångrar och erkänner sina synder, den luttras af själfva ångern eller rättare af samvetskvalen. Samvetsqual, det är just skärselden.

— Tror du det Kurt? — Faderns ögon hängde fast vid sonen. Det skulle ändå vara denne son, som till sist gaf honom en stor tröst.

— Tror du det ej kommer en skärseld efter samvetskvalen?

Kurt såg, huru upprörd och förvirrad fadern såg ut, och han svarade med en stämman, som syntes honom själf öfvertygande.

— Nej, den som inser och värkligen ångrar sina synder och gör bättring, den skall mycket varda förlåtet.

— Tror du det? — Den fordom stränge fadern såg med ödmjuk bäfvan på denne son, som han en gång djärfts kalla en Guds hädare.

Kurt ville icke fortsätta detta samtal. Han kände sig ej mäktig att trösta, men han ville göra det. Då han själf var lycklig, önskade han att andra ock skulle vara det.

Han såg på klockan och steg upp.

— Hvart går du?

— Till Esters hem och frågar om föräldrarna vilja taga emot mig som svärson i huset.

— Åh, kära du, dig skulle alla taga emot med öppna armar. Professor Rudnäs, tror jag, är en trollformel, som öppnar alla dörrar.

— Det tror jag ej, men jag är lycklig, om konsul Falk och hans fru gärna taga emot mig som en son och utan tvekan gifva mig sin enda dotter.

Fadern föreföll honom åter alldeles normal, det var endast då det blef fråga om religiösa ämnen, som han företrädesvis hade detta förvirrade uttryck. —

Kurt strålade af lycka, där han gick. Då Esters far och mor talade till honom varma ord, då de önskade de unga lycka, kände sig Kurt åter i en besynnerlig stämning.

I går hade Ester och han ännu talat till hvarandra konventionellt och banalt. Då vågade han ej föreslå henne att lämna balen och följa honom till de ödsliga skogarna och slätterna, men nu hade han dock haft mod att bedja henne alltid följa sig.

Kurt föreslog sedan, att Ester och han skulle gå till hans far. — Biskop Rudnäs tryckte Esters hand med sällspord innerlighet.

— Blif god emot honom, Ester, han är värd det.

— Emot honom måste man vara god. — Hon såg med en strålände blick på sin fästman.

Efter teet följde Kurt henne hem och därifrån gick han för att söka upp Joel, som ej syntes till på hela dagen. Det föreföll honom motbjudande att nu gå till den krog, där han var van att finna Joel, men han ville rädda brodern, om det blott fans några möjligheter.

Men då han sedan fann Joel, sade han ej ett förebrående ord, utan bad honom endast mycket vänligt komma hem.

Ester kallade Kurt sin »neger», då alla berättade huru ljus han förr varit och huru mörk han blifvit i Amerika.

— Men — sade hon — om ock du är mörk, så ligger det något ljust öfver dig. Blicken från dina mörka ögon kan aldrig vara annat än ljus och strålande.

En af hans vänner sade en dag till Ester: det fins ej många dylika män som Kurt, så intelligenta och framstående.

Ester gömde hvart ord i sitt hjärta. Visst var det roligt för henne att få höra alt detta om Kurt, men hon hade gärna gifvit bort en del häraf, blott hon fått rå om honom litet mer. Det uppstod småningom, omärkligt, en känsla af svartsjuka på hans arbete. Men hon sökte jaga den på flykten, vid risk att eljes blifva ansedd som inskränkt af honom.

Hon ville ej vara oförståndig och af egoistiska skäl önska, det han arbetade mindre och mindre ofta tänkte på sin vetenskap. Hon afundades honom detta arbete, som för honom var livvets egentliga innehåll.

Lifvet var henne ej mer så ljust, som då de först förlofvat sig. Hon kände hela sin existens förfelad, om hon ej fick deltaga i hans arbete. Men hon beslöt att aldrig säga något åt honom härom. Hon tviflade att han rätt skulle förstå henne.

Då han kom till henne och var barnsligt glad, tyckte hon om honom. Men då han allvarligt och manligt talade om sin kärlek och sade, att hon gjort honom helt lycklig, då han med armen om hennes lif tryckte henne fast intill sig och hviskade: du är en sådan kvinna, som man ej *kan* svika — då älskade hon honom. Och hon svarade: du är en sådan man, som man ej *vill* svika.

Under våren reste Kurt och en ung docent på en vetenskaplig exkursion. De skulle stanna en vecka. Men då Ester redan dagligen väntade honom hem, kom det i stället ett bref med underrättelse, att de antagligen skulle stanna ännu en tid. Så sköts hemkomsten upp gång efter gång och dag efter dag, och Ester ondgjorde sig öfver att hon ej kunde taga detta med lugn.

Jag är naturligtvis ett biintresse för honom, tänkte hon, och det var som gledo de allt längre och längre från hvarandra. Illusioner, illusioner! — Hvarför skulle ej hon, liksom så många andra, få pröfva på svikna illusioners bitterhet.

Kurt syntes henne lycklig, därför att arbetet upptog och intresserade honom. För honom blef ej

kärleken alt, såsom för henne. Han kunde egna sig åt dem, då han så ville, men behöfde ej känna sig rotlös utan den. För honom var studierna lifsintresset.

Den gamla satsen, att kärleken är alt i en kvinnas lif, men endast en episod i mannens, slog henne nu genom sin sanning, och denna sanning syntes henne bitter.

Hon led af att hafva blifvit så långt efter honom. Hvarför hade föräldrarna rätt att hålla henne tillbaka, därför att hon var kvinna? Och hvarför hade hon funnit sig i detta dådlösa lif år efter år? Hvarför hade hon ej i trots af faderns vilja, såsom Kurt gjort, brutit sig igenom och följt sin kallelse?

Därför, att hon var en svag kvinna, svarade hon sig själf. Men hela hennes natur reste sig upp emot detta resonnemang och ändå måste hon medgifva, att hon varit det. Hade hon ej låtit sig tillfredställas af utländska resor och i öfrigt genom att vara med om nöjen af olika slag?

Hon led af att vara kvinna.

Hon kände sig bitter mot Kurt, därför att han stannade borta dag efter dag, utan en tanke på henne. Han hade dock tidigare lofvat och sagt henne så mycket, som alldeles stred emot det sätt, på hvilket han nu behandlade henne.

Hon började önska, att också hon kunnat vara likgiltig emot honom. Åh, det hade varit en verklig tillfredsställelse, om hon kunnat frigöra sig från honom utan saknad. Skulle hon ej njuta af att säga: du behöfver ej mer besvara dig med att skrifva huru du dag efter dag skjuter upp din hemkomst. Jag har fått nog af dessa konventionella bref.

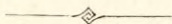
Om hon kunde säga detta utan tårar och utan att känna något medlidande för honom, ifall han såg olycklig ut, då hade hon känt en trotsig tillfredsställelse. — Men hvad skulle hon sedan företaga sig då hon var fri honom hon älskade.

Spörsmål efter spörsmål stälde sig upp för henne. Hvarför skulle hon ej ännu kunna börja studera? Hennes lärare hade ju alltid sagt, att hon var begåfvad och kunde hvad hon ville. Kanske det ginge fortare för henne, än för de fleste män. Härigenom skulle hon med ett exempel jäfva påståendet att kvinnorna voro männen underlägsna.

Hon ville börja på genast, men dock lät hon dag efter dag gå i samma dådlösa ro. Längtan efter Kurt och sorgen öfver att han ej mer älskade henne som förut, förtog en stor del af hennes krafter.

Men då Kurt kom, tog han henne med storm. Han var verkligen rörande genom det intresse han

lade i dagen för alt som angick henne. Då han åter barnsligt gladde sig åt småsaker, då syntes han henne bedårande. Men när han talade om de känslor som besjälade honom, då han kände sig mogna till man där ute i Amerika, då han manligt och öppet delgaf henne alla de frästelser han måste stålsätta sig mot, då älskade hon honom åter. Hon kunde ej annat.

XXI.

En kväll voro Kurt och Ester tillsammans i ett sällskap, där hon för det mesta varit tyst. Men då blef det fråga om en af hennes skolkamrater, som gift sig med en berömd musiker, och då någon i sällskapet undrade huru detta äktenskap slagit ut, var det Ester, som med värme talade.

— De äro lyckliga, ovanligt lyckliga ville jag säga. De hafva hvardera en stor förmåga att förstå hvarandras tankar och idéer. Det är en samhörighetskänsla dem emellan, som är rent af rörande. Då de någon gång måste vara skilda, nöja de sig ej med att skriva till hvarandra, de telegrafera äfven esomoftast. De känna hvardera detta behof att veta af hvarandra. Då hon fick sin lilla gosse, deras enda barn, var han alldeles förtviflad öfver att hon skulle lida. Fadersstoltheten var ej hos honom, såsom hos

de fleste män, den förhärskande känslan. Han var ur stånd att arbeta, att företaga sig något, innan hon var helt återställd.

Han blef hyllad, såsom berömde män vanligen blifva det, och mottog den ena inbjudningen efter den andra, men kunde ej hans hustru följa med, då stannade också han hälst hemma. Utan henne kände han sig rotlös. Och alltid då han komponerade, ville han hafva henne bredvid sig. Han ville se henne och höra henne tala, det störde honom ej alls. *Hon* störde honom aldrig. —

Alla andra hade varit tysta medan Ester talade, och då hon slutat, sade en i sällskapet: det där är ju riktigt kärlekens höga visa.

Kurt, som satt bredvid Ester, försökte draga hennes blickar till sig, men lyckades ej. Hon såg knapt på honom under hela kvällen.

Då han följde henne hem, sade han, att han önskade det samhörighetskänslan dem emellan skulle blifva lika hel, som mellan den berömde musikern och hans hustru. Han uttalade den förhoppning, att hon, som med sådan värme talat härom, skulle tycka det samma.

— Ester, icke sant, så helt skola också vi lefva vårt samlif?

— Ja, sade hon med en blandning af likgiltighet och trötthet.

Kurt kunde ej förstå hvad det var, som gjorde henne så likgiltig på senare tider. Icke ville han förebrå henne härför, han ville endast veta hvarpå den berodde och, om möjligt, söka aflägsna roten till det onda. Kanske förhållandet mellan dem sedan blefve än innerligare.

Han gaf sig ej tid att forska härefter, detta skulle nog lösa sig af sig själf. Hufvudsaken var att Ester älskade honom, det föll ej honom in att tvifla härför. Han litade på henne lika säkert som på sig själf. —

Då Kurt en kväll satt tillsammans med några kamrater, bådo de honom komma med till Gotland på en exkursion. Då han aldrig förr varit där, blef han lifvad för saken och lofvade komma. Han hoppades denna färd skulle blifva mycket lärorik.

Följande dag gick han till Ester och sade, att han skulle resa.

— Jaså, stannar du länge? — Hon försökte göra sin röst så naturlig och glad som möjligt.

— Ja, sade han och skrattade — det är nu så, att jag förra gången dröjt längre än jag tänkt,

så denna gång vågar jag ej fixera någon tid. Men jag skrifver i alla fall, åtminstone någon gång.

— Kanske du ej kommer hem förrän vi flytta ut till villan?

— Åhja, det hoppas jag ändå.

Han var så upptagen af denna färd till Gotland och tänkte icke alls på, att Ester ej var lika hjärtlig emot honom som förr. Men då hon såg, att hennes förändrade sätt ej ens berörde honom, då föreföll det henne som ett ojäfaktigt bevis på hans likgiltighet.

Hon var ej svartsjuk på någon, endast på hans arbete. Men ändå led hon, kanske mer än mången annan af denna känsla. Hon *ville* icke lida häraf, hon *ville* bannlysa hvarje tanke härpå, men hon kunde det ej. Det syntes henne rent af inskränkt att vara svartsjuk på Kurts arbete. Men hon var det likafullt.

Kurt reste. Då hans bref kom, var det hjärtligt som vanligt. Han berättade, att de skulle vandra till alla för Gotland mest karaktäristiska platser. — Med en för honom säregen ledighet berättade han om sina intryck under resan. Han önskade blott att hon varit med, då hade han kunnat njuta mer helt.

Hon svarade kort, kunde ej annat, ty då hon försökte anslå en kärleksfull ton, föreföll den henne

ej fullt ärlig. Kanske hon ej kände lika varmt för honom som förut.

Nästa bref hon fick var kort. Han sade sig endast vilja skriva några rader, på det hon i tankarna kunde följa med på hans färd.

Kanske han vill imitera musikern, tänkte hon med en viss svidande känsla. Hon hoppades säkert, att han skulle komma hem, innan de flyttade ut. Men Kurts bref innehöll intet löfte härom. Tvärtom skref han, att denna exkursion artade sig att blifva långvarig. Och till sist kom det ett brefkort, hvori han beklagade, att han omöjligt hann komma hem, innan de skulle resa till villan.

Då Ester fick detta kort, gret hon. Men hon ondgjorde sig samtidigt häröfver. Hvarför skulle hon älska honom eller försöka inbilla sig, att hon gjorde det? För honom var hon af intet värde, då han hade hjärta att gång efter annan gäcka henne med sina löften. Hon beslöt att icke resa in till staden, då han sedan ändtligen en gång kom.

Men Kurt reste i stället ut till henne, genast efter sin återkomst. Esters föräldrar voro nu, liksom alltid, artiga och vänliga mot honom, men hon själf syntes honom oåtkomlig. Det kostade nog på henne, men hon kunde ej annat. Dock hade han

aldrig förefallit henne så vacker och så begåfvad som just nu.

Han gjorde allt för att genom sina handlingar och sitt uppträdande öfvertyga henne om sin kärlek. Han hade velat göra ännu mer, men han vågade ej, af fruktan att synas efterhängsen. Ord föreföllo honom banala, han ville ej säga något.

Nu älskade han henne mer än någonsin. Kärleken tilltog i styrka, samtidigt med det hoppet att en gång helt ega henne började aftaga. Egentligen hade han ej detta klart för sig, eller ville ej tro, det de någonsin kunde skiljas. Han hade vuxit fast vid henne med tankens och känslans finaste fibrer. Att lösrycka dem från hvarandra, syntes honom som den största olycka.

Det syntes honom ofattligt, att hon på senare tider blifvit så ojämn emot honom. Ofta låg det något rent af hårdt i hennes sätt. På hans någon gång framställda oroliga frågor svarade hon oftast undvikande, men ibland sade hon, att det naturligtvis ej alltid kunde vara såsom förr.

Det var just det han trott och hoppats, att de alltid skulle älska hvarandra lika hängifvet, lika förtroendefullt.

Han — stackare — gick där och längtade efter ett vänligt ord, en kärleksfull blick. Förut hade hon slösat med bådadera, men nu gjorde hon det blott undantagsvis och då liksom af en nyck. Han led af att erfara detta och han sökte göra alt, för att vara henne i lag och förekomma hennes önsknigar.

Han kände ofta tårarna stiga upp i ögonen, då han längtade efter hennes kärlek och hon stötte honom tillbaka. Hon hade kunnat göra honom stormande lycklig genom att en gång själf taga initiativet att kyssa honom. Han trodde, att om hon såsom förr kyst honom på pannan, skulle hans hufvudvärk och alla hans mörka fantasier flytt.

Kurt försummade sina studier under dessa veckor han reste af och an mellan villorna Eksjö och Falkberg. Han uppvaktade ofta Ester med blommor och denna blomsterhyllning ville han gifva en sär-egen prägel.

Ester tog emot blommorna med en viss reservation och resignation. Hon sade ingenting särskildt, men han såg, att hon försökte undvika att blifva ensam med honom.

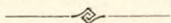
Huru hade det kunnat blifva så mellan dem? Kanske hon ej älskade honom mer? Hans tinningar började bulsa våldsamt vid denna tanke. Och under

denna tid, oftare än förr, led han af att ej kunna fatta sig själf. Lifvet syntes honom som ett drömlif, i hvilket han visserligen deltog, men ej med fri vilja och handlingskraft.

Då han sade farväl åt Ester och kyste henne, just då kom han att tänka på den första kyss de växlat. Han, som aldrig förr haft någon benägenhet att tro på ingifvelser, han inbillade sig nu, att detta var den sista. —

I sitt första bref skref Ester, att fadern och hon skulle resa till Marstrand.

XXII.

Kurt sökte nu taga igen det han förlorat under sommarens första veckor. Han arbetade som ett urvärk och unnade sig knapt någon hvila. Men under allt detta var det en dof sorg, som rufvade inom honom. Hvad var det, som gjorde Ester så kall emot honom? Denna fråga kom och återkom, alltid med svidande bitterhet.

Han hade velat sända henne de mest glödande kärleksbref. Han hade velat försäkra henne sin fulllödiga kärlek, men han gjorde det ej. Det var åter detta oförklarliga något, som höll honom tillbaka. Tanken, att hon ej älskade honom, började så småningom vinna allt större insteg.

Den känsla han härunder erfor, var ej besläktad med svartsjuka. Han kände ingen bitterhet, endast sorg öfver att hon ville vara sådan mot honom, att hennes kärlek tillät denna hårdhet. Hans kärlek

behöfde ej någon näring utifrån, den hade inom honom slagit djupa och starka rötter. Huru hon än ville behandla honom, kunde han ej upphöra att älska henne.

Han hörde ej till de naturer, som kunde dela sina känslor. Han måste gifva sig helt och åt en. Det var just *enheten* i kärleken, som syntes honom vara ett dess viktigaste moment. Enheten i kärleken hälgade förhållandet mellan man och kvinna och gjorde det sublimt. All dualism i kärleken ansåg han stöta på låga instinkter.

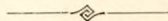
Uppburen som han var inom alla kretsar och omtykt af kvinnorna, hade han dock aldrig älskat någon annan än Ester. Men hon hade tagit honom med hjärtats känslor och hjärnans tankar. Och ju mörkare det såg ut, med dess större intensitet kände han kärleken växa inom sig.

Det hade aldrig fallit honom in att rikta några förebrående ord till henne, därför att hon ej hade fullt förtroende till honom. Men han längtade och hoppades, att hon skulle komma till honom och säga hvad det var, som höll henne på afstånd. Han ville ej bedja henne om detta förtroende, lika litet som han ville tigga om kärlek.

Han fann det bäst, att med lugn och tålmod afvakta händelsernas gång. Han skref till henne lugnt och utan en skynt af bitterhet. Han berättade huru hans arbete skred framåt och försökte göra sina bref lika fria från känsloutbrott som hennes voro. Men Ester med sin skarpa iakttagelseförmåga tykte sig förstå, att en varm känsla skälde bakom hans skenbart lugna ord. Men hon kunde ej gifva honom något igen. Ehuru mot sin vilja, tviflade hon på hans kärlek och kanske äfven på sin egen och dock *ville* hon ej göra det. Han var i alla fall alt för henne, inbegreppet af alt kärt och ädelt. Men en falsk stolthet förbjöd henne att visa sin kärlek, då hon tviflade på hans.

Kurt och Ester förstodo hvarken sig själfva eller hvarandra. Men de kände instinktivt, att de gled ifrån hvarandra. Han hade tendens att blifva för-
tviflad, men van som han var att behärska sig, lät han ej denna känsla bryta ut. Det blef en dof resignation, utan häftiga utbrott, en inre sorg, utan yttre kännetecken. Han fann det egoistiskt att hängifva sig åt denna sorg, då fadern så väl behöfde hans sällskap. Joel följde med på ting och Samuel såsom stadskomminister kunde blott ett par gånger i veckan göra besök på villan.

XXIII.

I Marstrand gick Ester en solig eftermiddag och promenerade i parken tillsammans med fru Berg från Finland, som tagit henne under sina vingars skugga. Igenkännandets leende upplyste med ens fru Bergs drag.

Där kommer nu Valter Stenvik, om hvilken jag talat med fröken. Han är värkligen sjuk, stackars gosse.

När Valter såg fru Berg, försökte han slå in på en annan väg, men för sent. Han var redan sedd och skulle ej undgå sitt öde.

Ester fortfor att promenera långsamt framåt.

— Så får jag då äntligen se dig, käre Valter. Jag hade bref från din mamma och hon skref, att du var här.

För Valter var detta en obehaglig öfverraskning, han visste att fru Berg hörde till de vänligaste, men äfven tråkigaste människor han kände. Dessutom

hade hon ett eget sätt att vara efterhängsen i sin älskvärdhet. Hon var kusin till hans mor och känd för sin släktkärlek.

— Har tant varit här länge?

— Jag kom för några dagar sedan, kära du, men fick din mammas bref först i går, eljes hade jag nog förr sökt upp dig. Nå känner du dig bättre? Du ser verkligen riktigt dålig ut.

— Ännu märker jag ingen förändring.

— Du ser så affallen ut, det är svårt att känna igen dig. Huru har du kunnat blifva så eländig, min käre gosse, du som alltid förr var så frisk och blomstrande.

— Öfveransträngning och nattvak.

— Är nu det förståndigt?

— Nej, långt därifrån.

— Nå, när tänker du blifva färdig med präst-examen?

— Det är en sak jag inte vet. — Detta var en af Valters ömtåligaste punkter. Själf kunde han dag efter dag och natt efter natt tänka på denna examen, men då någon annan talade härom, var det som rörde man vid ett öppet sår. Sömnlöshet och trötthet hade ej förefallit honom som något lidande, om han ej härigenom förlorat sin förmåga att studera.

Fru Berg ropade på Ester. Hon hade satt sig i sinnet, att Ester bättre än någon annan skulle kunna muntra upp Valter.

Får jag lof att presentera: magister Stenvik, fröken Falk.

Valter såg likgiltigt på Ester, han var ej vidare intresserad af att stifta bekantskaper, isynnerhet ej bland damerna. Han fäste sig dock vid att hon såg bra och treflig ut, men mest slog det an på honom, att hon verkade kärnsund. Men hon är det naturligtvis ej, tänkte han, hon har kanske för mycket blod och lider af det.

— Jag hoppas fröken skall trifvas här bättre än jag.

— Jaså, magister Stenvik trifs ej. Jag tycker eljes orten är vacker, men hurudana äro omgifningarna?

— Dem känner jag endast obetydligt till, jag får ej spatsera mycket.

— Ja, inföll fru Berg — fröken kan knapt förstå, huru gränslöst klen han är.

— Men fröken Falk ser icke sjuk ut, sade Valter.

— Nej. Jag är här endast i egenskap af sällskapsdam åt min far.

Således en *frisk* människa. Det slog genast an på honom. —

Under ett par dagar var Valter ej synlig, men Ester hörde berättas, att han var sängliggande sjuk. Hon tyckte det var synd om den finske gossen, som var tvungen att ligga sjuk här i främmande land.

Då han sedan uppenbarade sig, blef hon nästan glad, men han hälsade endast på henne i förbigående. Några dagar efteråt stannade han och talade med henne. Hon fann behag i hans finska brytning.

— Magister Stenvik, har Ni varit sjuk länge?

— Nej.

— Har Ni verkligen ej alls blifvit bättre här?

— Om möjligt sämre.

— Hvarför försöker Ni då ej en annan kurort? Ni borde resa till södern.

Det låg något ogeneradt och naturligt i hennes röst och sätt. Han visste egentligen icke, om han tyckte om det eller ej.

— Ja, det är lättare sagdt än gjordt. Ser Ni, fröken, det fins ibland förhållanden här i världen, som göra det omöjligt att realisera sina planer.

Hon förstod, att han var fattig och ej hade råd att resa.

— Tyvärr äro dessa resor ej så lätta att företaga, men Ni blir kanske snart nog frisk här, blott Ni riktigt sköter om Er.

— Om Ni blott visste huru svårt det är. Det är själsdödande.

— Men Ni skall göra det riktigt med energi.

— Jag har ingen energi kvar mer.

— Huru kan Ni säga så, ung som Ni är. Icke vill Ni väl redan kasta hoppet om tillfrisknande öfver bord?

— Tidtals gör jag det, ehuru dock det bedrägliga hoppet alltid fins kvar i djupet af min själ.

— Ni skall ej anse hoppet bedrägligt, det är just häri Ni far vilse.

Valter kände sig besviken, då han första gången såg förlofningsringen blänka på Esters finger. Han ville ej tänka sig henne som en annans fästmö.

Ester kunde ej frigöra sig från att känna ett visst medlidande för Valter. Att han var af en annan nation, stegrade ock hennes intresse för honom. Hon tröttnade aldrig att höra honom tala om sina olika sjukdomsskeden. Det var, som hade denna hans sjukdom fångslat henne mest. Och en dag bad hon

honom berätta huru den egentligen uppstått. Han efterkom gärna hennes önskan.

— Från att vara frisk och stark, full med lifskraft och lefnadsmod, började jag känna mig så egendomligt trött. Jag trodde först, att jag förkyllt mig och att det var en akut sjukdom, som var i antågande. Men då vecka efter vecka gick, utan att någon egentlig sjukdom bröt ut, blef jag orolig. Jag arbetade med energi mot alla oroande symptom, jag ville ej låta sjukdomen få mig i sitt våld. —

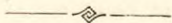
För henne, den kärnsunda flickan, syntes hans sjukdom både mystisk och intressant.

Han var för resten af den sortens män, som kvinnor vanligen tycka om. Ehuru han ej var vacker, slog dock hans personlighet an genom den prägel af finhet, som låg däröfver. Dessutom var det en viss trollkraft i hans djupt liggande, mörkblå ögon. Under sjukdomen hade uttrycket i dem blifvit både svårmodigt och koncentreradt.

Ester fann behag i honom. Hans utseende och väsen, hans *sjukdom* gjorde ett starkt, sympatiskt intryck på henne. Hon kunde ej ens förklara det för sig själf.

Brefven till Kurt blefvo allt kortare och mer sällsynta. Dock kunde hon vid tanken på honom känna

sig stolt öfver att ega denne rikt begåfvade mans kärlek. Men han var lycklig, han som var uppbur- ren af alla, han hade både krafter och energi att arbeta. Han behöfde ej hennes kärlek, den skulle endast vara ett moment i hans växlingsrika lif.

XXIV.

En dag började Ester och Valter tala om stora minnen och store män.

— Det är underligt med mig, vet Ni fröken, jag kan till och med gråta då »Vårt land» sjunges och det är ej af svaghet. Det är en härlig känsla, som då besjalar mig. Det är stoltheten öfver att vara en son af detta lilla, fattiga land med sin utpräglade fosterlandskänsla. Ju hotfullare vår ställning är, med dess varmare öfvertygelse sjunga vi: och högre klinga skall en gång, vår fosterländska sång. Vi äro egentligen ej pessimister i Finland, ehuru Ni kanske genom mig fått en skef uppfattning härom. Ni känner naturligtvis till Runeberg?

— Om jag känner honom. Hans dikter voro de första jag köpte mig och jag kunde lofva att ur minnet läsa upp åtskilliga af dem för Er.

— Vet Ni, fröken, jag älskar Runeberg. Jag tror det ej fins något folk, som frambragt ett mot-

stycke till honom. Han är ett alster af vår natur, af vår nation. Det är det enkla, omedelbara som tilltalar oss hos honom, liksom hos den finska naturen och den finska nationen. Vi tänka och känna såsom han, men vi hafva ej den förmåga att tolka det såsom han. Genom sina ord får han våra bästa, ädlaste känslor att vibrera, han uppfattar pulsslagen i naturen och i nationen, han gör det på ett sant, lefvande sätt.

— I ären ändå lyckliga, I finnar, med Er starkt utpräglade nationalitetskänsla, Er nationaldag och framför allt Er Runeberg — Er nationalskald.

— Ja, vi äro lyckliga. Trykta förhållanden hafva gjort oss till varma patrioter och motgångarna sporrat oss till energi. Vi äro ej chauvinister såsom belackarena vilja kalla oss, men vi älska våra grundlagar och vårt lands själfständighet.

— Magister Stenvik, i kväll ser jag Er åter i en annan belysning. Ni känner Er säkert friskare än vanligt.

— Ja, fosterlandskänslan, nästan alltid starkare på främmande botten, har till och med fått mitt tröga finska blod att cirkulera hastigare. Men det är en sak jag sörjer öfver, det är, att Ni genom mig ej kan få en sann bild af det finska folket och dess

skaplygne. Dess natur är seg och ihärdig, det kastar ej i första förtviflan hoppet öfver bord. Det finska folket är vant att kämpa mot en karg natur, denna kamp har stärkt dess krafter. Jag är en dålig representant för detta land. Då min hälsa bröts, bröts jag själf, i stället för att med lugn förtröstan se framtiden an och foga mig efter Guds vilja. — Ni kan fatta den förtviflan man erfar, då kamraterna en efter annan gå förbi en. Och sedan att tvingas lefva på sin fars nåd. Jag började studera mot hans vilja och nu ondgör han sig öfver, att mina framtidsutsikter äro mörka.

Han tystnade med ens. Det var ej hans mening att säga henne allt detta. Han ville godtgöra det på något vis.

-- Min mor är dock alltid på min sida, hon var så lycklig, då jag ville blifva präst.

Genast hade Ester klart för sig, huru hans mor skämde bort honom och ofta strök med sin hand öfver hans panna och det ljusa håret, som föll mjukt kring tinningarna.

— Stackars gosse, sade hon efter en lång stund.

— Ja, det är synd om mig och alla som äro sjuka, ty sjukdomen kan förändra hela ens skaplygne. Jag har aldrig förr varit rädd för något, men

nu, då jag vaknar om natten, är det vanligen i en formlös oro eller rädsla.

Hon sade ingenting, men han förstod att han vunnit hennes medkänsla. Efter en stund vände han sig till henne.

— Det är samma förhållande med oss, som med »skepp som mötas i natten». Vi hafva ju på sätt och vis signalerat, men endast för att sedan passera förbi hvarandra och kanske aldrig mer råkas. Eller hvad tror Ni fröken?

Då han vände sig till henne, såg hon att han var blekare än vanligt.

— Kanske vi ännu råkas någon gång. Jag hoppas det. — Hon såg honom stadigt i ögonen och fann hans blick omedelbar och intensiv. Det syntes henne, som kunde han med dessa blickar tränga djupt in i hela hennes varelse.

— Hoppas! Tror Ni då ej jag hoppas? Lifvet är ändå esomoftast hårdt. Och farväl är helt visst det bittraste ord på vår jord.

— Ja, det kan ofta vara svårt att skiljas, men denna känsla är dock ej så bitter som många andra.

— Det beror på förhållandena. Jag föreställer mig, att det ej varit svårt för Er att skiljas från Er

fästman. I sen ju hvarandra åter efter en tid, för att kanske aldrig mer skiljas.

Ester svarade ej, såg endast undrande på honom. Hon kände sig nu nästan rädd. Han andades kort och häftigt och såg upprörd ut.

— Tanken på Er fästman gör Er alltid allvarlig.

— Ja, kärleken *är* allvarlig. Det skall Ni kanske själf en gång få erfara.

— Kanske jag till och med får pröfva på kärlekens bitterhet.

— Det tycker jag ödet kunde bespara Er. Ni har redan lidit så mycket af sjukdom och trykta förhållanden. Ni borde finna endast lycka och lugn i en stark, allvarlig kärlek.

— Ni är god som önskar det, men lifvet har haft endast bitterhet för mig.

Det låg en stark underström af vemod i tonfallet och hon fann, att hans melodiska finländska dialekt just var egnad att framhålla detta. Kurts stämman var nog djup också, men hon hade aldrig hört ett sådant vemod i den. Det föreföll henne som en återklang från de finska furornas sus. Finnarnas sorg var nog ej rosenröd såsom svenskarnes, den var visst både djupare och allvarligare. Detta folk, af hvilket hon endast kommit i närmare berö-

ring med en representant, syntes henne nästan som en högre nation. Och hon gaf uttryck åt dessa sina känslor.

Han kände sig så rörd, att tårarna stego honom i ögonen. Han råkade henne sin hand och hon tog den, utan tanke på hvarför hon gjorde det. —

Då Ester och Valter följande dag träffades, ville hon åter höra om finska förhållanden.

— I ären visst föga lojala i Finland?

— Tvärtom, vi äro nog lojala men ej slafviska.

Våra häfder kunna ej tala om något majestätsbrott och då våra storfurstar komma till oss, behöfva de aldrig någon livvakt i vårt land. Det finska folkets kärlek är den säkraste vakt vi ställa upp kring våra storfurstar. Vi emottaga dem alltid med glädje, då vi i dem se våra lagars beskyddare. Men när vårt samhällsskick hotas, kunna vi ej jubla. Och då Rysslands tsar en sommar kom till oss, förtog sorgen vår entusiasm. Vi äro ett ärligt folk och uppträdde äfven då med öppet visir. Känslorna i landet gåfvo sig uttryck i en gripande dikt, skrifven af en, som egentligen ej räknar sig till skaldernas antal, ehuru han endast genom denna dikt med stolthet kan bära namnet af skald. Den är genuin och liksom sprungen ur det finska folkets hjärta.

— Magister Stenvik, hvarför har Ni ej förut talat med mig mer om Finland? Jag har redan länge haft varma sympatier för detta land, men Ni har lärt mig älska det och det finska folket.

— Jag skattar mig lycklig att hafva vunnit Er sympati för mitt älskade fosterland. Ni skall komma öfver till Finland och jag hoppas Er kärlek till detta land skall blifva än rotfastare efter detta besök.

Jag minns då jag som ung, glad student vandrade genom en del af landet, huru många vackra drag jag då fick se. Ju fattigare folket var, dess mer hjälpsamt och välmenande kunde det ofta visa sig. Jag kom exempelvis en dag till en fattig torpare och bad om vatten. Då vattnet sedan hämtades från källan, slog de all mjölk de egde i en stor mugg och spädde så på med vatten, för att kyla ut den. När jag beklagade, att de tillredt en så stor sats och skämt ut sin sköna mjölk, sade torparen med den gladaste uppsyn, att det voro de så vana vid. Innan jag gick, kröp han under sängen och framtog därifrån en ask med en förtorkad, dammig cigarr. — Den har jag fått af en herre, som var här förlidet år, men då jag ej förstår mig på att den är finare och bättre än vanlig bladtbak, har jag sparat den. — Gubbens välvillighet rörde mig. Drag dylika som

detta, drag af en glad, godmodig resignation äro ej ovanliga hos vår fattiga befolkning. —

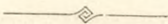
Ester tröttnade aldrig att höra hans historier från Finland, liksom hon aldrig tyckte sig få hans nog utförliga beskrifningar om hans sjukdom.

— Jag hade så gärna velat se Er, då Ni som glad student vandrade omkring. Jag kan ibland längta att se Er glad, se Er njuta af lifvet såsom Ni förr gjorde.

— Jag vet ej, om jag kan blifva glad mer.

— Hvad jag finner det sorgligt, att höra en ung man tala så. Huru det skulle glädja mig, om Ni kunde jubla mot naturen och med tjusning inandas denna härliga hafsluft. Jag ville se Er stå bland de finska gossarne med studentmössan i handen och tårar i ögonen, medan unga, starka stämmor förtröstansfullt jublade: och högre klinga skall en gång, vår fosterländska sång. —

Alltid då de kommo till badhuset, där konsul Falk vanligen satt och väntade på sin dotter, skildes de med saknad från hvarandra.

XXV.

En morgon hade Ester tidigt gått ut. Då hon ej till frukosten återkommit, vände sig konsul Falk i förbigående till Valter och frågade om han möjligen sett henne. Sjuk som han var och benägen att oroa sig, blef han nu skrämmd.

— Fröken Falk har väl ej blifvit sjuk eller råkat ut för någon olyckshändelse.

— Nej, det tror jag ej, men det förvånar mig att hon inte kommer, hon brukar vara så punktlig. Hon är min bästa kontorist, ser Ni, därför känner jag henne så väl. Ingen kan föra böcker såsom hon.

— Detta var konsul Falks stolthet och han berättade gärna härom.

Frukosten var ännu ej slutad, då Ester kom, strålande af hälsa. Häradshöfding Ek följde henne.

Då hon en stund efteråt gick in i läsrummet, satt Valter där i gungstolen och hvilade sig.

— Förlåt, kanske jag väkte Er?

— Inte lider jag af sömnsjuka, det borde fröken veta.

— Men Ni har ej ens Er sedvanliga bulvan — en tidning — i famnen. Kanske jag får gifva Er en? — Hon räckte honom en tidning.

— Tack, Ni är ändå snäll, som åtminstone vill bevara skenet.

— Ja, det ser så literärt ut, om Ni tager i tidningen, då Ni hör någon komma.

— I damer ären ändå betydligt mer inne i förställningskonsten än vi män.

— Ja, har Ni ej hört det, att kvinnorna äro listigare än alla ormar på jorden.

— Nej, fröken är den första jag hört tolka skriftens ord så.

— Går Ni redan, fröken?

— Jag tycker det käns friskare att sitta ute.

Därute sällade sig häradshöfding Ek till henne och Valter hörde deras skratt in till sig. Det irriterade honom.

Inom sig kände han förvåning öfver, att Ester hade lust att vara så mycket tillsammans med häradshöfdingen. Men hvarför icke, hon talade ju ofta med honom själf också. Icke borde väl en ung flicka

därför att hon var förlofvad, draga sig undan andre mäns sällskap.

Valter gick i flere dagar förbi Ester, utan att tilltala henne.

En eftermiddag gick han in i läsrummet. Han visste att hon var där ensam.

— Hvarför sitter fröken i dag inom fyra väggar, ehuru vädret är så härligt?

— Ifall det är Er mening, att taga en privat eftermiddagslur i gungstolen, skall jag med nöje lämna Er ensam.

— Nej, det är ej min mening att köra bort Er, det borde Ni veta. Tvärtom vore det roligt att få tala med Er.

— Mig förefaller det, som hade Ni velat undvika mitt sällskap under den sista tiden. Jag trodde Ni, af en eller annan anledning, var ledsen på mig.

— Nej, därtill har jag då rakt inga skäl. Fröken har alltid varit så snäll emot mig.

— Huru skulle jag ej vara snäll mot Er, som är sjuk.

— Jag trodde min sjukdom kunde förefalla Er obehaglig.

— Ni har ej vidare höga tankar om mig. I det stora hela angår det mig ej häller.

— Men, fröken, blef Ni ledsen?

— Nej, det är mig likgiltigt hvad Ni säger eller menar.

— För Er kan det vara så, men så är det ej för mig.

Jag kan nog hysa en god tanke om Er, fastän jag tror, att Ni anser min sjukdom och mig själf både obehaglig och tråkig.

— Det gör jag ej, Ni kan väl tro mig?

— Ja, jag tror Er obetingadt, men då man är sjuk, blir man alldeles orimligt känslig.

Jag har värkligen i ett par dagar gått och inbillat mig, att Ni ej ville vara tillsammans med mig, därför att jag var sjuk.

— Huru kunna sådana galenskaper flyga i Er, det är första gången jag erfar, att sjukdomen börjar stiga Er åt hufvudet.

— Fröken kan säga det på skämt, men jag har mången dag och natt vridit mig i förtviflan häröfver.

— Men detta är en onödig sorg, som Ni bör spara Er.

— Nej, den är ej onödig. Vet Ni, tankarna kunna med ens försvinna och alla mina försök att återkalla dem äro fruktlösa. Man kan blifva förtviflad

af att erfara detta. Det tär på mig mer, än själfva sjukdomen. Det gör mig hopplös.

— Men detta är naturligtvis en följd just af sjukdomen.

— Ja, det beror på blodbrist i hjärnan. Jag har sett exempel på, att sådant leder till slöhet.

— Ni får ej se alt i svart. Ni måste lugna Er och ej inbilla Er dessa hämska saker.

— Men kan ej denna blodbrist häfvas, så —

— Hvarför skall Ni ens förutsätta det? Ni måste på alt rimligt vis söka stärka Er.

— Jag gör hvad jag kan.

— Fortsätt då och förtvifla ej. Jag tycker Ni redan såsom teologämne ej borde se alt i svart.

— Hvarför säger Ni med ett sådant förakt »teologämne»?

— Förakt. Nog tyks Ni värkligen hafva stor benägenhet att misstänka mig oskyldigt.

— Förlåt, men jag trodde Ni såsom många nutidsmänniskor med förakt såg på teologerna.

— Nej, det gör jag ej, isynnerhet om de vore sådana, som teologer böra vara.

— Hurudana böra de, enligt Er åsikt vara?

— De borde ej predika om fantastiska underverk, utan deras sträfvan skulle hällre gå ut på att

söka inplanta hos mänskligheten godhet, sanning och sedlighet. — Det var Kurts åsikter, dem hon helt tillegnat sig.

Det är nog goda teorier Ni ställer upp, men det skulle vara svårt att realisera dem. Icke kan en präst hålla på med att predika endast härom.

— Jag tycker han kunde göra det, hällre än hålla en predikan om underbara dogmer, exempelvis treenigheten.

— Treenigheten kan ju förefalla mången underbar.

— Kuriös är den. Det är väl, att Ni tror på den, för mig är det ej någon väsentlig sak.

— Hvem har sagt fröken, att jag tror på den så obetingadt. Icke må Ni tro, att vi teologer alltid hafva det så lätt. Tro ej, att jag utan hårda strider kommit mig till den tro jag har. Och alt det jag bygt upp och tror mig säkert kunna lita på, det kan med ens ramla, och då står jag där tviflande och förtviflad. Inte är vår ställning afundsvärd, isynnerhet om man tager sitt kall samvetsgrant.

— Men hvarför tänker Ni då blifva präst, om Ni är en tviflare?

— Därför att jag hoppades kunna uträtta något godt.

— Hoppades, sade Ni, hoppas Ni då ej mer?

— Tidtals kan jag ännu göra det.

— Om det är endast tidtals Ni hoppas, då vill jag gifva Er ett råd. Kasta om, innan Ni hunnit pina de sista blodsdropparna ur Er. Jag kan förstå, att tvifvel långsamt, men säkert kan föra Er till en förtidig död.

— Tror Ni ej jag tänkt att det är orätt, ja synd af mig att blifva präst, då jag kan tvifla på de viktigaste grundvalarne för en kristen tro. Men jag *vill* blifva det.

Ester svarade ej och det blef en lång tystnad.

— Fröken, det är dumt af mig att tala så öppenhjärtigt med Er. Ni skall ej tro, att det är min taktik att gå omkring och beklaga mig.

Hvad kan det dessutom intressera Er, antingen jag tror eller tviflar.

— Ni borde veta, att det intresserar mig. Jag har varit rädd, att mitt intresse skulle framlysa altför starkt.

— Nå ja, med en stackars, fattig, finsk teolog kan Ni väl tala. Inte tänker jag täfla med Er fästman, den framstående professor Rudnäs.

Hon bemötte ej hans sista yttrande. Det berörde henne pinsamt, att höra Kurts namn nämnas. Hon

tykte sig älska honom så högt, denne framstående, frälsinnade professor. Hon *ville* älska honom mycket, mycket mer än den stackars, fattige, finske teologen.

Då slog henne tanken, att kärleken ej kan kompareras. Det kan ej vara fråga om att älska mycket eller litet. Denna känsla kan man endast gifva en.

— Fröken, säg, kände Ni Er ej besviknen, då Ni först hörde att jag var teolog?

— Från den stunden intresserade Ni mig mer än förr.

Hon hade velat taga hans hand, som han sträkte ut emot henne, men hon var rädd för den och rädd för honom. Hon gick bort, utan ett ord.

Då hon kom hem, skref hon till Kurt i en varmare ton än vanligt. Hon *ville* ej älska någon annan än honom. —

Valter tänkte under natten på Ester. Han kände ett intresse för henne, som gjorde honom allvarlig. Han insåg, att hon kunde tjusa honom så, att han glömde både sjukdom och trötthet i hennes sällskap.

Han syntes sig själf dåraktig, som fattat ett så allvarligt tycke för en förlofvad flicka. Han fruktade, att detta tycke en dag skulle bryta ut i kärlek. Då vore hans olycka fullständig, om till hans tvifvel och sjukdom ännu sällade sig olycklig kärlek. Han fruk-

tade för denna känsla, som dag efter dag kom honom närmare.

I tankarna riktade han förebråelser mot Ester, därför att hon varit god mot honom och därför att hon alltid sökt förstå honom. En förlofvad flicka borde, så vidt han förstod, ej vara så god mot någon annan än sin fästman.

Dock, hvarför kunde han ej vara glad öfver att en gång blifva förstådd? Och hvarför skulle han tänka på en förlofvad flicka på annat sätt, än som en annans egendom.

Ester och häradshöfdingen sutto en dag tillsammans på verandan. Valter beslöt att gå förbi, utan att ens se åt dem. Men Ester presenterade herrarne för hvarandra och bad Valter sitta ned. Han tvekade dock en smula.

— Inte vill jag störa.

— Åh, vet magistern, fröken Falk och jag låta ej störa oss.

— Ja men —

— Säg hällre amen och sätt Er. — Ester sköt fram en stol.

Häradshöfdingen log, han tyckte vitzen var väl funnen, men han vågade ej hängifva sig åt sin munterhet. Han var rädd att i Esters närvara såra teologen, prästen in spe.

Efter en stund blef häradshöfdingen tvungen att taga sitt bad. Ester och Valter blefvo åter ensamma.

— Fröken tyks lifva upp alla Ni kommer i beröring med.

— Men Er kan jag aldrig lifva upp.

— Ni är den *enda*, som kan det. — Han märkte att dessa ord gjorde intryck på henne.

— Vet Ni, jag vore lycklig om jag kunde göra något för Er.

— Då kan Ni vara lycklig. Ni har redan gjort mig mycket godt genom att vara god mot mig och förstå mig. Det är alltid något kvinligt fint i Er omtanke om mig. Så snäll som Ni, har ännu ej någon varit mot mig.

— Än Er mor då?

— Hon förstår mig ej, såsom Ni, med Er fina instinkt. Hon skämmer bort mig, men det tilltalar mig ej. Er omtanke är af ett helt annat slag. Jag mins ännu hvarje skiftning i Er röst, då Ni en kväll allvarligt bad mig vara försiktig.

— Magister Stenvik, jag ville lära Er en större förtröstan på framtiden och på Er hälsa. Ni skall veta, att krafterna till lifvet ofta äro identiska med viljan.

— Ja, jag vill försöka att göra det. Egentligen har jag aldrig haft stort förtroende till mig själf och min egen förmåga, men nu har jag alldeles förlorat den och jag känner mig som en parasit, en usling, oförmögen till alt.

— Ni måste arbeta häremot. Ni skall använda all Er energi att bekämpa denna brist på själf-förtroende.

— Energi — min sjukdom har förtärt den.

— Pessimist, hvarför ser Ni alt i så mörka färger. Hvad kan jag göra, för att få Er mer förhoppningsfull.

— I Ert sällskap är jag det alltid mer än i ensamheten.

— Stackars Ni. — Hon såg på honom med en besynnerlig, undrande blick. Han visste ej huru han skulle tyda den.

Hon kände i denna stund för första gången att hon kunnat älska honom, om hon blott vore fri. Älska honom, därför att han var sjuk, tviflande och förtviflad. Det var det sjuka, veka, svårmodiga ut-

trycket i hans ögon, som värkade mest tilldragande på henne. Det syntes henne sällsamt, men var dock så.

Det var något rörande hos honom. Ibland föreföll det henne, som hade hans ögon bedt om kärlek och ömhet. Hon hade velat göra honom lycklig genom att skänka honom sin fulla, hängifna kärlek.

Hon rodnade öfver sina tankar. Hade hon ej lofvat Kurt trohet i tankar, ord och gärningar? Och nu bröt hon detta löfte. De hade kommit öfverens att alltid anse sig fria, de hoppades bandet på det sättet skulle blifva fastare knutet. Tanken på den obetydligaste otrohet hade då förefallit henne som en orimlighet.

Ännu samma kväll skref hon ett ovanligt kärleksfullt bref till Kurt. Hon tänkte på hans förtjusande friskhet och liflighet och på hans strålande ögon. *Honom* älskade hon, men för den bleke, tviflande finnen kände hon endast medlidande, möjligen äfven en viss ömhet. —

Ester undvek ej Valter, det ansåg hon som en feghet. Men hon fann ej mer något nöje i hans sällskap, då andra voro närvarande. Hon ville alltid sänka sin röst när hon talade till honom. Han gjorde det också, kanske omedvetet.

En kväll, då de promenerat i parken och hon som vanligt sökte elda upp hans mod och allvarligt tillsade honom att han måste rycka upp sig, stannade han med ens och såg på henne. Hon hade talat sig varm och rösten hade hela tiden varit låg, bedjande.

Jag tycker det är något egendomligt med fröken i kväll, något som gör att Ni ej är Er lik. Det är något dämpadt, något som gör Er kvinligare och vekare än vanligt. Jag tycker om Er, sådan Ni är i kväll. Det kvinliga, veka hos Er tjusar mig lika mycket, som Er naturliga glädtighet, ja mer.

Då Ester en kväll kom hem, kände hon sig förtviflad. Hon ville lösa problemet, att älska två män. Valter var åter sjuk och hon saknade honom såsom aldrig förr. Hela dagen hade hon för sin inre syn ett fint, blekt ansikte med vacker panna, djupt lig-gande ögon och en koncentrerad blick. Det var en så ren stil i hans pannas linjer, den såg alltid ljus och molnfri ut, om än ögonen ofta skvallrade om sorg och tårar. —

Hon skref ej till Kurt den kvällen, hon kunde ej göra det, förrän hon återvunnit jämvikten. Följande morgon fick hon bref från honom.

Ett bref, genom hvilket det gick ett jubel: vi stå snart vid målet. Han hade blifvit erbjuden en extra professur i botanik.

XXVI.

I läsrummet i Marstrands badhus satt Valter och väntade på Ester. Han behöfde ej vänta länge.

— Fröken, ju mer jag tänker på saken, dess mer ångrar jag mig att jag anförtrodde Er mina tvifvel.

— Det är ledsamt, att Ni ångrar det förtroende Ni haft för mig.

— Missförstå mig ej. — Han steg upp och gick till henne. — Jag ångrar mig ej därför, att jag tviflar vare sig på Er förmåga att emottaga ett förtroende eller att Ni förstår mig. Jag är endast rädd, att Ni skulle taga det som ett beklagande från min sida.

— Nej, så har jag ej fattat det. Jag trodde Ni led af att ensam bära på dessa tvifvel. Tro mig, jag uppskattar till fullo det förtroende Ni haft för mig.

— Fröken, Ni kan ej ana huru lycklig jag är öfver att Ni, rätt uppfattat mig, det är sällan man möter förståelse.

— Icke sant? Jaså, Ni har gjort samma sorgliga erfarenhet.

— Ja, många, många gånger.

— Ni med Er sjukligt känsliga natur skulle i högre grad än andra vara i verkligt behof häraf.

— Fröken, kom med mig ut i parken. Jag ville gärna ostördt tala med Er.

Hon följde honom, hon beslöt att ej af feghet draga sig undan. Han, teologen, brann af begär att få en närmare inblick i hennes religiösa åsikter. Det var af stor vikt för honom nu, då han klart insåg, att han älskade henne. Han tänkte ej mer på att det var orätt, därför att hon var en annans fästmö han visste blott, att han gjorde det. Men han hade en inrotad respekt för henne, sådan som männen hafva för den kvinna de verkligen älska. Det hade ej fallit honom in, att på något sätt söka komma henne nära.

— De talade ej till hvarandra medan de gingo och då de kommo till en afsides belägen bänk, slogo de sig ned där.

— Fröken, jag vet inte, huru jag skall kunna förklara för Er den lefvande tron, jag förstår den

ännu ej själf klart, endast till en del. Men Ni, fröken, Ni lofvade en gång säga mig Era tankar om den yttersta domen.

— Jag tror, att vi alla en gång skola stå inför en rättvis domare och dömas, ej allenast för våra ord och handlingar, utan ock för våra tankar och känslor. Gud är omutlig i sin rättvisa, det tror jag. Då skall tagas med i räkningen, ej blott vår ondska och det goda vi gjort, utan ock det goda vi underlåtit att göra. Jag tror ej domen faller öfver det förhållande, i hvilket vi stå till Gud, utan öfver vårt förhållande till *människorna*. Det är häri vår rätta natur kommer fram. Kärleken till Gud, grundar sig på kärleken till människorna, den ingår häri. Det synes mig som ett ordsvammel att älska Gud, men då jag betänker, att härmed menas kärleken till människorna, synes det mig ej mer så. Dock tror jag att de finnas, som ej tänka på detta det viktigaste momentet i kärleken till Gud. De gå i kyrkan och läsa sina böner morgon och afton och anropa ständigt Gud om hjälp, men i sin ifver glömma de hufvudsaken: kärleken till människorna. Det är en parodi på gudsfruktan att säga sig älska Gud, men förakta människorna. — Icke sant, det ligger en religion i kärleken till människorna? Har jag rätt eller

anser Ni, att det äfven denna gång är endast teorier jag ställer upp?

— Ni har rätt på sätt och vis, men i min natur ligger dock ett behof att älska Gud. Kärleken till människorna kan ej helt tillfredställa mig. »Detta är evigt lif, att de känna dig allena, sann Gud, och den du sändt har, Jesus Kristus». *Jag tror det.* Det kan ligga en religion i kärleken till människorna, men jag för min del fordrar något mer: kärleken till Kristus. Jag ville, att hans ande skulle genomtränga mitt innersta väsen och rena det från all synd. Jag ville sätta all min tro och lit till honom.

Ester trodde, att han skulle känna sig helt anslagen af hennes religion. Just för honom, som tviflade, tyckte hon denna religion borde vara en lisa. Hon väntade blott på hans beundran och att han genast skulle gifva henne rätt. Hon hoppades, i sin förmäthenhet, att han skulle säga, det hon öppnat en ny himmel för honom. Denna religion, kärleken till människorna, trodde hon sig kunna försvara inför hela prästerskapet, hon tyckte sig hafva vapen starka nog att slå ned detta tal om kärleken till Gud. Huru öfverlägsen hade hon ej många gånger känt sig öfver att kunna slunga ut detta, att kärleken till Gud endast var en chimär, där kärleken till människorna

ej fans. — Och nu hade han, denne sjuke, veke varmt religiöse man kullkastat alt, så hon ej ens ville försvara sig.

Hon beundrade honom, som med sådan värme talade om kärleken till Jesus Kristus. Han höjde sig just härigenom i hennes ögon. Aldrig hade hon hört någon tala med sådan öfvertygelse. Det var ej häller vanligt att man talade om Jesus Kristus, då religiösa spörsmål diskuterades. Hon hade åtminstone ytterst sällan förmått sig härtill och det föreföll henne, som alla andra också drogo sig härför. Det var, liksom hade de skämts för att uttala hans namn, men hvarför hade hon ej gjort klart för sig. Han sade det med sådan innerlighet och hänförelse, utan en skynt af tvekan. Denna hänförelse tjusade henne så, att hon under inflytande häraf fann hans enkla ord sublimes. Den tanken föll ej ens henne in, att antagligen de fleste unge teologer, med lika stor entusiasm som Valter, skulle talat om sin kärlek till Kristus.

Det kunde ej falla henne in, att säga något vidare i denna sak. Då hon såg på honom, var han alldeles blek.

— Magister Stenvik, nu är Ni säkert sjuk?

— Nej, men detta samtal värkade så starkt på mig. Ni skall ej vara ledsen för att jag är så svag. — Han såg bedjande, ödmjukt på henne.

Hon sade ingenting, kände endast stark lust att gråta, men hvarför visste hon ej.

Han sjönk ihop för en stund, med händerna slapt hängande i famnen. Hon steg upp, tog hatten af honom och strök ett par gånger med handen öfver hans panna. Det var innerligt deltagande som dref henne härtill.

— Tack, sade han och tog hennes hand. — Nu känns det så svalt och skönt om pannan.

Ester satte sig bredvid honom. Hon ville ej se på honom, hon trodde det skulle genera honom, men han fattade det så, att hon kände obehag af att se honom sjuk, fastän hon af barmhärtighet svalkade hans panna. De ledo hvardera, ehuru på olika sätt.

Då hon såg på klockan, kom det för honom att hon kanske försummade någon seglats genom att sitta här.

— Gå Ni, fröken, jag kryar nog snart till mig och kommer efter. Om jag ej är synlig vid kvällsvarden, skall Ni ej blifva orolig. Jag tror det är bäst för mig att gå direkt hem.

— Nej, jag vill ej lämna Er ensam, det är ju alldeles naturligt att jag följer Er, eljes hade jag ej en lugn stund.

— Ni är god, fröken, Ni lefver som Ni lär.

— Tyvärr gör jag ej det.

Hon kastade en hastig blick på honom, han såg medtagen ut.

Då hon vände sig till honom, strålade godheten ur hennes ögon. Så kom åter detta veka, kvinliga öfver henne.

De gingo tysta till dess de kommo till hans dörr.

— Tack, fröken, god natt. —

Valter kastade sig fullt klädd på sängen, men då han legat några timmar steg han upp och klädde af sig. Han hoppades möjligen kunna somna, men först fram på morgonsidan föll han i en lätt, kort slummer.

Följande morgon såg Ester honom ej och det syntes henne svårt, att såsom vanligt sitta där och äta, med en förnimmelse af att han led och vid tanken på, huru medtagen han varit föregående kväll.

Efter frukosten gick hon ut och då hon sedan var djupt inne i skogen, kände hon sig bättre till mods. Det föreföll henne, som vore hon här närmare Gud.

Lifvet syntes henne underbart, fullt af motsägelser. Hon visste ej mer, hvem hon älskade, Kurt eller Valter, men hon hade en medkänsla utan gräns för den sjuke, troende mannen.

Hon hade alltid styft hållit på denna religion — Kurts och hennes religion — kärleken till människorna, och ansett det endast som fraser att tala om kärleken till Gud. Hon hade stämplat det som en inskränkthet att hålla på denna kärlek till Gud, som man ändå aldrig kunde bevisa annat än i förhållandet till människorna.

Och nu — hon skämdes, ja sörjde öfver, att detta behof af en högre kärlek ej fans nedlagdt hos henne. Hon tykte, att Valter just höjde sig genom denna längtan. Hon som föraktat alt, som stött på exaltation, hon älskade honom, då hon såg honom så helt hänförd. Det var detta, det heliga elementet, som hon uteslutit såsom något, det där ej behöfdes i hennes religion. Nu syntes denna religion henne visserligen sann, men den krympte ihop till något jordiskt, inför hans heliga religion, kärleken till Gud, utom kärleken till människorna. Hon beundrade honom, därför att han hade dessa idealer kvar, dem hon kastat öfverbord såsom onödig barlast. —

Då Ester ej såg Valter vid middagen, stego tårarna henne i ögonen och maten ville ej gå ner. — Men midt uppe i sina mörkaste fantasier såg hon honom komma. Han såg blekare ut än vanligt.

Efter middagen träffades de i lärummet.

— Det är roligt att åter se Er bland de lefvandes antal.

— Ja, det kan fröken med skäl säga, jag har verkligen varit mer död än lefvande, sedan vi sist sågo hvarandra.

— Har Ni varit så sjuk?

— Nå ja, icke så sjuk precis, men dödstrött.

— Känner Ni Er bättre nu? Jag har varit orolig för Er. — Det låg något vekt i hennes tonfall.

— Fröken, har Ni varit orolig för mig? — Han tog hennes hand. — Hvad skall det tjäna till?

— Ja, säg det. Onödigt är det i det stora hela, absolut onödigt.

Hon såg ett smärtsamt drag i hans ansikte och förstod genast, att hennes ord sårat honom. Det hade hon ej velat.

— Magister Stenvik, gå hem och lägg Er och hvil Er grundligt, gör det och var min snälle finske gosse.

— Fröken har då ett sätt att bedja, så man vore nästan ett vilddjur, om man kunde motstå Era böner.

— Godt, kunde jag få Er att lyda, då vore redan mycket vunnet.

— Men fröken, en sak vill också jag bedja Er om, kom en half timme före kvällsvarden till *vår* bänk.

— Ja, om jag hinner. Jag skall ut att segla.

— Nå ja. Adjö, fröken.

— Blef Ni ledsen, Er röst ljuder ej riktigt klar?

— Nej, hvarför skulle jag blifva ledsen? Det pinar mig blott, att jag ej redan lärt mig inse, att mitt sällskap duger endast då andra ej äro tillstädes.

— Nu är Ni orättvis.

— Förlåt mig, inte ville jag vara det, men ändå. —

— Gå hem och lägg Er. Klockan half åtta skall Ni finna mig på »*vår*» bänk.

Då Ester sedan kom dit, satt Valter redan där.

— Åh, Ni ser litet kryare ut och förefaller mer lifaktig. Har Ni sofvit?

— Nej, men legat. Vet Ni, det vore härligt att sofva i natt.

— Vi skola hoppas Ni får det.

Efter en stunds tystnad vände han sig till henne.

— Fröken Falk.

— Ja.

— Jag ville gifva Er min själ. Jag ville delgifva Er alla de skiftningar, som där försiggå. Men det stannar vid blotta viljan, ty det som rör sig på djupet af min själ, det individuella i mitt innersta väsen, det kan jag ej uttrycka. Ord synas så fattiga och banala, då jag försöker tolka det. Jag har redan gifvit Er mycket af mig själf, men nu ville jag gifva Er min själ.

Hans röst var upprörd och skälfde märkbart.

— Vill Ni värkligen gifva mig det bästa Ni eger?

— Ja, ja, det vill jag. — Fröken, hade Ni velat, så hade Ni kunnat binda mig vid Er med oupplösliga band.

Hon kände det, som hade han genom dessa ord trängt in i djupet af hennes själ, men hon visste ej, huru hon skulle fatta det.

Då hon ej svarade, kände han sig besviken. Han tyckte, att hon bort förstå honom, hade hon blott velat. Han bjöd henne sin själ, i stället för sitt hjärta. Själen var ju mer, ty i den innefattades hjärnans tankar och hjärtats känslor. Han tänkte

nog på, att hon var förlofvad, men nu brydde han sig ej mer om det.

Ester såg på honom och det föreföll henne, som hade tankarna stannat för en stund. Hon erfor det samma som Kurt ofta upplefvat. Hon kunde ej fatta sig själf.

Hon steg upp. — Vi måste gå, det känns kallt.

— Ja. — Han reste sig hastigt, liksom hade hennes ord väckt honom ur hans tankar.

— Jag skall följa Er hem, Ni ser alltför trött ut, för att orka sitta på badhuset tillsammans med så många människor.

— Huru kan Ni vara så god mot en stackare, sådan som jag.

— Säg ej så. Den, som har en stark själ som Ni, kan aldrig kallas stackare, om ock kroppen är svag.

Han ämnade säga något, men häjdade sig.

— Magister Stenvik, lofva mig en sak. Försök att sofva i natt.

— Ja, jag vill försöka, både därför att Ni önskar det och äfven för min egen del, men jag tviflar det skall lyckas. —

Ester gick till hvila genast efter kvällsvarden. Hon ville vara i ostörd fred. Då hon väl kommit i säng, kände hon sig mer isolerad från världen.

Hon började bedja med en fast, barnslig förtröstan att blifva bönhörd. Hon, som ej bedt på lång tid, hängaf sig nu helt åt Gud i bönen.

— Gif honom ro, gif honom sömn. Lugna du honom, såsom endast du kan det. Jag vet, att hans förtröstan på dig är starkare än min, men ändå vill också jag bedja för honom. Jag älskar honom, jag tror min kärlek är ren och stark. — Hon började gråta, rörelsen blef henne öfvermäktig.

— Gud, jag tror på din godhet. Du vill alla väl, du hör oss då vi med förtröstan bedja till dig. Förtröstan är vägen till kärlek. Du vill, att vi skola älska våra medmänniskor och din son, Jesus Kristus, som du har sändt. Gif mig en fastare tro, så jag kan bedja med större tillförsikt. Gud, gif mig denna längtan efter kärlek till dig och detta behof af din ande i mitt innersta väsen.

Medan hon bad, var det ej allenast Valters bleka ansikte och djuptliggande ögon hon hade för sin inre syn. Ett ädelt formadt mörkt hufvud med bländande hvit panna sväfvade ock för henne. Näst Valter var Kurt henne kärast. Omedvetet bad hon för dem båda, ehuru bönen för Kurt ej tog sig något direkt uttryck. —

Då hon om morgonen kom till badhuset, satt Valter redan där på sin vanliga plats.

— Vet Ni, fröken, jag sof sju goda timmar i natt.

— Gjorde Ni det verkligt?

Han såg upp. Ögonen och rösten förrådde henne. En likgiltig människa kunde ej stråla upp såsom hon, därför att han sofvit. —

Förhållandena gjorde, att de ej kunde få vara ensamma förrän efter kvällsvarden. De gingo då till sin vanliga mötesplats.

— Fröken, säg mig, hvarför såg Ni så strålande glad ut i dag på morgonen?

— Därför, att Ni sof i natt.

— Men det såg ut, som hade det varit något annat än det. Det låg något, jag ville säga förklaradt öfver Er.

— Ni kan ej förstå huru glad jag är, öfver att Ni verkligt sof. Jag tror jag vet, på hvad det berodde.

-- Att jag sof då?

— Ja.

— På hvad tror Ni det berodde?

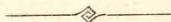
— Vet Ni, jag — jag *bad*, att Ni skulle få ro och sömn. — Hon såg på honom och deras ögon möttes helt.

— *Bad* Ni för mig? — Han bleknade och ögonen skiftade så underbart mörka.

— Ja.

— Hvarför?

— Därför att jag älskar Er och tror på Gud.

XXVII.

Då Kurt en kväll kom hem från en resa, fick han ett långt bref från Ester. Jag har henne åter, jublade det inom honom.

Han läste brefvet med underligt lugn, ett lugn, som intet kunde rubba. Det föll honom ej ens in att stiga upp och i förtviflan vandra af och an. Men detta hans lugn syntes honom naturvidrigare, än den mest vansinniga förtviflan.

Han lade brefvet ifrån sig och låg länge orörligt stilla. Det kändes, som hade hans organism upphört att fungera och tankarna hotat att stanna. Han kände sig som en skendöd.

Efter en stund tog han åter brefvet och läste igenom det. Det var ett af de vackraste bref Ester skrivit. Hon visade sig åter hafva förtroende till honom.

Öppet och ärligt berättade hon om sin kärlek till den sjuke, finske teologen och att inför en blick

ur hans vemodiga ögon, som tyktes henne bedja om kärlek och ömhet, föll Kurts intelligens och frisinnade åsikter till föga.

Hon skref, att hon kanske aldrig älskat Kurt. Hans särskilda intresse för henne hade uppväckt hennes intresse. Hon hade känt sig stolt öfver hans hyllning och låtit bedåra sig af hans utseende och sätt. Hon trodde sig nu inse, att det var mer beundran än värlig kärlek.

Han läste brevet ännu en gång och då brände sig till och med hennes ordställning in i hans minne. De få bref hon skrivit till honom, lågo i hans låda. Mekaniskt samlade han ihop dem och skref hennes namn på omslaget. Endast det sista hade han rätt att behålla. Däri tecknade hon sig ej mer: din Ester, utan: din vän Ester. — Han tog bort ringen och lade den i en ask.

Kurt kände sig som en automat, där han gick och ordnade dessa saker. Då han såg märket efter ringen, kände han en svidande sorg. Förlofningsringen hade aldrig förr synts honom innebära så mycket som just nu. Var icke den ett säkert skydd mot ensamheten? Kunde man ej alltid, då man kände sig ensam eller sorgsen, söka tröst hos den, hvars namn fans ingraveradt i ringen. Och denna någon

skulle aldrig stöta honom ifrån sig, så länge den lille talismanen glänste på hans finger, med hennes namn i.

Han kastade sig åter på soffan och såg sig omkring i rummet. På skrifbordet stod hennes porträtt. Huru otaliga gånger hade han ej under sitt arbete låtit sina ögon hvila på detta älskade ansikte och låtit tankarna finna ro hos henne. Hon var hans bästa vederkvickelse under arbetet, målet för alla hans sträfvanden och alla hans ljusa framtidsplaner.

Med förtviflan hade han den sista tiden hakat sig fast vid henne. Han *ville* ej tvifla på deras gemensamma framtid. Hennes likgiltighet och köld mottog han med sorg, men klargjorde egentligen aldrig för sig, hvarthän detta till slut skulle leda.

Åter stod han inför sig själf som en olöst gåta. Ean, som alltid velat bryta sig igenom och med all energi sökt vinna sitt mål, han, som i tankarna klandrat professor Hovey, då han låtit lyckan gå sig ur händerna, han stod nu här i samma predikament. Ean hade instinktivt dragit sig undan, i stället för att på alt sätt söka tillkämpa sig henne.

Men det hjälpte väl sällan att söka kämpa sig till lärlek. Och den seger man härigenom vann, var väl ofta endast skenbar. Då han ej lyckats upp-

väcka den kärlek han åsyftat, då var det ej värdt, att söka underhålla den gnista han upptändt.

Men denna gång träffades han af förödmjukelsens bitterhet starkare än någonsin. Han, som i sin förmäthenhet trott sig kunna vinna människornas kärlek, han hade ej ens nu kunnat vidmakthålla hennes. Han gret öfver alla de förhoppningar, som gått i kvaf.

Det syntes honom till en början, som vore hans lif förspildt, ej allenast hans lifs lycka.

Dock, förödmjukelsen hade förut sporrat hans energi, den måste göra det äfven nu. Han ville arbeta utan rast, det skulle kanske i längden lugna honom och föra honom framåt. Var icke detta en plikt mot honom själf? Skulle han ej härefter, liksom förr, söka lyckan i arbete och pliktuppfyllelse?

Det var ej manligt att förtvifla, om ock pröfningarna syntes stora nog att bryta eller böja honom. Hufvudsaken med lifvet var ju ej att människorna skulle sträfva efter sin egen lycka, utan fastmer, att söka göra andra lyckliga och framför alt, att värka för den sak man hängifvit sig åt.

Han hade ej rätt att anse sitt arbete onyttigt eller odugligt. I världsmaskineriet fans det nog ej några onödiga kuggar. Men hans botanik syntes ho-

nom nu så fattig och meningslös. Han ångrade sig för första gången att han valt denna bana.

Det var *en* vetenskap, som i hans tanke med ens höjde sig öfver alla andra. Han stod där undrande öfver att han ej förr insett, det läkarevetenskapen måste anses såsom vetenskapernas vetenskap. Skulle ej den skänka honom den största tillfredsställelse? Han stannade inför denna fråga, för att allvarligt öfverlägga med sig själf. — Att lindra människors plågor och kanske samtidigt trösta dem, var ej det ett högre mål, än att vinna ryktbarhet inom botanikens annaler?

I och med dessa tankar hade det uppstått en genomgripande förändring hos honom. Hufvudsaken här i lifvet var ej arbete och pliktuppfyllelse. Han kände inom sig växa ett mäktigt behof af en *inre* tillfredsställelse. Han förestälde sig, att denna hans längtan var besläktad med den Ester erfor efter Kristi ande i sitt innersta väsen.

Han ville ej blifva en religiös svärmare, men han ville finna lyckan i den religion, som lärde kärleken till människorna. Enligt den ville han här-efter lefva.

Kurt bad aldrig. Han kunde ej med sin intuitiva instinkt fatta, att Gud hörde böner. Men det

gafs tillfällen i hans lif, då han velat tro härpå och då han kände ett mäktigt kraf på hjälp ofvanifrån.

Det förvånade honom, att Ester så snart börjat tro på bönenes makt. Men kvinnan är svag, då kärleken är stark, tänkte han. Hon trodde, att Gud hörde böner, därför att hennes vilja värkade så starkt på teologen att han sof. Detta betecknade Kurt endast som suggestion.

Ester kunde ej älska honom, men han ville älska henne. Och ej allenast henne och de som stodo honom nära, utan alla han kom i beröring med. Det var ej blott de olyckliga, sjuka och fattiga han ville visa kärlek, utan äfven de lyckliga, friska och rika. En godhet utan gräns och en uppoffring för människorna, låg ej religionens skönaste moment just häri?

Men innan han gick ut till en lidande mänsklighet, måste han bereda sig för detta värf. Han ville studera läkekonsens olika grenar och söka fördjupa sig i alla dess mysterier. Godhet och kärlek till människorna voro ej nog, vetenskapen fordrades därtill som fulländning.

Det var en känsla af hänförelse, som bemäktigade sig honom vid tanken, att en gång blifva ansedd som en af mänsklighetens välgörare. Han ville ej allenast som läkare gå omkring för att bistå sina

medmänniskor, utan ville samtidigt lära dem att frälsa sig själfva och att ej i dådlös ro vänta att blifva frälsta. Han trodde, att just detta hopp att blifva frälst af en annan, ofta förslöade människornas egen energi.

Han ville ej det skulle ligga någon egenrättfärdighet däri, att söka frälsa sig själf. Men han trodde individualitetskänslan kraftigare skulle utvecklas, om mänskligheten ville inse, det frälsningsarbetet berodde på dem själfva. Fatalisternas antal skulle då minska och ett lifskraftigare släkte, som ville upptaga kampen mot ödet, skulle stå upp. —

Han lyssnade till vinden, som blåste tung därute. Den föreföll honom nu ovanligt dyster, ehuru hösten egentligen ej ännu var kommen. Några enstaka regndroppar slogo då och då emot rutan och det prasslade vemodigt i ekarna. Var det regnet som slog emot bladen, eller kunde löfven redan falla af? Det föreföll honom, som hade vinden sedan kommit för att sopa bort de torra löfven.

Vid tanken, att han alltid skulle vara ensam dessa mörka höstkvällar och nätter, föreföll honom lifvet trist och en känsla af beklämning bemäktigade sig honom. Hvad är höst, mörker och storm för den som ej är ensam? Möjligen framkallas en öfver-

gående känsla af beklämning, som ofta kan vara anledning till en än innerligare sammanslutning makar emellan.

Ester hade bedt, att han skulle förlåta henne, men han hade intet att förlåta. Hon hade bedt, att han skulle glömma henne, men det kunde han ej och det ville han ej. Den han en gång älskat, kunde han ej glömma. Minnet var starkare än glömskan, man kunde både glädjas och sörja häröfver, men glädjen var större, ty minnet är lif och glömskan är död.

Skulle han ej unna henne, som han älskade, lifvets högsta lycka? Borde han ej glädja sig öfver, att andra kände sig lyckligare än han? Det låg egoism i att uppgå i sin egen sorg. Han skulle ej häller göra det, ty han ville ej vara egoistisk.

Följande morgon berättade Kurt alldeles lugnt åt fadern, att hans förlofning var bruten. Han beslöt, att ingen skulle få höra honom beklaga sig häröfver, liksom det ej skulle fallit honom in att för någon göra sina reflexioner i anledning häraf. Osökt gingo hans tankar till professor Hovey. Liksom han underrättat denne om sin förlofning, skref han ock nu och delgaf honom, att den var bruten.

Då han efter ett par dagar tog fram sitt manuskript, kände han sig så underbart främmande inför

det. Han satt en hel eftermiddag och rufvade häröfver och sökte komma till klarhet om, hvad han egentligen borde göra.

Han hade ej omtalat för någon sina förändrade planer, men beslöt att från hösten börja sätta dem värdet.

XXVIII.

Alt hvad läkekonsten kunde prestera hade användts, men det oaktadt tog döden sitt byte. Biskop Rudnäs dukade slutligen under för en förkalkning i blodkärlen.

Kurt och Samuel vakade turvis hos honom och båda egnade honom den ömmaste vård. Då det började lida mot slutet, telegraferade de efter Joel. Och vid faderns dödsbädd stodo hans tre söner, tillfälligt sammanförda, men utan inbördes samförstånd.

Vid jordfästningen såg Kurt Ester första gången, efter det förlofningen blifvit bruten. Han gick till henne och tryckte varint hennes hand. Han hade velat önska henne lycka, men då de ej voro ensamma och hans ord kunde höras af andra, gjorde han det ej.

Hon såg nu på honom kanske med större beundran än förut, efter det hon fått hans manliga

bref, svaret på hennes bekännelse om sin kärlek till Valter. Kurt hade ej bedyrat att blifva henne trogen, men hon tyckte sig ändå förstå, att han skulle göra det. Han hade ej sagt ett ord om den sorg hennes bref gjort honom och dock visste hon, att han älskade henne och således måste sörja.

Ester hade velat tala med honom, men hon ansåg sig ej kunna det vid grafven. Men nästa gång de träffades, måste hon få tala ut. Kurt såg trött och öfveransträngd ut och hon förstod, att han ej unnat sig någon hvila under faderns sjukdom.

Dagen efter begrafningen beslöt Kurt resa till Edinburgh. Både Samuel och Joel menade, att han gärna kunnat stanna några dagar och ej behöft resa så snart.

— Ja, det är nog en vacker sed att visa pietet för de dödas minne, men för de döda skall man ej glömma de lefvande.

Bröderna förstodo honom ej, men det var han van vid. Hvarför just äflas att blifva förstådd? Icke var det förståelse han längtade efter och icke var

det erkännande han sökte vinna. Dessutom, hvad hade han egentligen gjort, som andra skulle förstå eller gilla? Han handlade blott enligt öfvertygelse, för att tillfredsställa sig själf. —

Han ville vara god emot alla och alltid ödmjuk och mild. Men godheten måste vara ursprunglig och genomgående, för att hafva ett bestående värde. Det var denna godhet Kurt ville tillegna sig. Han hade velat hafva den nedlagd hos sig som natur. Det syntes honom ofta lönlöst att söka kämpa sig härtill. Och denna tillkämpade godhet, detta ständiga aktgifvande på sig själf, skulle däraf en gång kunna blifva en genuin känsla?

Skulle han ej njuta af att blifva hyllad, eller kunde han taga alt detta med saktmod, utan att förhäfva sig i sitt innersta väsen? Skulle han en gång helt kunna frigöra sig från den glädje man erfar öfver mänsklig beundran, eller skulle hans ödmjukhet vara stor nog att stå oberörd häraf?

Han insåg, att innan han vunnit alt detta, innan han stod där ödmjuk och anspråkslös, hade han ej nått sitt eftersträfvade mål.

Han *ville* ej sträfva efter utmärkelse och dock måste han sanningsenligt medgifva, att mänskligt erkännande öfver hans värksamhet hade tjusat ho-

nom. Han hade velat känna sig som den ringaste bland de ringa, under det människorna hemburo honom sitt lof, men han kunde det ej — icke ännu. Han undrade, om ej Kristus varit i ett tillstånd af exaltation, då han kände sig ödmjuk och ringa inför människornas önskan att upphöja honom till konung.

Men var denna önskan att vinna erkännande en skötesynd hos honom, så ville han trampa den till döds. Han visste, att för den som skulle gå framåt, måste skötesynden vika. Han ville kämpa, han älskade det sjudande lifvet och kampen mot det onda.

Han kände sig slagen af en viss parodi i hela sitt lif. Denna längtan efter sjudande lif och kamp, denna önskan att bryta sig igenom och storma framåt på obanade stigar — och så verkligheten, som gled fram långsamt och afmätt.

Han visste ej att de funnos, som tyckte att just hans lif talade om en rastlös kamp och en obruten energi. Han hade ej en aning om att han hade afundsmän, som ansågo hans lif så rikt på framgångar. Och han visste ej, att det vid sidan af dem funnos de, som älskade och beundrade honom.

Midt uppe i hans energiska arbete, som kröntes med stor framgång, kunde modlösheten med ens komma öfver honom. När skulle han blifva kvitt

denna slöhet, viljelöshet och trötthet, som han på senare tider alltid tyckte sig finna både i sina handlingar och tankar. Hvarifrån och hvarigenom skulle han återfå sin energi stärkt och frigjord?

Kan man ej blifva stor, så länge man äflas efter storhet? Måste hvarje känsla af njutning öfver egen framgång brännas bort, innan man når målet?

Han utkastade fråga efter fråga. —

Medan han i Edinburgh girigt tillgodogjorde sig allt det han här kunde inhämta i läkekonstens olika grenar, medan han studerade de mänskliga sjukdomarna och sättet att bota dem, var det med ens en tanke, som syntes honom större än andra.

Han ville omintetgöra dödens bitterhet genom att lära mänskligheten, att ej anse döden som en olycka. Icke så, att han ville de skulle längta efter döden och i religiös hänförelse anse den som en lycka. Nej, det måste alltid ligga vemod och allvar i döden, men bitterheten och förtviflan ville han taga bort. Skulle ej människorna vara lyckligare, om de verkligen kunde anse döden endast som en skilsmässa; om hvar och en omfattade denna tanke med förtröstan, då kunde de ju taga emot döden utan förtviflan.

Kurt hade velat göra undervärk för att bota alla sjukdomar och hålla åldern på afstånd. Men döden var ju obeveklig liksom ålderdomen. Det gick ej att streta emot vare sig den ena eller andra af dem, ty alla dem döden skonade i blomman af sina år, dem eröfrade ålderdomen och levererade, undan för undan, åt liemannen.

Detta rastlösa arbete syntes honom hämskt. Grottekvarnen behöfde stor arbetskraft för att vara i gång. Den saknade den ej häller, ty vid den kvarnen samlades alla, utan afseende på nation, religion eller börd.

Kurts tanke svindlade inför dödens stora arbete och den mänskliga oförmågan att häjda dess framfart. Men han ville ej låta sin ringhet värka afskräckande, nu då han just var beredd att börja sin lifsgärning. Han beslöt att ännu någon tid stanna i Edinburgh och här börja sin värksamhet. Sedan ville han återvända hem.

För honom skulle det härefter ej gifvas någon större lycka än den, att värkligen kunna trösta en olycklig eller lindra en lidandes plåga. —

Han gick ut med god vilja att värka godt, med gedigna kunskaper och en brinnande längtan att vinna människors förtroende och kärlek.

Det hade kommit något förklaradt i hans utseende. Han tvekade ej mer, vägen låg ljus och klar för honom. Det var endast förmågan och krafterna, som syntes honom ringa, då han velat trösta och läka alla olyckliga och sjuka, glädjas och njuta tillsammans med de lyckliga.

Ingen, som såg honom, kunde tro, att han lidit en stor sorg. Den glädje, som nu strålade ur hans ögon, var ej en antagen mask, han kände sig verkligen lycklig. Det fanns ej en gnista pessimism i honom och det föll honom aldrig in att förakta vare sig lifvet eller dess glädje.

Han vanvårdade icke sitt yttre och späkte ej sin kropp, men ändå var han, och blef öfveralt där han gick fram, ansedd som den mest uppoffrande människa. De, som rätt förstodo den kamp han kämpade, på dem öppnades ögonen. Och de älskade denne varme entusiast, som aldrig sänkte den fana han en gång höjt. Det var isynnerhet ungdomen, som med hänförelse omfattade hans åsikter.

Efter knapt ett års värksamhet dukade Kurt under för en gängse farsot och då fans där ingen, som var beredd att upptaga hans kamp.

Under sin sjukdom, som i början var af lindrig karaktär, låg han dagar och nätter och studerade bibeln. Han hänfördes såsom aldrig förr af denna böckernas bok. Kristendomens höga idé syntes honom i all sin enkelhet gigantisk och genialisk. Han beklagade endast, att det fans så få *sanna* banerförare för denna idé. Han fattade först nu till fullo Jesu sublima ödmjukhet. Han trodde ej mer det låg exaltation häri.

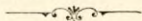
Han dog ödmjuk, troende det vara försynens mening att han ej kunde värka såsom han velat. Det sista Samuel och läkarena, som stodo vid hans dödsbädd, hörde honom säga, var detta: döden kommer som en lindring för svikna förhoppningar. Jag dör lycklig.

Vid hans graf skälfde kanske flere hjärtan än vid mången stor mans graf. Och denna skälfning gick starkast genom de ungas led. De visste, att det var en banbrytare, som nu bäddades i en förtidig graf.

Samuel hade skrivit till Ester och talat om Kurts död. Två dagar efter begrafningen ankom till

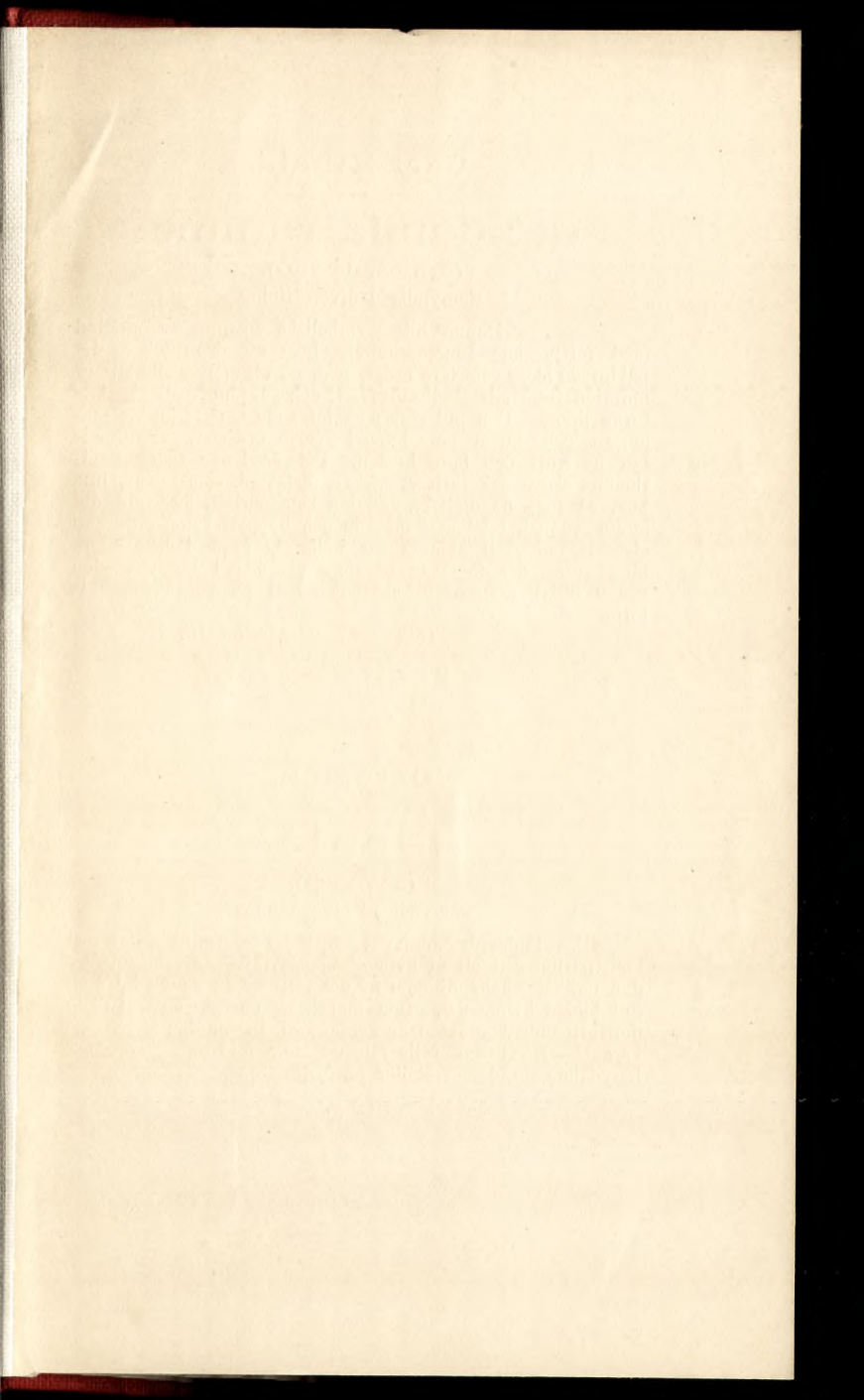
Edinburghs universitet en enkel krans från Finland,
med anhållan, att den skulle nedläggas på professor
Kurt Rudnäs graf. På det ena bandet stod: Till
Kurt från Ester. Och på det andra:

»Han är i den, som ej hans namn anammar,
men i hvars hjärta sanningskärlek flammar.
Han är i den, som rätt ej honom kände,
men kämpar i hans flock för de elände.»

L. 1938/975

L. W.
Rim.

Carl Ewald.

Det gamla rummet

(Den gamle Stue).

Bemyndigad öfversättning.

— — — Denna lilla symboliska historia är berättad med förtjusande konstnärlighet. Icke ett ögonblick är det påklutade idéer som föra ordet, icke på ett enda ställe sticker moralen fram sitt Medusahufvud, och gör ämnet eller gestalterna liflösa. Den pulserar som lefvande smärta, andas som ångest och darrar som hopp i hvarje ord som vexlas mellan hr Kurt och hans hustru. Det är länge sedan traditionens sköna sak varit så vackert förfäktad, som i denna lilla bok, så föga dogmatiskt, så äkta konstnärligt, med allt det stolta vemod, bristande minnen och hopplös kamp föra med sig. Boken skall komma att hålla sig uppe i literaturen, länge efter det de flesta af dess samtida i bokmarknaden redan blifvit hemvist för mått och mal på bokhandels hyl-lorna — — —.

(Einar Christiansen i Ill. Tidn.)

Pris 2 mk 50 p. — 2 kronor.

Osterloh.

Idealer

(Das Ende).

Bemyndigad öfversättning.

»Das Ende» behandlar på ett särdeles finkänsligt och konstnärligt sätt ett af kvinnofrågans viktigaste problem. Ur den delikata behandlingen af det intressanta ämnet talar en fint bildad kvinnosjäl. Den moraliska energi, med hvilken den gripande konflikten är genomförd, liksom den förträffliga karaktärsteckningen fylla alla de stora fordringar, som det betydande problemet ställer på författaren».

Pris 1 mk 50 p. — 1 krona.

Omslaget tryckt i Helsingfors Centraltryckeri.

30